

Lubuskie

*Program
Rozwoju Społeczeństwa
Informacyjnego
Województwa Lubuskiego
na lata 2009-2015*

*Opracowano dla
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Lubuskiego,
z siedzibą w Zielonej Górze,
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra
przez Fundację Polskie Centrum Kompetencji (PCC).*

Polskie Centrum Kompetencji
Polish Competence Centre
FUNDACJA

Zielona Góra, Sierpień 2010

Spis treści

1	Wprowadzenie	7
2	Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego a europejskie, krajowe i regionalne priorytety rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i administracji elektronicznej.....	13
2.1	Strategia Lizbońska – 2000 rok	15
2.2	Strategia Komisji Europejskiej i2010 – Europejskie Społeczeństwo Informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia	16
2.3	Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010	18
2.3.1	Priorytety rozwoju systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych...	19
2.3.2	Przykłady podjętych działań w zakresie Informatyzacji Państwa.....	22
2.3.3	Kluczowe zadania i inicjatywy.....	26
2.4	Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji Społeczeństwa Informacyjnego do roku 2020.....	27
2.5	Strategia budowy Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce na lata 2009-2015.....	28
2.6	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013.....	31
2.6.1	Cele LRPO na lata 2007-2013 a Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego.....	31
2.6.2	Działania LRPO na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.....	32
2.7	Podsumowanie znaczenia dokumentów strategicznych dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015	37
3	Obecny stan rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego województwa lubuskiego.....	43
3.1	Cechy i funkcje Społeczeństwa Informacyjnego	45
3.1.1	Cechy Społeczeństwa Informacyjnego:	45
3.1.2	Funkcje Społeczeństwa Informacyjnego:	45
3.2	Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego	46

3.3	Rozwój sieci szerokopasmowych w województwie lubuskim.....	47
3.3.1	Poziom rozwoju infrastruktury szkieletowej i dystrybucyjnej na terenie województwa lubuskiego.....	48
3.3.2	Zagrożenie wykluczeniem cyfrowym z powodu braku potencjalnej dostępności usług	50
3.3.3	Przestrzenne uwarunkowania poziomu rozwoju sieci a zagrożenie wykluczeniem cyfrowym w województwie lubuskim	51
3.4	Ekonomiczne aspekty rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	53
3.4.1	Lubuskie na tle Europy – użytkownicy Internetu	54
3.4.2	Wykluczenie cyfrowe przyczyną rozwarstwienia społecznego.....	54
3.4.3	Pozytywny wpływ dostępności sieci na rozwój ekonomiczny	56
3.5	Administracja elektroniczna w Społeczeństwie Informacyjnym	59
4	Wizja i misja oraz cele strategiczne rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim	61
4.1	Określenie sytuacji bieżącej.....	63
4.1.1	Analiza PEST.....	64
4.1.2	Analiza SWOT.....	71
4.1.3	Analiza Problemów metodą Konsultatywy.....	74
4.2	Wizja i misja	77
4.2.1	Pojęcia wizji i misji	77
4.2.2	Wizja i misja Samorządu Województwa Lubuskiego dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015	77
4.3	Cele strategiczne Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego	78
4.3.1	Cel programu: województwo lubuskie wykorzystuje szanse rozwojowe wynikające ze Społeczeństwa Informacyjnego.....	78
4.3.2	Cele szczegółowe	79
5	Projekty główne na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim na lata 2009-2015	83
5.1	Lubuski e-Urząd.....	85
5.1.1	Planowane rezultaty projektu Lubuski e-Urząd.....	86
5.1.2	Założenia strategiczne i realizacyjne projektu	89
5.1.3	Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu e-Urząd w lubuskim.....	90
5.2	Lubuska Sieć Szerokopasmowa.....	92
5.2.1	Planowane rezultaty projektu Lubuska Sieć Szerokopasmowa	93
5.2.2	Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej.....	94
5.3	Źródła finansowania projektów IT w województwie lubuskim	95
6	Monitoring Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego do 2015 roku.....	99
6.1	System monitoringu realizacji celów programu.....	101

7	Propozycje zastosowania ustawy o Partnerstwie Publiczno Prywatnym przy realizacji projektów kluczowych	105
7.1	Partnerstwo Publiczno – Prywatne jedną z form finansowania przedsięwzięć prorozwojowych dla województwa lubuskiego.....	107
7.1.1	Czym jest PPP?.....	107
7.1.2	Zastosowanie modeli PPP.....	108
7.1.3	Zakresy przewag i zagrożenia dla kontraktów PPP	108
7.1.4	Przygotowanie inwestycji typu PPP – wybór partnerstwa	109
7.1.5	Przygotowanie inwestycji typu PPP – wymagania	110
7.2	Zakres i formuły realizacji montażu PPP	113
7.3	Proces przygotowania do PPP w projekcie Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej	115
7.3.1	Mapowanie sytuacji obecnej i koordynacja partnerstwa publicznego.....	115
7.3.2	Przygotowanie analizy opłacalności inwestycji oraz studium wykonalności	115
7.3.3	Określenie mechanizmów finansowania inwestycji.....	116
7.3.4	Określenie modelu biznesowego dla PPP.....	117
7.3.5	Implementacja projektu.....	118
7.4	Główne modele organizacyjne i finansowania projektów PPP w zakresie wdrażania sieci szerokopasmowych.....	118
7.4.1	Przykłady PPP w projektach telekomunikacyjnych	119
7.5	Wnioski dla projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej	123
8	Koncepcje realizacji e-usług w ramach Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015	125
8.1	e-Edukacja	127
8.1.1	Cele główne projektu	128
8.1.2	Planowany typ i zakres projektu e-Edukacja	128
8.2	e-Zdrowie.....	133
8.2.1	e-Zdrowie – podstawowe pojęcia	133
8.2.2	Potrzeby ludności w zakresie e-Zdrowia w Polsce	134
8.2.3	Zakres i cele projektu e-Zdrowie w województwie lubuskim	135
8.2.4	Możliwości współpracy z krajowymi projektami e-Zdrowia oraz partycypacji w europejskim obszarze e-Zdrowia	138
8.3	e-Turystyka	141
8.4	Bezpieczeństwo systemów i sieci teleinformatycznych	145
8.5	Zintegrowane zarządzanie e-usługami w województwie lubuskim.....	147
8.5.1	Zakres zadań jednostki koordynującej	147
8.5.2	Zagadnienia organizacyjne	147
8.5.3	Wykorzystanie efektywnych narzędzi kontroli	148
8.5.4	Znaczenie punktu dostępowego do elektronicznych usług publicznych	148
8.6	Podwyższenie kwalifikacji mieszkańców województwa lubuskiego w zakresie e-usług.....	149
8.6.1	Młodzież ambasadorem Internetu dla starszej generacji.....	150

8.6.2	Wsparcie dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw w korzystaniu z e-usług	150
8.6.3	Lubuski Autobus Internetowy.....	151
8.6.4	„Internet zmieni Twój los” – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie województwa lubuskiego	154
8.7	Wpływ e-usług na gospodarkę województwa lubuskiego	156
9	Podsumowanie	159

Spis ilustracji

Rysunek 1	Odsetek liczby gospodarstw domowych w woj. lubuskim zakwalifikowanych do BSC	49
Rysunek 2	Odsetek miejscowości z terenu woj. lubuskiego zakwalifikowanych do poszczególnych obszarów BSC.....	49
Rysunek 3	Odsetek liczby gospodarstw domowych w miejscowościach woj. lubuskiego zakwalifikowanych do poszczególnych obszarów dostępności Internetu szerokopasmowego	51
Rysunek 4	Odsetek liczby ludności i miejscowości w obszarach czerwonych i żółtych w zależności od wielkości miejscowości	52
Rysunek 5	Liczba użytkowników Internetu jako odsetek ludności w Europie w 2009r.....	54
Rysunek 6	Wzrost wpływu technologii ICT na gospodarkę	56
Rysunek 7	Wpływ technologii ICT na możliwości rozwoju drobnej przedsiębiorczości z poziomu gospodarstw domowych	57
Rysunek 8	Ilość gospodarstw rolnych i wartości produkcji rolnej w zależności od stopnia dostępu do Internetu w Stanach Zjednoczonych	58

Spis Tabel

Tabela 1	Ponadsektorowe Projekty Teleinformatyczne	24
Tabela 2	Sektorowe Projekty Teleinformatyczne	25
Tabela 3.	Projekty z listy indykatywnej LRPO	35
Tabela 4.	Dokumenty strategiczne w odniesieniu do Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015	37
Tabela 5.	Opis metod analizy sytuacyjnej.....	64
Tabela 6.	Analiza SWOT – strategię wykorzystania szans.....	72
Tabela 7.	Analiza SWOT – strategię minimalizacji zagrożeń.....	73
Tabela 8	Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu Lubuski e-Urząd	92
Tabela 9	Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej.....	94
Tabela 10.	Matryca logiczna dla działań, projektów i zadań Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015	101
Tabela 11.	Warianty PPP	114
Tabela 12	Przegląd przykładowych projektów PPP.....	122

Lubuskie

1 Wprowadzenie

Zarząd Województwa Lubuskiego, mając na uwadze dobro jego mieszkańców oraz dążąc do zapewnienia szybkiego wzrostu gospodarczego i społecznego województwa lubuskiego podejmuje działania mające na celu zbliżenie rozwoju w dziedzinie społeczeństwa opartego na wiedzy i informacji do wyznaczników zawartych w Strategii Lizbońskiej oraz innych dokumentach strategicznych określających tę dziedzinę gospodarki i ewolucji społecznej. Członkostwo w strukturach Unii Europejskiej i wizja nowoczesnego partnera na wielu płaszczyznach współpracy już na poziomie lokalnym stawia wysokie wymagania dla projektów strategicznych wspomagających rozwój regionów. Poniższe opracowanie jest kompleksowym i celowym uzupełnieniem dla Programów typu: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego (aktualizacja z horyzontem czasowym do 2020r.) czy Lubuska Regionalna Strategia Innowacji, a także komplementarnym dokumentem z kierunkami rozwoju strategicznych celów województwa.

Celem dokumentu jest wyznaczenie dalszej drogi rozwoju województwa w połączeniu z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych oraz popularyzacja konkretnych zastosowań teleinformatycznych w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym. Dodatkowym atutem opracowania jest misja informacyjna skierowana do społeczeństwa, środowisk gospodarczych, decydentów samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych. Mając na uwadze zrównoważony rozwój, jednym z celów Strategii jest przedstawienie wyzwań, jakie stoją przed społecznością lokalną województwa lubuskiego ze względu na ciągle dokonujące się we współczesnym świecie trzy wzajemnie zależne od siebie transformacje: do globalnego Społeczeństwa Informacyjnego, do elektronicznej gospodarki i do gospodarki opartej na wiedzy. Dokument pt: Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 ma również ważne zadanie programujące i koordynujące działania wszystkich środowisk w stosunku do implementacji i transformacji w kierunku nowoczesnego społeczeństwa europejskiego, będąc jednocześnie swoistym odnośnikiem dla obecnych Projektów, które są w fazie planowania realizacji, jak i przyszłych, będących kontynuacją poniższych zaleceń.

Niniejsze opracowanie jest dokumentem programowym, opracowanym na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego i definiuje wizję oraz misję rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim do roku 2015. Wpisuje się to w strategię rządu promującego rozwój Polski jako kraju technologii informatycznych, sieci szerokopasmowych, gospodarki opartej na wiedzy i Społeczeństwa Informacyjnego. Te działania inicjowane w województwie lubuskim są również zgodne z postulatami Unii Europejskiej zwiększenia konkurencyjności gospodarki europejskiej pod kątem rozwoju nowoczesnych i przyszłościowych technologii.

Powstanie opracowania poprzedzone zostało konsultacjami i warsztatami strategicznymi dotyczącymi Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015, w których uczestniczyli eksperci reprezentujący organizacje oraz instytucje kompetentne dla wyrażania poglądów na temat rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Wyniki przeprowadzonych konsultacji oraz określone przez Zarząd Województwa strategiczne kierunki rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego stanowiły podstawę do sformułowania wizji Społeczeństwa Informacyjnego oraz głównych zasad wpierania jego rozwoju do roku 2015.

Struktura niniejszego opracowania przedstawia się następująco. Rozdział pierwszy stanowi niniejsze wprowadzenie.

W rozdziale drugim omówiono założenia strategicznych dokumentów Unii Europejskiej i Polski, mających wpływ na definicję celów Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015. Celem programu jest zachowanie zgodności na poziomie strategicznym z pozostałymi dokumentami programowymi mającymi wpływ na rozwój Społeczeństwa Informacyjnego.

W rozdziale trzecim przedstawione są główne cechy oraz funkcje Społeczeństwa Informacyjnego istotne dla rozwoju społecznego i gospodarczego województwa lubuskiego. Punktem wyjściowym do definicji Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2013 jest ocena wpływu projektów sieci szerokopasmowych oraz administracji elektronicznej na rozwój województwa lubuskiego.

W rozdziale czwartym przedstawiona jest wizja oraz cele Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego, które determinują jakie działania należy wykonać, aby móc zrealizować założenia programu. Pierwszym krokiem na drodze do określenia celów strategicznych zawartych w programie jest znalezienie odpowiedzi na pytanie: na jakim etapie rozwoju jest obecnie województwo lubuskie oraz jakie są trendy w szybko zmieniającym się otoczeniu zewnętrznym, a więc środowisku, w którym realizowane będą projekty samorządów województwa. W tym celu konieczne jest określenie sytuacji obecnej zarówno w kontekście czynników wewnętrznych województwa, jak i czynników zewnętrznych, mających wpływ na realizację programu.

Rozdział piąty zawiera szczegółowy opis projektów Lubuskiego e-Urzędu i Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej. Są to strategiczne projekty województwa lubuskiego. Realizacja obu projektów w znaczący sposób przyczyni się do rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w następnych latach. Projekty te są głównymi środkami realizacji celów Programu, które zostały określone w rozdziale czwartym.

Rozdział szósty przedstawia założenia do systemu monitorowania realizacji Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015. System monitorowania ma na celu zapewnienie odpowiedniej jakości wdrażania zaleceń programu oraz okresową weryfikację czy realizacja projektów programu przynosi pożądane skutki. Monitoring programu jest zdefiniowany w odniesieniu do celów programu. Osiągnięcie zakładanych wskaźników spowoduje, że osiągnięte zostaną poszczególne cele programu, a tym samym urzeczywistniona będzie wizja rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim zdefiniowana w poprzednich rozdziałach.

Rozdział siódmy przedstawia możliwości zastosowania Partnerstwa Publiczno – Prywatnego (PPP) jako modelu realizacji projektów. W szczególności dotyczy to Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej. W odróżnieniu od projektu e-Urzędu (lub szerzej e-Administracji), gdzie podmioty prywatne stanowią przede wszystkim klientów urzędów, w pozostałych projektach programu podmioty prywatne mogą być współrealizatorami działań proponowanych przez samorząd. Co więcej, w kluczowych obszarach, takich jak rozwój i utrzymanie sieci szerokopasmowych, podmioty prywatne są wiodące, a rolą samorządu jest wspieranie ich działalności oraz stwarzanie dogodnych warunków inwestycyjnych.

Społeczeństwo Informacyjne jest szansą dynamicznego rozwoju województwa lubuskiego. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015 ma na celu wykorzystanie

tej szansy, co stanowi kluczowy element wizji dla tego programu. Szanse rozwojowe wynikają z trzech głównych elementów. Są nimi: dostęp do sieci szerokopasmowych na terenie całego województwa, bogata oferta e-usług i powszechne wykorzystanie możliwości Internetu przez społeczeństwo województwa lubuskiego.

Rozdział ósmy zawiera szereg opisów oraz interpretację metod i sposobów realizacji zadań dotyczących budowy Społeczeństwa Informacyjnego w szerszym kontekście. Jednymi z najważniejszych aspektów i wyzwań, jakimi będzie się zajmować Urząd Marszałkowski i Jednostki Samorządu Terytorialnego w następnych latach, są e-Edukacja, e-Zdrowie i e-Turystyka. We wszystkich przypadkach mamy do czynienia z usługami elektronicznymi, które mają za zadanie zagwarantować powszechne wykorzystanie możliwości wynikających z dostępu do sieci szerokopasmowych przez społeczeństwo województwa lubuskiego. Zwiększenie oferty usług elektronicznych oraz ich wysoka jakość spowodują wzrost podaży e-usług na terenie województwa lubuskiego. Jednocześnie rozbudowa sieci szerokopasmowej oraz działania promocyjne dla e-Urzędu przyczynią się do zwiększenia popytu na e-usługi. Spodziewanym efektem jest znaczny wzrost ilości załatwianych spraw drogą elektroniczną.

Realizacja niniejszego programu wymaga podjęcia wielu skoordynowanych ze sobą działań oraz wykonania kluczowych projektów. Jednocześnie istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa oferowanych rozwiązań. Skuteczne wdrożenie projektów oraz zagwarantowanie utrzymania ich efektów w długiej perspektywie wymaga zintegrowanego systemu zarządzania składającego się zarówno z elementów organizacyjnych jak i technicznej architektury e-usług ułatwiającej sprawne nimi zarządzanie i rozbudowę.

Obok braku dostępu do sieci oraz barier w postaci wysokich kosztów sprzętu, jedną z głównych przyczyn jest brak motywacji, wiedzy, a także umiejętności korzystania z komputerów i Internetu. Dlatego też obok działań na rzecz rozwoju infrastruktury informatycznej i telekomunikacyjnej oraz projektów, których rezultatem będzie zbudowanie oferty aplikacji i usług elektronicznych, konieczne są działania edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.

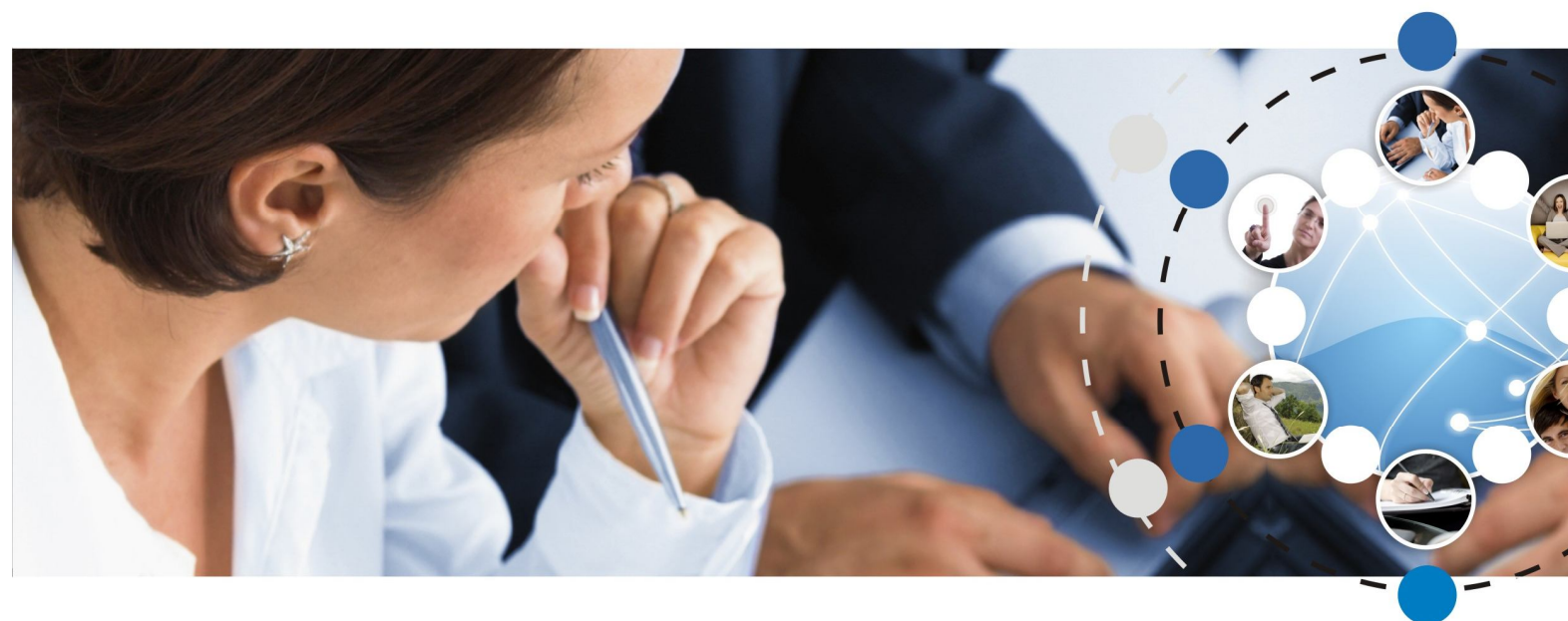
Społeczeństwo Informacyjne jest szansą dynamicznego rozwoju województwa lubuskiego. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015 ma na celu wykorzystanie tej szansy, co stanowi kluczowy element wizji dla tego programu. Szanse rozwojowe wynikają z trzech głównych elementów. Są nimi: dostęp do sieci szerokopasmowych na terenie całego województwa, bogata oferta e-usług i powszechne wykorzystanie możliwości Internetu przez społeczeństwo województwa lubuskiego.

Wykorzystanie tej szansy będzie możliwe tylko przy współdziałaniu wszystkich interesariuszy ważnych z punktu widzenia rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na terenie województwa lubuskiego. Sposób realizacji celów programu oraz szczegółowy zakres projektów może ulec zmianie w wyniku zmian technologicznych, zmieniających się potrzeb społecznych lub zmian w otoczeniu projektów. Dlatego też Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 wyznacza kierunki rozwoju, przedstawia kluczowe projekty, których realizacja jest konieczna do osiągnięcia zamierzonych celów, ale nie określa szczegółowo działań projektów jakie będą realizowane w następnych latach.

Lubuskie

***2 Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego
Województwa Lubuskiego a europejskie, krajowe
i regionalne priorytety rozwoju Społeczeństwa
Informacyjnego i administracji elektronicznej***

Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 jest zgodny z założeniami strategicznych dokumentów Unii Europejskiej i Polski, zawierających cele i działania dla rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Początek systematycznych działań na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego wyznacza Strategia Lizbońska z 2000 roku, z zawartymi w niej postulatami, których realizacja ma przyczynić się do budowy gospodarki opartej na wiedzy i rozwoju społeczeństwa opartego na dostępie do informacji. Późniejsze dokumenty strategiczne odnoszą się do tych postulatów i precyzują kierunki rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce.

Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 jest zgodny ze strategicznymi priorytetami następujących dokumentów:

2.1 Strategia Lizbońska – 2000 rok

Wyznaczenie celów strategicznych (23-24 marca 2000r., Lizbona) dotyczyło trzech kwestii ogólnych: wzmocnienia szans na zatrudnienie, przeprowadzenia reform ekonomicznych i zapewnienie społecznej spójności.

Strategia Lizbońska w Polsce to pierwszy etap budowy gospodarki opartej na wiedzy. Ta koncepcja jest trwałą konstrukcją docelowych działań UE. Komisja Europejska wskazała, że Europa potrzebuje nowej strategii rozwoju ze względu na wyzwania globalizacji i proces rozszerzenia UE. Dotychczasowy zarys funkcjonowania struktur instytucjonalnych UE i społeczności unijnej, jak również koncepcja wzrostu gospodarczego opartego głównie na czynnikach tradycyjnych, nie spełniają oczekiwań społecznych, a co ważniejsze – wyzwań konkurencyjności. Wymagane jest więc włączenie się UE w nurt rozwoju, którego motorem jest wiedza. Jednym z celów Strategii Lizbońskiej był rozwój Społeczeństwa Informacyjnego, który według wskazań Komisji powinien pomóc w przekształceniu obecnej gospodarki w gospodarkę opartą na wiedzy i stworzyć nowe miejsca pracy w oparciu o zatrudnienie w sektorach o dużym potencjale wzrostu. Podczas ówczesnej kadencji Parlament Europejski przyjął także znaczącą ustawę, której celem jest zwiększenie konkurencyjności w przemyśle telekomunikacyjnym (zalecenia tej ustawy stosuje w swoich pracach między innymi Urząd Komunikacji Elektronicznej) i szersze wykorzystanie Internetu. Zgodnie z intencją ustawodawców pełna integracja i liberalizacja rynku telekomunikacji powinna jeszcze bardziej obniżyć koszty produkcji i ceny komercyjne, zarówno dla konsumentów prywatnych jak i instytucjonalnych, co pozwoli obniżyć koszt dostępu do Internetu. Parlament przyjął również ustawę, która wprowadza nową europejską domenę .eu, wstępnie reguluje metodykę i problematykę prawną rozsyłania niechcianych informacji drogą elektroniczną (tzw. spamu) oraz opiniuje i ułatwia poprzez swoje regulacje handel elektroniczny. Wszystkie te działania powinny w swoim zamierzeniu zwiększyć zakres korzystania z Internetu.

2.2 Strategia Komisji Europejskiej i2010 – Europejskie

Spółeczeństwo Informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia

Komisja Europejska określa ramy strategiczne, nazwane i2010 – Europejskie Spółeczeństwo Informacyjne do 2010, w których określa szeroką strategię polityki w omawianej dziedzinie. Propozycja ta wspiera otwartą i konkurencyjną gospodarkę cyfrową oraz podkreśla rolę technologii informacyjno – komunikacyjnych ICT (ang. Information and Communication Technologies) jako czynnika wspierającego integrację społeczną i podnoszącego jakość życia. Strategiczny dokument i2010 opublikowany został w czerwcu 2005r. Precyzował on priorytety unijne polityki w dziedzinie Spółeczeństwa Informacyjnego i mediów jako istotne elementy realizacji odnawianej wtedy Strategii Lizbońskiej. Jako kluczowy element odnowionego partnerstwa lizbońskiego na rzecz wzrostu i zatrudnienia, strategia i2010 wspiera zintegrowaną politykę Unii Europejskiej dotyczącą Spółeczeństwa Informacyjnego i mediów audiowizualnych. Na podstawie kompleksowej analizy wyzwań stojących przed Spółeczeństwem Informacyjnym, a także na podstawie obszernych konsultacji z zainteresowanymi stronami w sprawie poprzednich inicjatyw i instrumentów, Komisja zaproponowała następujące trzy priorytety europejskiej polityki w dziedzinie Spółeczeństwa Informacyjnego i mediów:

1. Ukończenie jednolitej europejskiej przestrzeni informacyjnej wspierającej otwarty i konkurencyjny rynek wewnętrzny w dziedzinie Spółeczeństwa Informacyjnego i mediów.

Stworzenie Europejskiej Przestrzeni Informacyjnej wymaga realizacji celów częściowych, takich jak: budowa szerokopasmowej sieci dostępu do Internetu, zwiększenie bezpieczeństwa prawnego i ekonomicznego w celu stymulowania nowych usług oraz zapewnienie ochrony dla osób korzystających z sieci przed oszustwami i szkodliwymi treściami.

Podejmowane działania dotyczą takich zagadnień jak:

- przegląd ram regulacyjnych w zakresie łączności elektronicznej – w listopadzie 2007r. Komisja przedstawiła wnioski¹ dotyczące zmian regulacyjnych w tym zakresie, w odniesieniu do zwiększenia praw konsumentów, zwiększenia konkurencji na rynku telekomunikacyjnym, uwolnienia częstotliwości na potrzeby rozwoju sieci radiowych oraz wzmocnienia europejskiego nadzoru nad europejskim rynkiem telekomunikacyjnym;
- promowanie lepszego i bardziej wydajnego wykorzystania częstotliwości radiowych;
- zwiększenie bezpieczeństwa w sieci, w tym: Strategia na rzecz Bezpiecznego Spółeczeństwa Informacyjnego, walka ze spamem, Program Bezpieczny Internet plus, podpis elektroniczny, ocena funkcjonowania Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA), wykorzystanie darmowych numerów telefonicznych dla usług o znaczeniu społecznym;

---

¹ Źródło: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/single_infor_space/index_en.htm.

- promowanie rozwoju wysokiej jakości i innowacyjności usług Społeczeństwa Informacyjnego i mediów (w tym: uregulowania audiowizualne, ochrona praw autorskich, prawa konsumenta).
2. Wzmocnienie innowacji i inwestycji w badaniach nad ICT, mające na celu wspieranie wzrostu oraz tworzenie nowych, lepszych miejsc pracy poprzez:
- wzmocnienie europejskiego sektora badań nad ICT dzięki wdrożeniu 7. Programu Ramowego na rzecz Badań, Europejskich Platform Technologicznych i Wspólnych Inicjatyw Technologicznych;
  - poprawę warunków ramowych dla innowacji (Program wspierania technologii teleinformatycznych, stanowiący część Programu na rzecz Konkurencyjności i Innowacji, zgodność unijnej polityki w dziedzinie normalizacji, wzmocnienie roli sektora publicznego jako podmiotu kupującego nowatorskie produkty i usługi, bądź te znajdujące się dopiero w fazie poprzedzającej komercyjne wykorzystanie);
  - wspieranie i ułatwienie dla e-biznesu.
3. Stworzenie integracyjnego europejskiego Społeczeństwa Informacyjnego, które przyczyni się do wzrostu i powstawania nowych miejsc pracy w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, stawiając na pierwszym miejscu lepszy poziom usług publicznych i jakość życia poprzez:
- zapewnienie wszystkim mieszkańcom Europy dostępu do korzyści, jakie niesie ze sobą rozwój Społeczeństwa Informacyjnego, w tym grupom, które ze względu na swój wiek, poziom wykształcenia, płeć czy pochodzenie etniczne nie w pełni z tego korzystają (e-Integracja), przezwyciężenie technicznych barier i trudności napotykanym przez osoby niepełnosprawne oraz innych ludzi, którzy w pełni próbują uczestniczyć w Społeczeństwie Informacyjnym (e-Dostępność); niwelowanie różnic regionalnych („przepaści cyfrowej”) wynikających z nierównego dostępu do szerokopasmowego Internetu;
  - polepszenie jakości usług publicznych on-line, w szczególności elektronicznych usług administracji publicznej (e-Urząd) i opieki zdrowotnej (e-Zdrowie);
  - wykorzystanie potencjału ICT do podniesienia jakości życia poprzez inicjowanie wzorcowych inicjatyw w obszarach największych wyzwań społecznych, takich jak: potrzeby starzejącego się społeczeństwa, bezpieczny i czysty transport (inicjatywa Inteligentny Samochód) oraz różnorodność kulturowa (inicjatywa Biblioteki Cyfrowe).

Komisja Europejska upatruje w technologiach informacyjnych środka do istotnego podniesienia jakości, powszechnej dostępności i łatwości korzystania z usług publicznych – w tym z usług administracji publicznej oraz usług z dziedziny e-Zdrowia i powszechnego dostępu do Internetu. Osiągnięcia w implementacji trzech powyższych priorytetów będą porównywane w stosunku do szeregu wskaźników:

- szerokopasmowy dostęp do Internetu;
- upowszechnienie korzystania z Internetu przez społeczeństwo;

- upowszechnienie usług e-Administracji;
- upowszechnienie usług e-Zdrowia (wskaźniki dotyczące korzystania przez lekarzy pierwszego kontaktu z usług komunikacji elektronicznej);
- e-Handel;
- upowszechnienie rozwiązań e-Biznesu w firmach;
- umiejętności korzystania przez społeczeństwo z technologii informacyjnych;
- makroekonomiczne wskaźniki udziału technologii informacyjnych w gospodarce oraz w działalności badawczo – rozwojowej.

Kluczowym wskaźnikiem jest poziom dostępu do szerokopasmowego Internetu.

2.3 Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010

Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010 utrzymuje priorytety zaprezentowane w Planie Informatyzacji Państwa na 2006r. i zakłada kontynuację ujętych w nim zadań. Przyjmuje się, że następny Plan Informatyzacji Państwa obejmowałby lata 2010-2013, co pozwoliłoby utrzymać pełną korelację między Planami Informatyzacji Państwa a programami operacyjnymi funduszy strukturalnych UE na lata 2007-2013 oraz utrzymać spójność ze Strategią kierunkową rozwoju informatyzacji Polski przyjętą przez Radę Ministrów w dniu 29 czerwca 2005r.

Plan zachowuje zgodność i spójność z Krajowym Programem Reform. Jest również w pełni zgodny z obowiązującymi aktami wykonawczymi do ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Jego założenia są skorelowane z zadaniami w zakresie informatyzacji i rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego ujętymi w Narodowej Strategii Spójności (Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia) na lata 2007-2013 i opracowanymi na jej podstawie programami operacyjnymi.

Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010 określa:

- 1. Priorytety i cele informatyzacji państwa**, na podstawie których powinien przebiegać rozwój systemów teleinformatycznych spełniających wymogi legislacyjne oraz sieci szerokopasmowych używanych do realizacji zadań publicznych:
  - w tym sieci wojewódzkich, komplementarnych do obecnej i przyszłej infrastruktury na poziomie krajowym;
- 2. Sektorowe oraz ponadsektorowe projekty informatyczne** służące do realizacji określonych priorytetów i usług:
  - w tym szczegółowe opisy projektów wraz z informacją o szacunkowych kosztach ich realizacji, przybliżonych ramach czasowych inwestycji oraz możliwych źródłach finansowania ze środków krajowych, unijnych i innych i podmiotach odpowiedzialnych za ich realizację;
- 3. Program działań w zakresie rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego**, uwzględniający zakresy realizacyjne priorytetów rozwoju systemów teleinformatycznych, spójny z inicjatywą i2010

Europejskie Społeczeństwo Informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia, uwzględniający również normy unijne w zakresie interoperacyjności i zastosowania „otwartych technologii”;

4. **Zadania publiczne**, które powinny być realizowane z wykorzystaniem drogi elektronicznej (usługi priorytetowe na rzecz obywateli i przedsiębiorstw). Zostały wskazane podmioty odpowiedzialne za wdrożenie poszczególnych usług oraz terminy rozpoczęcia ich realizacji.

2.3.1 Priorytety rozwoju systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych

Priorytety rozwoju systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań publicznych na lata 2007-2010 są następujące:

1. **Przekształcenie Polski** w państwo nowoczesne i przyjazne dla obywateli i podmiotów gospodarczych;
2. **Racjonalizacja wydatków** administracji publicznej związanych z jej informatyzacją i z rozwojem Społeczeństwa Informacyjnego;
3. **Neutralność technologiczna** rozwiązań informatycznych wykorzystywanych w procesie informatyzacji administracji publicznej.

Celem realizacji priorytetu nr 1 jest zorientowanie państwa na obywatela poprzez zbudowanie sprzyjającego otoczenia legislacyjnego, instytucjonalnego i technologicznego dla rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz informatyzacji administracji publicznej w Polsce. Wyznaczniki będące postulatami zaproponowanymi przez uczestników warsztatów strategicznych, zawarte w wytycznych niniejszego programu, w sposób merytoryczny pokazują, iż bez realizacji obecnych i przyszłych zadań własnych państwa w dziedzinie budowy Społeczeństwa Informacyjnego nie ma możliwości skutecznego rozwoju województwa. Przekształcenie województwa lubuskiego w nowoczesny ośrodek wykorzystujący szansę, jaką stwarza rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, innowacjach i nowoczesnych technologiach jest możliwe, ale zaleca się bardziej szczegółowe prace i uruchomienie narzędzi typu nacisk lobbystyczny, w celu zwiększenia wpływu na postęp prac legislacyjno – koncepcyjnych.

Celem realizacji priorytetu nr 2 jest zoptymalizowanie nakładów budżetowych przeznaczonych na informatyzację administracji publicznej i rozwój Społeczeństwa Informacyjnego względem uzyskiwanych efektów, przez zwiększenie kompleksowości rozwiązań. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 pokazuje w jednoznaczny sposób, że optymalizacja kosztów, których wynikiem są dwa duże projekty informatyczne realizowane przez województwo, jest działaniem celowym. Projekty poprzedzone zostały szerokimi konsultacjami społecznymi, wielokrotnymi badaniami rynku oraz ustalaniem faktycznych potrzeb informatycznych i teleinformatycznych jednostek samorządu terytorialnego. Analizy powstałe (lub powstające w momencie ukazania się niniejszego opracowania) w wyniku prac doradcy technologicznego obu projektów pokażą ostateczny kształt racjonalizacji wydatków województwa na Społeczeństwo Informacyjne w latach 2009-2015. Jak pokazują przykłady z innych województw oszczędności oraz pozytywny wpływ na rozwój i racjonalizacja stosowania projektów regionalnych w wielu warstwach są działaniem skutecznym i pożądanym.

Celem realizacji priorytetu nr 3 jest zachowanie zasady równego traktowania rozwiązań informatycznych wykorzystywanych w procesie informatyzacji administracji publicznej poprzez brak dyskryminacji lub preferencji wobec któregośkolwiek z nich przy zachowaniu spójności technologicznej rozwiązań informatycznych. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego rekomenduje pełną neutralność technologiczną na każdym etapie procesu decyzyjnego dotyczącego wyboru technologii zgodnie z zaleceniami unijnymi. Jednocześnie należy rozważyć celowość i skuteczność ekonomiczną przyszłych inwestycji w rozwiązania długofalowe na podstawie doświadczeń z innych krajów unijnych lub województw, aby maksymalnie zracjonalizować dobór technologii pod kątem przyszłych rozwiązań, np. telefonii IP, VoD, telewizji internetowej, telemedycyny, otwartości i interdyscyplinarności systemów teleinformatycznych e-Urzędu na nowe rozwiązania. Ciągłe aktualna jest dyskusja na temat integracji rozwiązań radiowych i światłowodowych w kontekście licencji na użytkowanie licencjonowanego pasma 3600-3800 MHz, którą dysponują dwa największe miasta regionu – Zielona Góra i Gorzów Wielkopolski. W dniu 7 lipca 2008r. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej rozpoczął dwa postępowania przetargowe na rezerwację częstotliwości z zakresu 3600-3800 MHz na obszarach przetargowych województwa lubuskiego. Rezerwowane częstotliwości mogą być wykorzystywane w sieciach typu punkt – wiele punktów (np. bezprzewodowy szerokopasmowy dostęp do sieci Internet, systemy radiowego dostępu abonenckiego w sieciach telefonii stacjonarnej) na okres do dnia 31 grudnia 2022 roku.

Wyniki tych przetargów zostały ogłoszone 19 listopada 2008r. Zgodnie z warunkami przetargu podmioty biorące udział w postępowaniu zobligowane są do określonych inwestycji w infrastrukturę radiową na terenie województwa lubuskiego w podanych ramach czasowych. Według decyzji Urzędu Komunikacji Elektronicznej z dnia 01.12.2008r. dla miasta Zielona Góra inwestycje powinny być realizowane w następujących etapach:

1. Rozpoczęcie wykorzystywania częstotliwości będących przedmiotem przetargu i rozpoczęcie komercyjnego oferowania usług telekomunikacyjnych na rynku, wraz z ich wykorzystaniem nastąpi nie później niż w terminie 6 miesięcy od otrzymania rezerwacji częstotliwości;
2. Rozpoczęcie wykorzystywania częstotliwości będących przedmiotem przetargu oraz rozpoczęcie komercyjnego oferowania usług telekomunikacyjnych z ich wykorzystaniem nastąpi nie później niż w terminie 24 miesięcy od otrzymania rezerwacji częstotliwości oraz pokrycie zasięgiem własnej sieci 40% powierzchni obszaru przetargowego nastąpi nie później niż w terminie 60 miesięcy od otrzymania rezerwacji częstotliwości;
3. Osiągnięcie deklarowanego tempa rozwoju sieci, rozumianego jako pokrycie zasięgiem własnej sieci 15% ludności zamieszkałej na terenie obszaru przetargowego nastąpi nie później niż na koniec roku 2009;
4. Osiągnięcie deklarowanego tempa rozwoju sieci, rozumianego jako pokrycie zasięgiem własnej sieci 30% ludności zamieszkałej na terenie obszaru przetargowego nastąpi nie później niż na koniec 2012 roku;
5. Osiągnięcie deklarowanego tempa rozwoju sieci, rozumianego jako pokrycie zasięgiem własnej sieci 40% powierzchni obszaru przetargowego nastąpi nie później niż na koniec roku 2011;
6. Osiągnięcie deklarowanego tempa rozwoju sieci, rozumianego jako pokrycie zasięgiem własnej sieci 70% powierzchni obszaru przetargowego nastąpi nie później niż na koniec roku 2013.

Uczestnicy przetargu nie będą konkutowali bezpośrednio na rynku świadczenia usług telekomunikacyjnych w zakresie komercyjnej oferty produktowo – usługowej dla ludności i przedsiębiorców, jednocześnie oferując przedsiębiorcom świadczącym usługi telekomunikacyjne dostęp do szerokopasmowej transmisji danych drogą radiową o gwarantowanej jakości. Oferowanie usług odbywać się będzie na zasadach komercyjnych w drodze procedur przetargowych lub konkursu ofert.

Usługi mogą być rozpatrywane w trzech aspektach względem usług świadczonych na rynku przez operatorów komercyjnych:

- aspekt substytucyjny: w ramach poszanowania konkurencyjności i wolnego rynku mogą być uznane jako zastępowalne zamienne). Dotyczy to zapewnienia dostępu szerokopasmowego do Internetu dla jednostek samorządu terytorialnego i jednostek podległych samorządom;
- aspekt komplementarny: w ujęciu geograficznym i produktowym stanowić będą uzupełnienie dotychczasowej oferty lokalnych operatorów telekomunikacyjnych w sensie umożliwienia świadczenia usług telekomunikacyjnych, a w wielu przypadkach będą jedyną możliwością dostępu do Internetu szerokopasmowego nie naruszając wolnej konkurencji i prawa wyboru dla odbiorcy końcowego;
- aspekt całkowicie niepowiązany z dotychczas świadczonymi usługami: w ujęciu geograficzno – demograficznym usługi będą stanowić jedyne racjonalne ekonomicznie i społecznie rozwiązanie dostępu szerokopasmowego na obszarach słabo zaludnionych, o małej opłacalności inwestycyjnej dla podmiotów komercyjnych, zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.

O zakresie i konkretnej ofercie decydować będą także uwarunkowania geograficzno – społeczne oraz zapotrzebowanie wynikające z celu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu na terenie obszaru przetargowego 08.1, 08.2. Celem działania uczestników przetargu jest poprawa dostępności Internetu na obszarach wiejskich oraz zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.

Uczestnicy przetargu, którymi są miasto Zielona Góra i miasto Gorzów Wielkopolski – jako właściciele częstotliwości nie powinni w żadnym aspekcie swojej działalności zaburzać wolnej konkurencji na lokalnym rynku usług telekomunikacyjnych.

Do głównych celów projektowych należą:

- budowa sprawnej administracji;
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;
- urzędy przyjazne dla mieszkańców i przedsiębiorców;
- poprawa atrakcyjności regionu;
- dobrze rozwinięta infrastruktura teleinformatyczna.

Warunki przetargu nakładają także na uczestników pewne ograniczenia dotyczące pomocy publicznej. Uczestnik przetargu jest zobligowany do zastosowania aktualnych przepisów dotyczących zachowania warunków konkurencji oraz oparcia się na decyzjach Komisji Europejskiej dotyczących pomocy publicznej dla usług telekomunikacyjnych (np. sprawy N-57/05, N-267/05, N-583/04,

N-263/05, N-398/2005, N-118/2006, N-264/05²), w szczególności w zakresie działań zmierzających do poprawy dostępu do Internetu szerokopasmowego obszarów wiejskich i oddalonych, które nie są objęte zasięgiem szerokopasmowym lub mają do niego ograniczony dostęp. Zastosowanie otwartych i niedyskryminujących procedur zamówień publicznych może odegrać ważną rolę w wykluczeniu ewentualnej nadmiernie wysokiej pomocy publicznej i osiągnięciu proporcjonalnego wyniku. W szczególności ewentualna pomoc nie będzie miała charakteru selektywnego (nie przyczyni się do uprzywilejowania określonego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstw albo produkcji określonych towarów) lub groziła zakłóceniem konkurencji oraz wpływem na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi UE.

Główną strategią uczestników przetargu oraz samorządów, które przystąpiły do porozumienia, będzie aktywne wspieranie inicjatyw przedsiębiorców świadczących usługi telekomunikacyjne polegające na pozyskaniu środków UE z Priorytetu 8.4 Programu Innowacyjna Gospodarka na zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”. Dopiero w przypadku wyczerpania środków z POIG możliwe będzie rozpatrywanie dodatkowego wsparcia publicznego dla przedsiębiorców świadczących usługi telekomunikacyjne grupom osób wykluczonych cyfrowo.

Na obecnym etapie dyskusji nad wyborem dalszej drogi rozwoju technologicznego projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej rozważa się komplementarność sieci radiowych i ich synergię z sieciami światłowodowymi. Decyzja kierunkowa zostanie podjęta po przedstawieniu wariantowości rozwiązań przez Doradcę Technologicznego.

2.3.2 Przykłady podjętych działań w zakresie Informatyzacji Państwa

Rozwój zadań publicznych związanych z budową Społeczeństwa Informacyjnego wymaga skoordynowanych działań ze strony rządowej. Bez centralnych projektów i zmian systemowych wprowadzenie administracji elektronicznej może napotkać na szereg problemów. Dlatego na szczególną uwagę zasługują przykładowe projekty wdrażane lub planowane w ciągu najbliższych lat wymienione w tym podrozdziale:

- działania w zakresie zwiększenia dostępności zasobów informacyjnych administracji publicznej oraz usług publicznych w formie cyfrowej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (Oś priorytetowa 7. Społeczeństwo Informacyjne – budowa elektronicznej administracji). Celem osi priorytetowej jest poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji publicznej oraz usług publicznych w formie cyfrowej dla obywateli i przedsiębiorców;
- portal ePUAP umożliwiający świadczenie usług publicznych przez Internet. Portal ePUAP stanowi część projektu elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej, realizowanego w ramach Centrum Projektów Informatycznych MSWiA. Zadaniem portalu jest udostępnianie informacji na temat usług publicznych realizowanych drogą elektroniczną;

---

² Decyzje Komisji Europejskiej dotyczące występowania pomocy publicznej przy projektach sieci szerokopasmowych. Źródło: http://ec.europa.eu/competition/publications/annual_report/2005/pl.pdf.

- upowszechnienie BIP (Biuletynu Informacji Publicznej) jako kanału informacyjnego dla obywateli w kontaktach z administracją. BIP to oficjalny publikator zawarty wyłącznie w Internecie (art. 8 ustawy o dostępie do informacji publicznej). Mogą tam być zamieszczane tylko informacje o charakterze publicznym, to znaczy dotyczące wykonywania zadań publicznych lub gospodarki majątkiem publicznym. Ustawa o dostępie do informacji publicznej nakazuje publikację określonych informacji (art. 6 ustawy o dostępie do informacji publicznej – informacje obligatoryjne) oraz dopuszcza umieszczanie innych danych pod warunkiem, że mają one charakter informacji publicznej. Począwszy od 1 lipca 2003r. istnieje obowiązek udostępniania jedynie części informacji obligatoryjnych określonych w art. 6 ustawy;
- projekt e-Podatki będący kontynuacją projektu e-Deklaracje. Projekt ten jest kompleksowym i wzajemnie powiązaniem pakietem inicjatyw w obszarach legislacyjnych, organizacyjnych, finansowych i technicznych, mającym na celu:
  - maksymalizację wielkości należnych wpływów podatkowych;
  - maksymalizację stopnia dobrowolnego wypełniania obowiązków podatkowych;
  - maksymalizację stopnia orientacji na podatnika;
  - minimalizację pozapodatkowych obciążeń podatnika;
  - wzrost efektywności działania administracji podatkowej.
- informatyzacja ZUS – umożliwienie rozliczania składek drogą elektroniczną, poprzez wdrożenie programu Płatnik, wdrożenie systemu teleinformatycznego umożliwiającego kompleksową obsługę obywateli, wdrożenie elektronicznego Urzędu Podawczego oraz szeregu usług elektronicznych³;
- inicjatywy Wrota Miast i Wrota Regionalne obejmujące portale umożliwiające świadczenie usług publicznych przez Internet. Wrota, zbudowane w oparciu o platformę elektronicznej obsługi obywateli, e-Urząd oraz narzędzia do budowy portali i zarządzania treścią, są rozwiązaniem dedykowanym dla instytucji posiadających częste interakcje z dużą ilością użytkowników zewnętrznych (petentów, członków społeczności lokalnej). Wrota Regionalne wspierają wymianę informacji między obywatelem a urzędem (organem administracji państwowej lub samorządu terytorialnego). W ramach Wrót udostępniane są elektroniczne procedury obsługi użytkowników, portal informacyjny oraz narzędzia administracyjne umożliwiające sprawne zarządzanie aplikacjami wchodzącymi w skład rozwiązania. Specyficzną usługą mogą być szkolenia elektroniczne e-Learning udostępniane zarówno dla użytkowników zewnętrznych jak również dla pracowników organizacji. Podstawowymi celami realizowanymi przez Wrota są:
  - udostępnienie jednostkom administracji publicznej prostych i intuicyjnych narzędzi, umożliwiających samodzielne zarządzanie portalem e-Administracji,

---

³ Źródło: <http://www.zus.pl/>.

rozumiane jako aktualizacja i edycja zawartych w nim treści, rozbudowa struktury i podłączanie coraz to nowych usług;

- udostępnienie mechanizmów i funkcjonalności pozwalających na implementację procedur urzędowych i ich przetwarzanie drogą elektroniczną za pośrednictwem sieci internetowej (e-Urząd)⁴.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji wydzieliło również dwie grupy działań: centralne i sektorowe. Tabele nr 1 i 2 przedstawiają przykłady prac rządowych i ich wkład w rozwój Społeczeństwa Informacyjnego. Wielkość środków centralnych i stopień penetracji tematyki informatyzacji ogólnopolskiej pozwalają sądzić, iż w ciągu najbliższych lat nastąpi szereg konstruktywnych zmian technologicznych, które pozwolą na skok cywilizacyjny naszego kraju w tej dziedzinie i znaczny wzrost konkurencyjności gospodarki.

Tabela 1 Ponadsektorowe Projekty Teleinformatyczne

[źródło: <http://www.mswia.gov.pl/download.php?s=1&id=2675>]

Lp.	Nazwa Projektu	Resort odpowiedzialny	Szacunkowy koszt [mln zł]
1.	e-PUAP	MSWiA	35
2.	e-PUAP 2	MSWiA	184
3.	STAP	MSWiA	-
4.	pl.ID	MSWiA	400
5.	SIS II i VIS	MSWiA	54

Wyjaśnienie skrótów użytych w tabeli nr 1:

e-PUAP – Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej

STAP – Sieć Teleinformatyczna Administracji Publicznej

pl.ID – polska ID karta czyli elektroniczny dowód osobisty

SIS – System Informacyjny Schengen Polski Komponent

VIS – Wizowy System Informacyjny Polski Komponent

---

⁴ Źródło: http://www.comarch.pl/administracja_publiczna/rozwiązania/obsługa_społeczeństwa/wrota_regionalne.

Tabela 2 Sektorowe Projekty Teleinformatyczne

[źródło: <http://www.mswia.gov.pl/download.php?s=1&id=2675>]

Lp.	Nazwa Projektu	Resort odpowiedzialny	Szacunkowy koszt [mln zł]
1.	ZSZZBP	KPRM	44
2.	Cepik	MSWiA	52
3.	PESEL2	MSWiA	166
4.	IKONKA	MSWiA	2
5.	Centralna informacja o działalności gospodarczej	MG	32
6.	Informatyzacja KW	MS	116
7.	Dziedzinowa platforma elektroniczna	MS	24
8.	Portal informacyjny Ministerstwa Sprawiedliwości	MS	39
9.	Platforma On-line Rejestrów Medycznych	MZ	66
10.	Platforma o Zdarzeniach Medycznych	MZ	877
11.	Dostosowanie SI	MF	53
12.	e-Podatki	MF	197
13.	e-Deklaracje I	MF	75
14.	e-Deklaracje II	MF	100
15.	Konsolidacja i centralizacja systemów celnych i podatkowych	MF	165
16.	Prezentacja i udostępnianie zasobów archiwalnych audio i video	MKiDN	97
17.	Platforma Komunikacji MSP	MPiPS	94
18.	SI Syriusz	MPiPS	110
19.	SPPP	MPiPS	44
20.	System Katastralny	GUGiK	190
21.	TERYT2	GUGiK	45
22.	Georeferencyjna Baza Danych	GUGiK	190

Wyjaśnienie niektórych skrótów i nazw użytych w tabeli nr 2:

ZSZZBP – Zintegrowany System Zarządzania Zadaniowym Budżetem Państwa

CEPiK – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców

SPPP – System Prognozowania Popytu na Pracę

TERYT2 – projekt państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych

SI Syriusz – System Informacyjny Publicznych Służb Zatrudnienia

2.3.3 Kluczowe zadania i inicjatywy

Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce definiuje jako cel dla administracji elektronicznej „udostępnienie szerokiego zakresu usług administracji publicznej świadczonych drogą elektroniczną”. Według wizji przedstawionej w strategii w 2013 roku „obywatele i podmioty gospodarcze korzystają z usług administracji publicznej za pomocą kanałów elektronicznych, skracając czas poświęcany na kontakty z urzędami. Usługi administracji publicznej są udostępniane w sposób umożliwiający dalsze ich integrowanie i tworzenie kompleksowych usług na rzecz obywatela, przedsiębiorstw oraz samej administracji”⁵. Kluczowe zadania dla administracji publicznej to:

- wdrożenie pełnego zakresu zdefiniowanych przez Unię Europejską 20⁶ interaktywnych publicznych e-Usług administracji dla obywateli i biznesu;
- wprowadzenie w administracji publicznej dokumentów w postaci elektronicznej i usług świadczonych drogą elektroniczną, jeśli tylko istota sprawy na to pozwoli;
- rozwój narzędzi i kanałów umożliwiających udostępnianie usług publicznych w formie elektronicznej z wykorzystaniem podpisu elektronicznego;
- stworzenie wspólnego słownika pojęć stosowanych w informatyzacji, standaryzacja metod wymiany informacji oraz wzorów dokumentów elektronicznych;
- promowanie stosowania nowoczesnego podpisu elektronicznego;
- stworzenie portalu administracji dla obywateli i przedsiębiorstw, umożliwiającego personalizację oferowanych treści i usług oraz procesową obsługę;
- wprowadzenie jednego, elektronicznie obsługiwanego, punktu obsługi administracyjnej podmiotów, a w tym dotyczącej działalności gospodarczej (wprowadzenie w praktyce Strategii Jednego Okienka);
- budowa dziedzicznych platform e-usług na potrzeby obsługi przedsiębiorców oraz obywateli w obszarach kluczowych dla działalności gospodarczej;

---

⁵ Źródło: Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce do roku 2013. MSWiA, grudzień 2008, str. 26.

⁶ Źródło: Raport dotyczący wskaźników rozwoju usług administracji publicznej „The User Challenge. Benchmarking The Supply Of Online Public Services, 7th Measurement” z września 2007, przygotowany przez Capgemini dla Komisji Europejskiej definiuje 20 usług administracji publicznej, które powinny być oferowane na drodze elektronicznej i które stanowią podstawę do wyliczenia wskaźnika rozwoju administracji elektronicznej. Należą do nich takie usługi jak rozliczenia podatkowe, rejestracja samochodu, rejestracja działalności, zamówienia publiczne, wnioski o pozwolenia na budowę, dostęp do bibliotek, itp.

- uproszczenie systemu rozliczeń VAT na bazie faktur elektronicznych oraz przesyłanych drogą elektroniczną.

2.4 Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji Społeczeństwa Informacyjnego do roku 2020

Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski w latach 2007 – 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji Społeczeństwa Informacyjnego do roku 2020 stanowią prognozę na okres po zakończeniu obowiązywania Strategii ePolska. Poszerzenie horyzontu planistycznego przedstawiono w dwóch perspektywach do roku 2013 oraz 2020. Zaprezentowane w nich priorytety powinny znaleźć odzwierciedlenie w dokumentach programowych oraz konkretyzujących je planach realizacyjnych, takich jak np. programy operacyjne Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013. Inicjatywy europejskie podejmujące problematykę konkurencyjności UE w skali globalnej w coraz większym stopniu wskazują na kluczową rolę technik informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) w transformacji krajów Unii Europejskiej do fazy społeczeństwa opartego na wiedzy.

W opinii Komisji Europejskiej poziom rozwoju technik informacyjnych i komunikacyjnych oraz powszechna dostępność globalnych zasobów informacji będą w coraz większym stopniu wyróżnikiem pozycji indywidualnej, grupowej – aż po hierarchię kraju w układach międzynarodowych. Na lata 2010-2015 prognozuje się bowiem kolejny okres dynamicznego rozwoju rynku technologii informacyjno – komunikacyjnych, związany z wejściem powszechnego wykorzystania rozwiązań takich jak telefonia mobilna 3 i 4 generacji, naziemna telewizja i radiofonia cyfrowa (DVB-T/DRM) czy wielokanałowy, szerokopasmowy dostęp do Internetu. Dlatego też o poziomie rozwoju i pozycji Polski w układzie międzynarodowym, zwłaszcza w Unii Europejskiej, w coraz większym stopniu będzie decydować skala dostępności informacji i poziom wiedzy. Zależać będzie od tego konkurencyjność polskiej gospodarki, zarówno w wymiarze ekonomicznym jak i politycznym. Istotne jest w tym kontekście to, że Polska w dalszym ciągu znajduje się poniżej przeciętnego poziomu europejskiego w zakresie stanu infrastruktury informatycznej oraz poziomu świadczenia usług drogą elektroniczną.

W związku z tym działania pro-rozwojowe powinny dotyczyć obszarów:

- rozwoju systemu powszechnie dostępnych usług elektronicznych w administracji publicznej, biznesie i ochronie zdrowia;
- stymulacji tworzenia i rozwoju polskich zasobów cyfrowych w Internecie, w szczególności zasobów o istotnym znaczeniu dla konkurencyjnej pozycji kraju na świecie;
- polskiej gospodarki w UE, rozwoju przedsiębiorczości oraz zwiększenia spójności społecznej i gospodarczej;
- rozwoju infrastruktury teleinformatycznej państwa, w szczególności zapewnienia powszechnego szerokopasmowego dostępu do Internetu, usług świadczonych drogą elektroniczną i dostępnych w nim treści;

- rozwoju umiejętności niezbędnych do aktywnego i twórczego uczestnictwa w usługach Społeczeństwa Informacyjnego, w szczególności adaptacja systemu edukacyjnego do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy.

2.5 Strategia budowy Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce na lata 2009-2015

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej przygotował Strategię Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce do roku 2013. Przygotowana Strategia jest spójna z kluczowymi dokumentami określającymi strategiczne kierunki rozwoju Polski: Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015, Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013 i Strategicznym Planem Rządzenia.

Niniejsza Strategia jest strategią sektorową i uwzględnia priorytety europejskiej polityki w dziedzinie Społeczeństwa Informacyjnego wynikające z założeń Strategii Lizbońskiej oraz inicjatyw eEurope – Społeczeństwo Informacyjne dla wszystkich oraz jej kontynuacji – i2010 – Europejskie Społeczeństwo Informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia.

Określone przez Rząd cele strategiczne państwa, wyniki analizy obecnego stanu rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce oraz zorganizowane lub współorganizowane przez MSWiA dyskusje środowiskowe i tematyczne w tym obszarze, stanowiły podstawę do wskazania wizji Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce w roku 2013:

„Aktywne społeczeństwo osiągające wysoką jakość życia w perspektywie osobistej i społecznej”

Na podstawie tak określonej wizji przyjęta została misja:

„Umożliwienie społeczeństwu powszechnego i efektywnego wykorzystania wiedzy i informacji do harmonijnego rozwoju w wymiarze społecznym, ekonomicznym i osobistym”

Jednocześnie przyjęto, że rozwojowi Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce powinny trwale towarzyszyć:

- **dostępność, bezpieczeństwo i zaufanie** – możliwość uzyskania dostępu do rzetelnej informacji lub bezpiecznej usługi niezbędnej obywatelowi do realizacji zadań związanych z komunikacją z urzędami, jak i również pomiędzy innymi uczestnikami wymieniającymi informacje drogą elektroniczną. Dostęp do informacji opartej na zaufaniu i bezpieczeństwie powinni posiadać także przedsiębiorcy, realizujący bieżące zadania wynikające ze specyfiki prowadzenia działalności gospodarczej;
- **otwartość i różnorodność** – brak jakiegokolwiek dyskryminacji w dostępie do informacji, a w szczególności do informacji publicznej. Otwartość dostępu do rozmaitych źródeł będzie realizowana zgodnie z aktualnymi przepisami prawnymi, na zasadzie równości dostępu, wraz z brakiem utrudnień dla żadnego uczestnika procesu wymiany informacji i usług drogą elektroniczną;
- **powszechność i akceptowalność** – dążenie, aby udział w dobrach Społeczeństwa Informacyjnego był oczywisty i jak najszerszy, a także by oferta produktów i usług

Społeczeństwa Informacyjnego była maksymalnie szeroka dla wszystkich zainteresowanych uczestników. Jednocześnie zalecane jest umożliwienie potencjalnego udziału w dobrach wynikających z rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego dla osób i grup społecznych zagrożonych potencjalnym wykluczeniem cyfrowym;

- **komunikacyjność i interoperacyjność** – zapewnienie dotarcia do pożądanej informacji w sposób bezpieczny, szybki i prosty, oraz taki, który uwzględni warunki interoperacyjności i różnorodności systemów teleinformatycznych.

Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego w Polsce wymaga skoordynowanych działań i harmonijnej współpracy sektora publicznego i np. prywatnego (przykłady takiej współpracy i wynikające z niej potencjalne korzyści dla województwa lubuskiego są szerzej opisane w rozdziale 7), ośrodków naukowo – badawczych (w postaci współpracy przy tworzeniu ośrodków i kanałów transferu wiedzy i wykorzystaniu osiągnięć sfery B+R) oraz organizacji pozarządowych (np. działania dotyczące współpracy lubuskiego samorządu w projekcie finansowanym z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 8.3, w którym jako grupa docelowa występują osoby zagrożone wykluczeniem cyfrowym). Działania podejmowane w ramach wdrażania Strategii powinny być koordynowane jako całłościowy portfel inicjatyw i projektów. Analiza szans oraz zagrożeń zawarta w rządowej Strategii Budowy Społeczeństwa Informacyjnego do roku 2013 skatalogowała niezbędne postulaty, których realizacja przyczyni się bezpośrednio do sukcesu realizacji Strategii.

Są to postulaty ujęte w następujące grupy:

1. Stworzenie warunków sprawnego rozwoju oraz funkcjonowania Społeczeństwa Informacyjnego:

- podniesienie poziomu motywacji, świadomości i umiejętności obywateli oraz wspieranie powszechnej i wielostronnej edukacji społeczeństwa w zakresie stosowania technologii informacyjnych. Wypełnianie potrzeb ludzi i podmiotów gospodarczych poprzez ułatwienie dostępu do wszelkich usług publicznych opartych na technologiach informacyjnych i komunikacyjnych oraz realizację kompleksowych projektów informacyjnych i edukacyjnych;
- szerokie wsparcie środowisk zagrożonych wykluczeniem cyfrowym poprzez identyfikowanie i likwidowanie barier związanych z edukacją, barier organizacyjnych, ekonomicznych i geograficznych powodujących wykluczenie z możliwości korzystania z technologii informacyjnych;
- wykorzystanie współpracy międzynarodowej do poznania osiągnięć innych krajów (w szczególności krajów Unii Europejskiej) w rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz wzajemnego udostępniania transgranicznych usług elektronicznych, a także promowanie polskich firm i instytucji oraz opracowanych przez nie rozwiązań z dziedziny nowych technologii;
- wykorzystywanie nowych narzędzi i technologii w sposób umożliwiający wzmocnienie wpływu i współdecydowania obywateli o sprawach ich dotyczących, sprzyjający tym samym rozwojowi regionalnemu i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego

oraz powstawaniu lokalnych inicjatyw wykorzystujących osiągnięcia technologii teleinformatycznych;

- stworzenie warunków dla wspierania praktyk i inicjatyw wspomagających rozwój społeczeństwa oraz zorganizowanie agendy badawczej i stałego monitoringu stanu socjalnego, ekonomicznego i technicznego rozwoju oraz efektów prowadzonych działań;
- prowadzenie działań zwiększających poczucie bezpieczeństwa obywateli, co oznacza konieczność zagwarantowania pełnej ochrony ich podstawowych praw, zapewnienie pełnego bezpieczeństwa danych osobistych, tożsamości oraz eliminację zagrożeń cyfrowych poprzez stosowanie nowoczesnych technologicznie środków ochrony.

2. Zapewnienie powszechnego dostępu do usług i treści w sieciach informacyjnych

- umożliwienie bezpłatnego korzystania z usług administracji publicznej (w szczególności usług służby zdrowia) z wykorzystaniem technologii informacyjnych;
- umożliwienie powszechnego dostępu do treści – bezpłatnie, gdy jest on własnością publiczną oraz odpłatnie, dla wynagradzania jego twórców, adekwatnie do wartości oraz popytu ze szczególnym uwzględnieniem ochrony praw własności intelektualnej zawartej w odpowiednich przepisach prawnych⁷. Uregulowanie prawne szczególnych sytuacji udostępniania w przypadku niepełnego zaangażowania środków publicznych w wytworzenie treści i usług;
- promowanie tworzenia i udostępniania usług wykorzystujących umiejętności przetwarzania informacji we wszystkich dziedzinach gospodarki i życia społecznego;
- zapewnienie wielokanałowości dostarczanych usług publicznych tak, aby postęp cywilizacyjny nie utrudniał korzystania z usług i aby były one łatwo dostępne dla wszystkich podmiotów, do których są skierowane.

3. Szersze wykorzystanie nowych technologii w celu podniesienia efektywności, innowacyjności i konkurencyjności gospodarki oraz współpracy firm

- uaktywnienie sektora naukowo – badawczego dla innowacyjności rozwiązań wykorzystywanych przez podmioty gospodarcze (w szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa);
- zwiększenie zaangażowania sektora publicznego i prywatnego w badania i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie teleinformatyki i ekologii;
- zachowywanie neutralności technologicznej sektora publicznego przez równe traktowanie różnych platform sprzętowych i programowych oraz określenie ram interoperacyjności technologii wdrażanych systemów teleinformatycznych tworząc tym samym dogodne warunki dla rozwoju konkurencyjności;

---

⁷ Źródło: (Dz. U. z dnia 23 lutego 1994r.).

Sprost.: z 1994, Nr 43, poz. 170, zm. z 1997r. Nr 43, poz. 272 i Nr 88, poz. 554, z 2000, Nr 53, poz. 637.

- zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności polskich przedsiębiorstw poprzez stymulowanie wykorzystania nowych technologii, a w szczególności technologii informacyjnych.

4. Stworzenie warunków prawno – ekonomicznych i organizacyjnych do zbudowania i powszechnego wykorzystania bezpiecznych sieci komunikacji cyfrowej

- usunięcie barier technologicznych, organizacyjnych i prawnych w celu pełnego wykorzystania możliwości oferowanych przez technologie informacyjne i komunikacyjne, w szczególności przyjęcie rozwiązań legislacyjnych wspierających rozwój otwartego i konkurencyjnego rynku;
- zapewnienie powszechnego dostępu do komunikacji elektronicznej poprzez wszystkie równoprawne kanały cyfrowe – telefoniczne, radiowe i telewizyjne – przewodowe i bezprzewodowe, stacjonarne i mobilne – przy wykorzystaniu wydajnych sieci szerokopasmowych nowej generacji o wysokiej przepustowości;
- zapewnienie skutecznej ochrony użytkowników sieci przed przestępstwami popełnianymi drogą elektroniczną;
- wspomaganie obywateli w sytuacjach kryzysowych (braku energii, klęsk żywiołowych, zamieszek lub działań terrorystycznych i wojennych) poprzez wykorzystanie dostępnych w takich warunkach technik informacyjnych;
- promowanie racjonalnego użytkowania urządzeń elektronicznych w kontekście ochrony zdrowia, ochrony środowiska, oszczędności energii elektrycznej oraz prawidłowej utylizacji zużytych urządzeń elektronicznych⁸.

2.6 Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

Przy opracowaniu Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 uwzględniono wszystkie komponenty odnoszące się do budowy społeczeństwa opartego na wiedzy, korzystając ze strategicznych wytycznych i kierunków działań zawartych w poszczególnych priorytetach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

2.6.1 Cele LRPO na lata 2007-2013 a Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego

Cel główny:

Stworzenie warunków wzrostu konkurencyjności województwa poprzez wykorzystanie regionalnego potencjału endogenicznego oraz przeciwdziałanie marginalizacji zagrożonych obszarów, w tym obszarów wiejskich, przy racjonalnym gospodarowaniu zasobami i dążeniu do zapewnienia większej spójności województwa.

---

⁸Źródło:http://www.mswia.gov.pl/porta1/SZS/495/6271/Strategia_rozwoju_spoleczenstwa_informacyjnego_w_Polsce_do_roku_2013__dokument_p.html.

Cele szczegółowe:

1. Rozwój cywilizacyjny i wzrost konkurencyjności regionu;
2. Rozwój gospodarczy województwa prowadzący do wzrostu zatrudnienia;
3. Utrzymanie wysokich standardów ekologicznych;
4. Stworzenie atrakcyjnych i bezpiecznych warunków życia w województwie lubuskim;
5. Wzrost znaczenia turystyki i kultury jako czynnika stymulującego rozwój gospodarczy i społeczny województwa.

Priorytety LRPO

Priorytet 1. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu; działanie 1.3:

- infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego;
- aplikacje i systemy informatyczne;
- e-usługi.

2.6.2 Działania LRPO na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

W ramach działania 1.3 Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego realizowane są następujące projekty:

1. Lubuski e-Urząd:

Celem realizacji projektu jest budowa nowoczesnego i z informatyzowanego e-Urzędu w województwie lubuskim, przyjaznego dla obywatela, opartego o zaawansowane technologie informacyjne i komunikacyjne, który równocześnie umożliwi optymalizację zadań własnych samorządów, wygeneruje oszczędności, skróci czas podejmowania decyzji administracyjnych, poprawi dostępność urzędów dla obywateli oraz podniesie standardy obsługi. Szczegółowy opis zadań e-Urzędu znajduje się w dalszej części programu.

2. Internet Szerokopasmowy w województwie lubuskim – Lubuska Sieć Szerokopasmowa:

Celem realizacji projektu jest zapewnienie powszechnego, szybkiego dostępu do wiedzy, usług elektronicznych oraz informacji oferowanych poprzez Internet w szczególności na obszarach wiejskich i w małych miastach dla obywateli, przedsiębiorców oraz jednostek publicznych województwa lubuskiego. Infrastruktura Internetu szerokopasmowego ma zostać wykorzystana jako medium do świadczenia e-usług. Główne cele projektu to:

- budowa regionalnych sieci szkieletowych;
- budowa sieci dystrybucyjnych;
- budowa regionalnych lub lokalnych centrów zarządzania sieciami.

3. Elektroniczne usługi dla mieszkańców i przedsiębiorców:

Proponuje się przykładowy pakiet usług dla mieszkańców i przedsiębiorców:

- zintegrowany BIP dla całego województwa;

- e-Urząd – jednolita baza interaktywnych formularzy;
- dla każdej JST wydzielone miejsce na portalu (promocja gminy/starostwa, wiadomości z gminy/starostwa);
- informacje gospodarcze – centrum obsługi inwestora;
- informacje turystyczne (baza noclegowa, przewodniki turystyczne);
- zunifikowana obsługa zamówień publicznych;
- informacje o wydarzeniach kulturalnych;
- integracja z lokalnymi mediami (radio, gazeta, telewizja);
- konferencje on-line z imprez wojewódzkich;
- web kamery;
- sport (relacje z wydarzeń, osiągnięcia sportowców lubuskich);
- informacje o organizacjach pozarządowych działających na terenie województwa lubuskiego;
- informacje o funduszach europejskich oraz o beneficjentach;
- oferta szkół językowych, szkół doskonalenia zawodowego, nauki jazdy;
- mapy cyfrowe;
- komunikaty z Centrum Zarządzania Kryzysowego;
- wiadomości o zagranicznych partnerach województwa;
- mniejszości narodowe na terenie województwa;
- Euro 2012;
- informacje o stanie dróg na terenie województwa;
- nauka, innowacje, e-learning;
- oferty pracy.

4. Propagowanie idei Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim:

Celem propagowania idei budowy i rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim jest wykorzystanie szans rozwojowych związanych z innowacjami i nowoczesnymi technologiami przez mieszkańców, przedsiębiorców, turystów i samorządy lokalne, w kontekście konsensusu społecznego dotyczącego przyszłej drogi rozwoju technologicznego oraz nabywania i rozwoju umiejętności korzystania z dostępu do informacji i komunikacji drogą elektroniczną, tak aby zapobiec wykluczeniu cyfrowemu.

5. Teleradiologia:

Celem wdrożenia projektu Teleradiologia w województwie lubuskim jest obniżenie kosztów funkcjonowania szpitali i innych jednostek ochrony zdrowia przy wykorzystaniu nowych

technologii pozwalających na wymianę specjalistycznych informacji poprzez przysyłanie obrazów statycznych i dynamicznych (najwyższej jakości zdjęcia USG lub MRI), przy jednoczesnej interaktywnej transmisji audiowizualnej umożliwiającej przysyłanie obrazów o wysokiej rozdzielczości, z dużą dokładnością i w czasie rzeczywistym.

Projekty Lubuski e-Urząd i Lubuska Sieć Szerokopasmowa oraz projekt związany z Teleradiologią znajdują się na liście projektów kluczowych (Indykacyjny Plan Inwestycyjny Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego) i zostały zaaprobowane przez Zarząd Województwa w drodze uchwały do realizacji zgodnie z zasadami obowiązującymi w wytycznych do LRPO. Indywidualne projekty kluczowe stanowią przedsięwzięcia inwestycyjne o strategicznym znaczeniu dla realizacji programu, których wdrożenie jest niezwykle istotne z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno – gospodarczego kraju lub regionu. Umieszczenie tych trzech inwestycji w wykazie indywidualnych projektów kluczowych stanowi alternatywny dla konkursu sposób wyboru projektów do wsparcia w ramach programu operacyjnego, przewidziany w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Wpisanie inwestycji do wykazu indywidualnych projektów kluczowych jest warunkową deklaracją jego realizacji i związane jest z zarezerwowaniem celowych środków w ramach budżetu programu wojewódzkiego na realizację projektów. Projekty te nie będą zatem podlegały późniejszej procedurze konkursowej i nie będą konkurowały o środki z pozostałymi projektami. Nie oznacza to jednak, iż projekt znajdujący się w wykazie uzyskuje dofinansowanie automatycznie. Uzyskanie dofinansowania jest uzależnione od spełnienia przez projekt wymogów formalnych i merytorycznych dotyczących przygotowania odpowiedniej dokumentacji i gotowości do wdrożenia, zgodnych z kryteriami zatwierdzonymi przez Komitet Monitorujący oraz akceptacji wniosku o dofinansowanie wraz z wymaganymi załącznikami przez instytucję zarządzającą. Projekty będą także oceniane przez komisję konkursową celową dla poszczególnych priorytetów LRPO.

Ramy czasowe

Okres wydatkowania środków unijnych rozpoczął się wraz z wyznaczeniem nowego etapu programowania, który przypada w Polsce na lata 2007-2013. Kwalifikowalność wydatkowania środków określona jest jednak zasadą n+2. Wynika z tego, że środki można uznać za kwalifikowane, jeśli zostaną wydane zgodnie z obowiązującymi zasadami do końca 2015r.

Data rozpoczęcia kwalifikowalności projektu: **1 stycznia 2007r.**

Data zakończenia kwalifikowalności projektu: **31 grudnia 2015r.**

Pod pojęciem okresu kwalifikowania wydatków należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone wydatki kwalifikowane. Początek okresu kwalifikowalności wydatków stanowi data otrzymania przez Komisję Europejską Regionalnego Programu Operacyjnego lub data 1 stycznia 2007r., w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza. W przypadku projektów rozpoczętych przed datą 1 stycznia 2007r. lub datą otrzymania przez Komisję Europejską Programu Operacyjnego, do kosztów kwalifikowanych zaliczamy wydatki faktycznie poniesione po tej dacie. Wydatki poniesione wcześniej nie stanowią wydatku kwalifikowanego. Koniec okresu kwalifikowalności wydatków na potrzeby rozliczenia z Komisją Europejską stanowi data 31 grudnia 2015r. Datę końcową kwalifikowalności wydatków dla beneficjentów określa instytucja zarządzająca programem

operacyjnym uwzględniając czas potrzebny na dokonanie zamknięcia pomocy w ramach programu i końcowe rozliczenie z Komisją Europejską.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego;
- jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną;
- związki, porozumienia, stowarzyszenia JST;
- publiczne zakłady opieki zdrowotnej;
- niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej niespełniające kryteriów MŚP;
- organizacje pozarządowe;
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- publiczne i niepubliczne szkoły wyższe;
- jednostki naukowe;
- placówki oświatowe;
- instytucje kultury;
- pozostałe jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną;
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe z terenu województwa lubuskiego;
- jednostki Lasów Państwowych.

Opis kwalifikujących się projektów

Projekty kwalifikujące się do wsparcia w ramach działania powinny być ukierunkowane na realizację ww. projektów (Lubuski e-Urząd, Lubuska Sieć Szerokopasmowa), elektroniczne usługi dla mieszkańców i przedsiębiorstw oraz promocję idei Społeczeństwa Informacyjnego.

Tabela 3. Projekty z listy indykatywnej LRPO

[źródło: www.lrpo.lubuskie.pl, Indykatywny Plan Inwestycyjny Uchwała nr 252/2079/10 z 01.06.2010r.]

Lp.	Nazwa Projektu	Nakład finansowy	Planowane lata realizacji	Miejsce realizacji	Wnioskodawca
1.	Internet Szerokopasmowy w województwie lubuskim (Lubuska Sieć Szerokopasmowa)	72 mln zł (61mln zł)	2009-2015	województwo lubuskie	Województwo Lubuskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
2.	Lubuski e-Urząd	25 mln zł (21,25 mln zł)	2009-2011	województwo lubuskie	Województwo Lubuskie – Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego

Tabela 3. Projekty z listy indykatywnej LRPO

[źródło: www.lrpo.lubuskie.pl, Indykacyjny Plan Inwestycyjny Uchwała nr 252/2079/10 z 01.06.2010r.]

Lp.	Nazwa Projektu	Nakład finansowy	Planowane lata realizacji	Miejsce realizacji	Wnioskodawca
3.	Lubuska Sieć Teleradiologii e-Zdrowie w diagnostyce obrazowej	9,13 mln zł (7,76 mln zł)	2009-2010	województwo lubuskie	Lubuskie Konsorcjum Teleradiologiczne

Kwalifikujące się projekty

- budowa regionalnych sieci szkieletowych;
- budowa sieci dostępowych do sieci szkieletowych oraz lokalnych sieci szerokopasmowych;
- budowa, przebudowa lub wyposażenie inwestycyjne regionalnych lub lokalnych centrów zarządzania sieciami;
- budowa i wdrażanie platform usług elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym;
- tworzenie systemów informacji przestrzennej (GIS);
- przygotowanie instytucji publicznych, w szczególności lokalnej i regionalnej administracji samorządowej, ochrony zdrowia oraz edukacji (z wyłączeniem e-Rynku pracy) do elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów oraz rozwoju elektronicznych usług dla ludności;
- tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu;
- infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego dla celów dydaktycznych w szkołach wyższych (e-Edukacja);
- tworzenie interaktywnych systemów informacyjnych, digitalizacja dóbr kultury i udostępnianie ich w Internecie zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi (ustawami i rozporządzeniami).

Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 jest wynikiem przeprowadzonych w 2009 roku warsztatów strategicznych, którego uczestnikami byli eksperci z szerokiej grupy decydentów, ekspertów lokalnych i zewnętrznych oraz reprezentanci ważnych instytucji i organizacji. W warsztatach strategicznych dla województwa lubuskiego uczestniczyli członkowie władz wojewódzkich – Zarządu oraz pracownicy pionu informatyzacji i budowy Społeczeństwa Informacyjnego z Urzędu Marszałkowskiego. Udział wzięli także przedstawiciele ważnych dla województwa firm, w tym: kluczowych branż związanych z telekomunikacją, organizacji społecznych, przedstawiciele sektora edukacji, organizacji samorządowych i pracownicy Urzędów Miast i Starostw oraz przedstawiciel Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Na bazie doświadczeń i analiz powstałych w trakcie konsultacji warsztatowych można

stwierdzić, iż wytyczne Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w znaczący sposób korelują z priorytetami i działaniami zawartymi w LRPO, dotyczącymi realizacji podstawowych zadań rozwojowych województwa lubuskiego w zakresie infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu, a szczególnie działania 1.3 Infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego. Zalecenia programu wskazują na prawidłowy kierunek działań zawartych w LRPO, postulując jednocześnie wzmocnienie roli budowy Społeczeństwa Informacyjnego poprzez budowanie społecznego konsensusu wokół wspólnej wizji rozwoju, położenie większego nacisku na edukację – zarówno decydentów, jak i społeczeństwa, co przyczyni się do lepszego wykorzystania przez województwo potencjału środków unijnych. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 powinien być traktowany jako swoiste „uspołecznione” uszczegółowienie zapisów w LRPO, nienaruszające jego zasad, a jednocześnie stanowić wyznacznik i kierunek dla przyszłych beneficjentów funduszy przeznaczonych na budowę Społeczeństwa Informacyjnego w regionie.

2.7 Podsumowanie znaczenia dokumentów strategicznych dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

Tabela nr 4 zawiera podsumowanie znaczenia lokalnych, krajowych i europejskich dokumentów strategicznych dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego.

Tabela 4. Dokumenty strategiczne w odniesieniu do Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: opracowanie własne]

Lp.	Dokumenty Strategiczne dla Województwa Lubuskiego	Treści i cele dotyczące budowy Społeczeństwa Informacyjnego w dokumentach strategicznych	Znaczenie dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015
1.	Strategia Lizbońska 2000r.	Strategia rozwoju państw członkowskich Unii Europejskiej oparta na czynnikach innowacyjnej konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy.	Program zgodny jest z celami Strategii Lizbońskiej poprzez poprawę infrastruktury sieciowej oraz oferty e-usług, co prowadzi do wzrostu konkurencyjności w oparciu o innowacje.
2.	Strategia Komisji Europejskiej i2010 – Europejskie Społeczeństwo Informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia	Wsparcie gospodarki opartej na technologiach informacyjno – komunikacyjnych w celu zwiększenia integracji społecznej i podnoszenia jakości życia w trzech priorytetach: 1. Jednolita przestrzeń informacyjna wspierająca otwarty i konkurencyjny rynek wewnętrzny Społeczeństwa	Program realizuje zalecenia Strategii na obszarach wzmocnienia innowacji, integracji Społeczeństwa Informacyjnego i wspierania konkurencyjnego rynku pracy poprzez realizację zadań opartych na społeczeństwie wiedzy.

Tabela 4. Dokumenty strategiczne w odniesieniu do Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: opracowanie własne]

Lp.	Dokumenty Strategiczne dla Województwa Lubuskiego	Treści i cele dotyczące budowy Społeczeństwa Informacyjnego w dokumentach strategicznych	Znaczenie dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015
		<p>Informacyjnego;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Wzmocnienie innowacji i inwestycji w ICT w celu tworzenia nowych i lepszych miejsc pracy; 3. Integracja europejskiego Społeczeństwa Informacyjnego. 	
3.	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	<p>Program podniesienia poziomu i jakości życia obywateli, m.in. poprzez implementację różnych długoterminowych instrumentów rozwoju gospodarczego opartych na rozwoju kapitału ludzkiego, innowacyjności gospodarki oraz regionów kraju w trzech obszarach priorytetowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki; 2. Poprawa obecnego stanu infrastruktury technicznej i społecznej; 3. Wzrost zatrudnienia i rozwój regionalny. 	<p>Program koreluje z zaleceniami Strategii na płaszczyźnie wzrostu konkurencyjności i innowacyjności oraz poprawy stanu infrastruktury IT i rozwoju regionalnego poprzez implementację projektów Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej i Lubuskiego e-Urzędu.</p>
4.	Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010	<p>Program kompleksowej informatyzacji w następujących dziedzinach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój systemów teleinformatycznych oraz sieci szerokopasmowych używanych do realizacji zadań publicznych; 2. Sektorowe i ponadsektorowe projekty informatyczne służące do realizacji określonych usług i priorytetów; 3. Program rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego spójny z programem i2010, interoperacyjny i otwarty technologicznie; 4. Realizacja zadań publicznych dla obywateli i przedsiębiorstw 	<p>Program realizuje bezpośrednio cele Planu Informatyzacji Państwa związane z rozwojem systemów teleinformatycznych (Lubuska Sieć Szerokopasmowa) oraz realizacją zadań publicznych – wdrożenie projektu Lubuski e-Urząd. Realizacja programu zależy zarówno od kluczowych projektów centralnych, jak i wielu zmian legislacyjnych (w szczególności e-PUAP i podpis elektroniczny).</p>

Tabela 4. Dokumenty strategiczne w odniesieniu do Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: opracowanie własne]

Lp.	Dokumenty Strategiczne dla Województwa Lubuskiego	Treści i cele dotyczące budowy Społeczeństwa Informacyjnego w dokumentach strategicznych	Znaczenie dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015
		drogą elektroniczną.	
5.	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności)	<p>Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości realizującej wybrane cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa funkcjonowania instytucji publicznych; 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego; 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej; 4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw (sektor usług i wysokich wartości dodanych); 5. Wzrost konkurencyjności regionów; 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i dysproporcji na obszarach wiejskich. 	<p>Program wpisuje się w wytyczne NSRO/NSO w zakresie inwestycji i działań poprawiających funkcjonowanie instytucji publicznych, budowy i modernizacji infrastruktury IT, poprawy jakości kapitału ludzkiego oraz podniesienia konkurencyjności i innowacyjności firm, co przyczyni się do wzrostu konkurencyjności regionu i wyrównania szans rozwojowych (również na obszarach wiejskich poprzez np. zwiększenie dostępu do Internetu i zapobieganiu wykluczeniu cyfrowemu).</p>
6.	Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji Społeczeństwa Informacyjnego do roku 2020	<p>Prognoza transformacji Społeczeństwa Informacyjnego (etap do 2013 roku i etap do 2020 roku) obejmująca 5 obszarów newralgicznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój systemu powszechnie dostępnych usług elektronicznych w administracji publicznej, biznesie i ochronie zdrowia; 2. Stymulacja tworzenia i rozwoju polskich zasobów cyfrowych w Internecie; 3. Rozwój przedsiębiorczości gospodarki; 4. Rozwój infrastruktury teleinformatycznej państwa, zapewnienie powszechnego szerokopasmowego dostępu do Internetu, usług świadczonych drogą elektroniczną i dostępnych w nim treści; 	<p>Program jest zgodny z zaleceniami Strategii i będzie realizował jej prognozy we wszystkich pięciu obszarach newralgicznych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju infrastruktury teleinformatycznej na poziomie regionalnym (Lubuska Sieć Szerokopasmowa) oraz rozwoju systemu powszechnie dostępnych publicznych usług elektronicznych w administracji jak również wspomagania rozwoju przedsiębiorczości (Lubuski e-Urząd)</p>

Tabela 4. Dokumenty strategiczne w odniesieniu do Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: opracowanie własne]

Lp.	Dokumenty Strategiczne dla Województwa Lubuskiego	Treści i cele dotyczące budowy Społeczeństwa Informacyjnego w dokumentach strategicznych	Znaczenie dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015
		5. Rozwoju umiejętności niezbędnych do aktywnego i twórczego uczestnictwa w usługach Społeczeństwa Informacyjnego.	
7.	Strategia budowy Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015	<p>Wizja rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w roku 2013 obejmuje misję: „Umożliwienie społeczeństwu powszechnego i efektywnego wykorzystania wiedzy oraz informacji do harmonijnego rozwoju w wymiarze społecznym, ekonomicznym i osobistym” poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępność, bezpieczeństwo i zaufanie do informacji; 2. Otwartość i różnorodność informacji; 3. Powszechność i akceptowalność usług Społeczeństwa Informacyjnego; 4. Komunikacyjność i interoperacyjność informacji. 	Program realizuje wizję rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na poziomie regionalnym poprzez wspomaganie zadań umożliwiających społeczeństwu powszechne i efektywne wykorzystanie wszelkich nowoczesnych technologii, wiedzy oraz informacji we wszystkich obszarach dostępności, bezpieczeństwa i zaufania do treści cyfrowych, dostępności do różnorodnych informacji, komunikacyjności i interoperacyjności informacji.
8.	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	<p>Cel główny budowy Społeczeństwa Informacyjnego zawarty w LRPO: Stworzenie warunków wzrostu konkurencyjności województwa poprzez wykorzystanie regionalnego potencjału endogenicznego oraz przeciwdziałanie marginalizacji zagrożonych obszarów, w tym obszarów wiejskich, przy racjonalnym gospodarowaniu zasobami i dążeniu do zapewnienia większej spójności województwa.</p> <p>Priorytet 1: Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.</p> <p>Działanie 1.3: Infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego (aplikacje i systemy informatyczne)</p>	Program wspomaga realizację głównego celu LRPO, czyli wzrost konkurencyjności regionu, między innymi poprzez wspieranie rozwoju infrastruktury Społeczeństwa Informacyjnego w sferze aplikacji, e-usług i systemów informatycznych. Przyczyniać się do tego będzie realizacja projektów Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej i Lubuskiego e-Urzędu.

Tabela 4. Dokumenty strategiczne w odniesieniu do Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: opracowanie własne]

Lp.	Dokumenty Strategiczne dla Województwa Lubuskiego	Treści i cele dotyczące budowy Społeczeństwa Informacyjnego w dokumentach strategicznych	Znaczenie dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015
		oraz e-usługi).	
9.	Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego. Aktualizacja z horyzontem czasowym do 2020 roku	<p>Cel perspektywiczny: budowa społeczeństwa opartego na wiedzy (ścieżka wysokiego rozwoju).</p> <p>Drugi cel strategiczny: podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa.</p> <p>Trzeci cel strategiczny: rozwój przedsiębiorczości oraz działania mające na celu podniesienie poziomu technologicznego i innowacyjności przedsiębiorstw, dzięki współpracy z nauką.</p> <p>Cele strategiczne będą realizowane za pomocą wytycznych zawartych w celach operacyjnych.</p>	Program wspiera cel perspektywiczny Strategii, realizowany poprzez cele strategiczne, jakimi są: zwiększanie potencjału innowacyjnego nauki, informatyzacja społeczeństwa, wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa, synergia przedsiębiorstw lubuskich i ich innowacyjności ze sferą nauki i badań.
10.	Lubuska Regionalna Strategia Innowacyjności	<p>Wytycza kierunki rozwoju w zakresie innowacyjności oraz wzrostu konkurencyjności tak, aby uzyskać przewagi konkurencyjne w sferze gospodarczej, naukowej i technologicznej.</p> <p>Obszary strategiczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie potencjału nauki i B+R dla wzrostu konkurencyjności gospodarki; 2. Budowa systemu wspierania innowacji i nowoczesnej infrastruktury innowacyjnej w regionie; 3. Wspieranie przedsiębiorczości i aktywności innowacyjnej firm. 	Program wspiera zalecenia LRSI w dziedzinach współpracy ze sferą nauki B+R, budowy nowoczesnej infrastruktury w regionie lubuskim i wspieraniu przedsiębiorczości i innowacyjności firm z województwa.

Lubuskie

3 Obecny stan rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego województwa lubuskiego

Punktem wyjściowym do definicji Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2013 jest określenie głównych cech oraz funkcji Społeczeństwa Informacyjnego istotnych dla rozwoju społecznego i gospodarczego województwa lubuskiego.

3.1 Cechy i funkcje Społeczeństwa Informacyjnego

Aby właściwie ocenić obecny stan rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim, należy określić jego cechy i funkcje⁹.

3.1.1 Cechy Społeczeństwa Informacyjnego:

- **wytwarzanie informacji** – masowy charakter generowanych informacji, masowe zapotrzebowanie na informację i masowy sposób wykorzystywania informacji;
- **pobieranie informacji** – możliwość odbierania informacji przez ogół społeczeństwa, w tym przypadku przez wszystkich mieszkańców województwa lubuskiego;
- **wykorzystywanie informacji** – powszechne, otwarte i Nielimitowane korzystanie z zasobów Internetu jako źródła informacji;
- **przechowywanie informacji** – oznacza techniczne możliwości gromadzenia i nieograniczonego magazynowania informacji;
- **przetwarzanie informacji** – opracowywanie technologii i standardów umożliwiających m. in. ujednolicony opis i wymianę informacji.

3.1.2 Funkcje Społeczeństwa Informacyjnego:

- **edukacyjna** – upowszechnienie wiedzy naukowej oraz uświadamianie znaczenia podnoszenia kwalifikacji;
- **komunikacyjna** – Społeczeństwo Informacyjne ma za zadanie stworzenie możliwości komunikowania się wielu różnorodnych grup w obrębie całości społeczeństwa globalnego;
- **socjalizacyjna i aktywizująca** – mobilizacja osób czasowo lub stale wyłączonej z możliwości swobodnego funkcjonowania w społeczeństwie. Cechuje się także wykonywaniem zawodu bez konieczności wychodzenia z domu i aktywizacją osób niepełnosprawnych;
- **partycypacyjna** – możliwość prowadzenia debat i głosowania w Internecie;
- **organizatorska** – tworzenie warunków konkurencyjności na rynku;

---

⁹ Źródło: Wikipedia, http://pl.wikipedia.org/wiki/Spo%C5%82ecz%C5%84stwo_informacyjne. Data aktualizacji 10.04.2010r.

- **ochronna i kontrolna** – stworzenie mechanizmów obrony obywateli i instytucji przed wirtualną przestępczością.

3.2 Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego

Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego obejmuje:

- pełną liberalizację rynku;
- budowę i rozbudowę rozległej infrastruktury telekomunikacyjnej;
- spójne i przejrzyste prawo telekomunikacyjne;
- nakłady finansowe na badania i rozwój technologii ICT oraz infrastruktury teleinformatycznej;
- równy dostęp do sieci wszystkich operatorów oraz neutralność technologiczną;
- powszechny i tani dostęp do Internetu;
- publiczny dostęp do informacji dla ogółu mieszkańców;
- umiejętność wymiany danych bez względu na odległość;
- wysoki odsetek osób zatrudnionych w usługach.

Za początek tworzenia Społeczeństwa Informacyjnego w Europie uznaje się rok 1994. Został wtedy opublikowany Raport Bangemanna (Europa i Społeczeństwo Globalnej Informacji. Zalecenia dla Rady Europy). Raport stał się przyczyną publicznej debaty na temat Społeczeństwa Informacyjnego. Zaproponowano w nim 10 inicjatyw w celu rozwoju nowoczesnych technik teleinformatycznych. Obejmuje on obszary:

- telepraca;
- szkolenia na odległość;
- sieci łączące uczelnie i jednostki badawcze;
- usługi teleinformatyczne dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- zarządzanie ruchem drogowym;
- kontrolę ruchu powietrznego;
- sieci na użytek sektora zdrowia;
- komputeryzację sektora zamówień publicznych;
- transeuropejską sieć administracji publicznej;
- infostradę dla obszarów miejskich.

Jednym z istotnych czynników stymulującym wzrost gospodarczy jest umiejętność szybkiego pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania **informacji** dzięki **dynamicznemu rozwojowi technologii informacyjnych i komunikacyjnych**. Znaczenie tego rozwoju dla wzrostu gospodarczego, podkreślają badania, według których technologie informacyjne i komunikacyjne

w ostatnich latach odpowiadają za około jedną czwartą wzrostu PKB¹⁰ oraz za 40% wzrostu produktywności w Unii Europejskiej¹¹. Szybki postęp technologiczny, wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych, wzrost znaczenia informacji oraz usług świadczonych drogą elektroniczną i tym samym wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce, administracji (rządowej i samorządowej) a także życiu codziennym obywateli wiąże się z nowym trendem transformacji cywilizacyjnej – transformacji w kierunku Społeczeństwa Informacyjnego. Zgodnie z ogólnie przyjętą definicją, Społeczeństwem Informacyjnym określane jest takie społeczeństwo, w którym przetwarzanie informacji z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych stanowi znaczącą wartość ekonomiczną, społeczną i kulturową.

3.3 Rozwój sieci szerokopasmowych w województwie lubuskim

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w trakcie przygotowań do projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej zlecił wykonanie inwentaryzacji stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej na terenie województwa lubuskiego. W wyniku procesu inwentaryzacji powstał wyczerpujący obraz znajdującej się na terenie województwa lubuskiego szerokopasmowej infrastruktury teleinformatycznej wraz z planami jej rozbudowy, pozwalający na określenie głównych założeń programowych dla działań samorządu na rzecz rozwoju sieci szerokopasmowej. Jednym z priorytetów rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jest dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu na terenie całego województwa. Dlatego projekt Lubuska Sieć Szerokopasmowa został, uchwałą Zarządu z dnia 1 kwietnia 2009r., wpisany na Indykatory Plan Inwestycyjny Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Beneficjentem projektu jest Samorząd Województwa Lubuskiego, a orientacyjny koszt całkowity projektu to 72 mln zł, w tym 61 mln zł (85% wartości projektu dofinansowanie z UE) to środki zabezpieczone w LRPO.

Poziom rozwoju sieci na terenie województwa lubuskiego został zanalizowany na podstawie dwóch głównych kryteriów:

- **poziomu rozwoju infrastruktury szkieletowej i dystrybucyjnej** – jako głównego wyznacznika zasięgu oraz możliwości działania operatorów telekomunikacyjnych, jak również pośredniego kryterium presji konkurencyjnej¹² dla świadczenia usług na poziomie „ostatniej mili”, a tym samym w końcowym rozrachunku lepszej oferty dla beneficjenta ostatecznego;
- **potencjalnej dostępności usług Internetu szerokopasmowego** – jako kryterium pomocniczego do oceny dostępności usług dostępu do Internetu na danym terenie, a tym samym identyfikacji terenów zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.

---

¹⁰ Źródło: <http://cordis.europa.eu>, 08 maj 2010r.

¹¹ Źródło: http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/annual_report/index_en.htm.

¹² Presja konkurencyjna charakteryzuje się bardzo słabą integracją kupującego i sprzedającego oraz krótkim okresem współpracy. Ten rodzaj kontaktów stawia sobie za cel osiągnięcie krótkoterminowych korzyści kosztowych prowadzących do ogólnego spadku cen.

3.3.1 Poziom rozwoju infrastruktury szkieletowej i dystrybucyjnej na terenie województwa lubuskiego

Jako podstawę klasyfikacji obszarów przyjęto zebrane w procesie inwentaryzacyjnym dane od przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Inwentaryzację stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej w województwie lubuskim wykonała w 2009 roku firma ITTI Sp. z o.o. z Poznania.

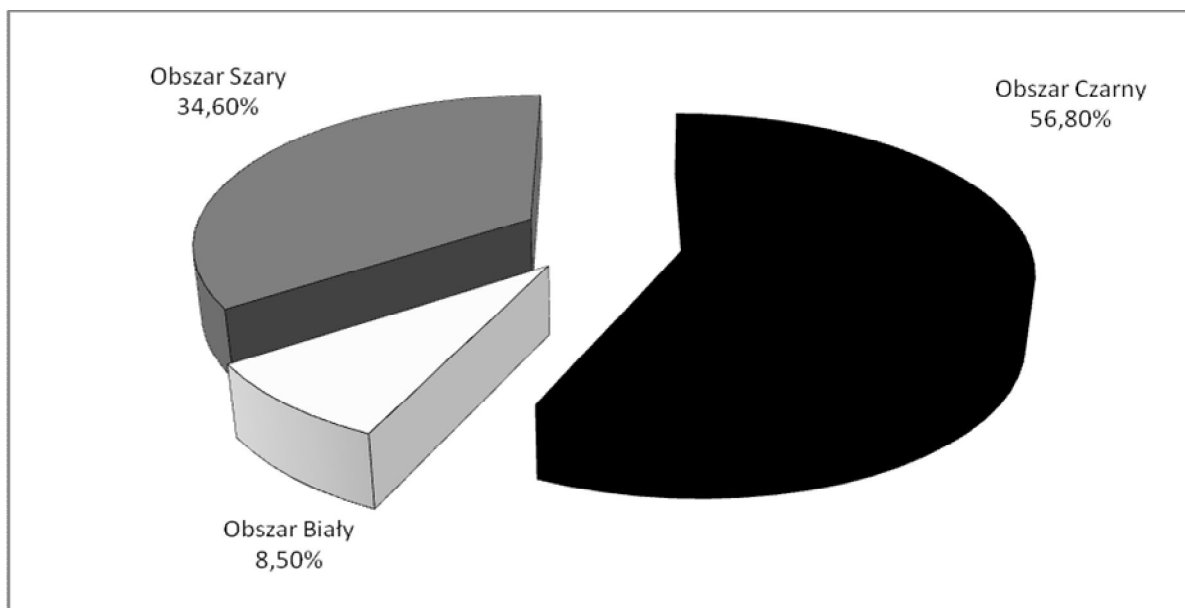
Z punktu widzenia tego kryterium wyróżniono następujące klasy obszarów:

- **obszary „białe”** – całkowity brak infrastruktury szkieletowo – dystrybucyjnej (punktów dystrybucyjnych) niezbędnej do zapewnienia podaży usług szerokopasmowego dostępu do Internetu na założonym poziomie. Na obszarze tym mogą działać operatorzy telekomunikacyjni świadczący takie usługi, ale punkt dystrybucyjny, do którego są przyłączeni, znajduje się poza obszarem analizowanym lub uzyskanie takiego przyłączenia jest ograniczone barierami, np. ekonomicznymi, które utrudniają dostęp potencjalnych operatorów sieci dostępowych. Obszary te są zakwalifikowane w pierwszej kolejności do objęcia pomocą i jest to w wielu programach unijnych jeden z celów strategicznych dotyczący rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego;
- **obszary „szare”** – istnieje infrastruktura szkieletowo – dystrybucyjna tylko jednego operatora telekomunikacyjnego (zazwyczaj sieć operatora „zasiedziałego”); oznacza to obecność punktów dystrybucyjnych tylko jednego operatora na danym terenie. Nie ma zatem konkurencji na poziomie infrastruktury szkieletowo – dystrybucyjnej, choć może działać kilku operatorów sieci dostępowych, którzy jednak korzystają z usług hurtowych jednego operatora infrastruktury szkieletowo – dystrybucyjnej;
- **obszary „czarne”** – istnieje infrastruktura szkieletowo – dystrybucyjna co najmniej dwóch operatorów telekomunikacyjnych, umożliwiającą zapewnienie podaży usług szerokopasmowego dostępu do Internetu na założonym poziomie (istnieją tam zatem co najmniej dwa punkty dystrybucyjne różnych operatorów, a usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu są oferowane poprzez konkurujących ze sobą przedsiębiorców telekomunikacyjnych).

Z punktu widzenia rozwoju rynku telekomunikacyjnego oraz możliwości zapewnienia wysokiej jakości usług pożądaną jest, aby jak najwięcej obszarów było zakwalifikowanych jako czarne.

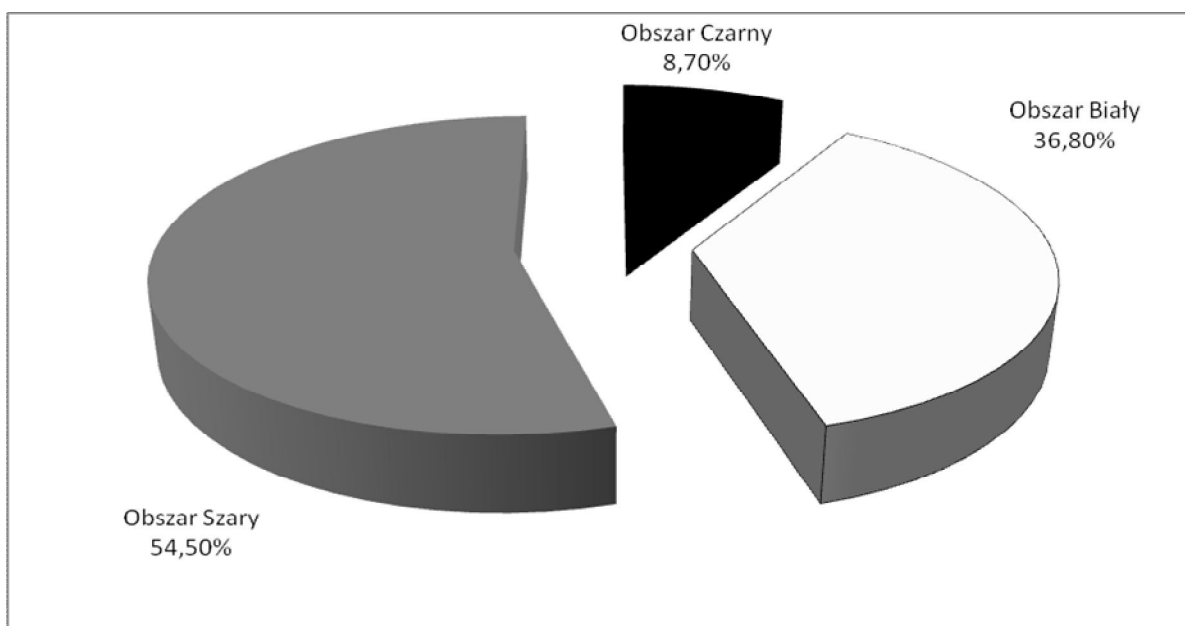

Podsumowanie danych przedstawiają rysunki nr 1 i 2

Rysunek 1 Odsetek liczby gospodarstw domowych w woj. lubuskim zakwalifikowanych do BSC¹³

[źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Inwentaryzacja stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej, Zielona Góra, lipiec 2009r.]

Rysunek 2 Odsetek miejscowości z terenu woj. lubuskiego zakwalifikowanych do poszczególnych obszarów BSC

[źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Inwentaryzacja stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej, Zielona Góra, lipiec 2009r.]

¹³ BSC- skrót od nazw stosowanych w pracach analitycznych dotyczących IT – Obszar Biały, Szary i Czarny.

Mimo, że tylko w przypadku 8,7% miejscowości można mówić o zadowalającej sytuacji pod względem rozwoju sieci szkieletowej i dystrybucyjnej, to należy zaznaczyć, że miejscowości te reprezentują aż 56,8%¹⁴ gospodarstw domowych. Analiza danych potwierdza, że sieć szkieletowa i dystrybucyjna jest najlepiej rozwinięta na obszarach miejskich o dużym zagęszczeniu ludności. Jest to naturalną konsekwencją strategii maksymalizacji przychodów operatorów oraz stosunkowo niedużego potencjału inwestycyjnego regionalnych firm telekomunikacyjnych.

3.3.2 Zagrożenie wykluczeniem cyfrowym z powodu braku potencjalnej dostępności usług

Jedną z przyczyn wykluczenia cyfrowego jest brak dostępu do Internetu lub sytuacja, w której dostęp ten jest mocno ograniczony. Identyfikacja obszarów o potencjalnie ograniczonym dostępie do Internetu została przeprowadzona na podstawie analizy podaży przedsiębiorstw telekomunikacyjnych uzyskanych z danych ankietowych oraz analizy informacji uzyskanych jednostek samorządu terytorialnego.

Należy przy tym wziąć pod uwagę, że mamy do czynienia ze wskaźnikiem potencjalnej dostępności usług – nie mówi on o faktycznej dostępności usług szerokopasmowych w danej lokalizacji. Wskaźnik ten jest jednak wystarczająco dokładny dla celów programowania działań samorządu w kierunku rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

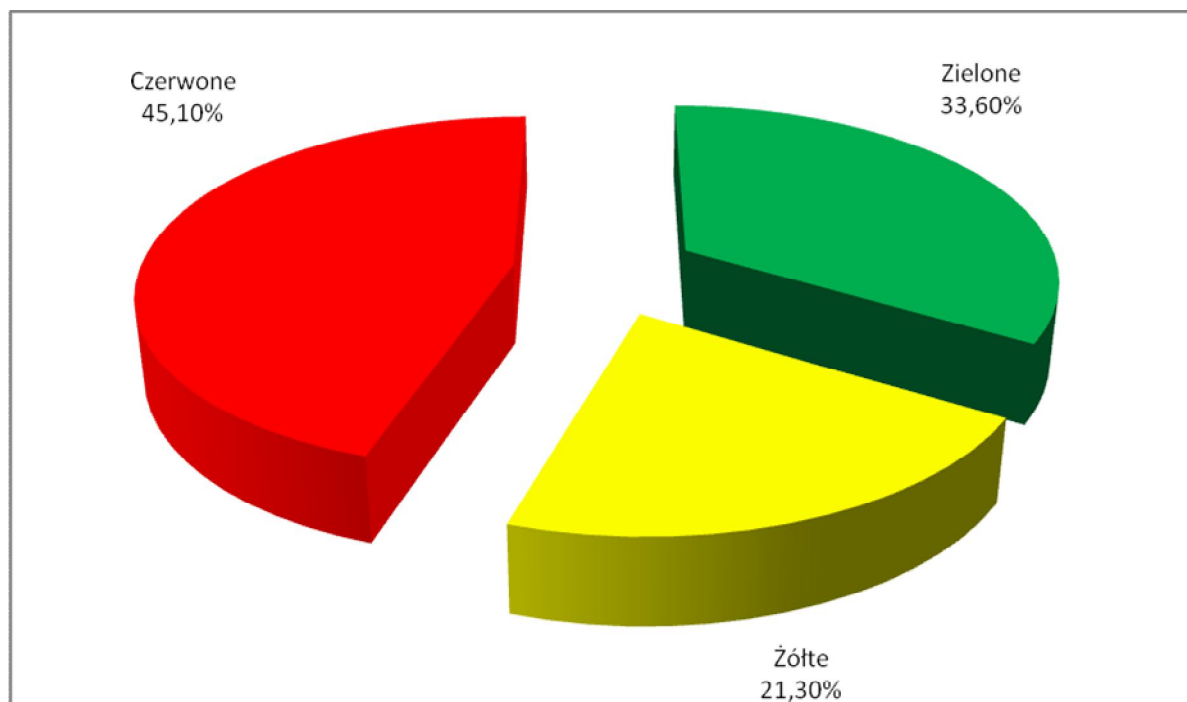
Gminy województwa lubuskiego zostały zakwalifikowane do następujących kategorii obszarów:

- obszary, w których brak dostępu do Internetu. Na obszarach takich nie działa żaden przedsiębiorca telekomunikacyjny świadczący usługi dostępu szerokopasmowego do Internetu – miejscowości należące do tego obszaru otrzymują flagę „czerwony”;
- obszary o ograniczonym dostępie do Internetu. Na obszarze istnieje przynajmniej jeden przedsiębiorca telekomunikacyjny świadczący usługi dostępu do Internetu, jednakże maksymalna dostępna przepływność na tym obszarze nie osiąga 2 Mbit/s. Obszar jest traktowany, jako teren o ograniczonym dostępie również wówczas, jeżeli usługi na nim świadczone są wyłącznie w technologiach radiowych (pomimo deklarowanych przepływności 2 Mbit/s i wyższych) – miejscowości należące do tego obszaru otrzymują flagę „żółty”;
- obszary z szerokopasmowym dostępem do Internetu. Na terenie tych obszarów istnieją przedsiębiorcy telekomunikacyjni świadczący usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu – przynajmniej jeden przedsiębiorca świadczy usługi dostępne w technologii nieradiowej (miedź, kabel koncentryczny, światłowód) o przepływności 2 Mbit/s i wyższej – miejscowości należące do tego obszaru otrzymują flagę „zielony”.

---

¹⁴ Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Inwentaryzacja stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej, Zielona Góra, lipiec 2009r.

Podsumowanie danych przedstawia rysunek nr 3.

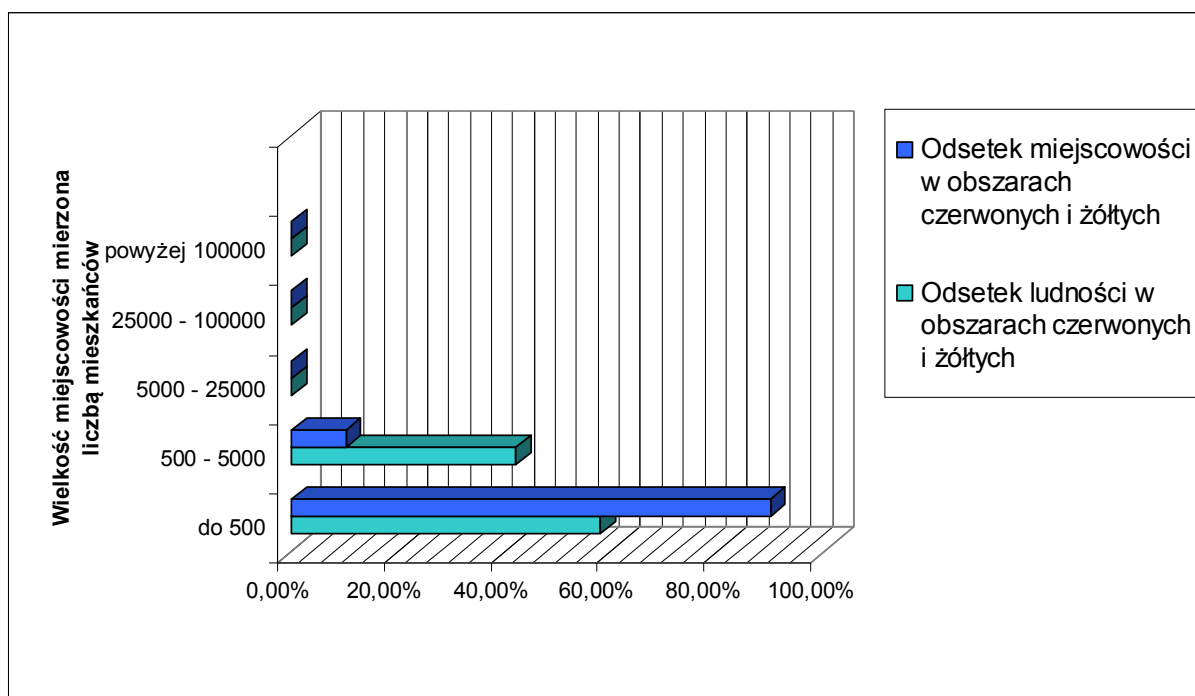
Rysunek 3 Odsetek liczby gospodarstw domowych w miejscowościach woj. lubuskiego zakwalifikowanych do poszczególnych obszarów dostępności Internetu szerokopasmowego

[źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Inwentaryzacja stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej, Zielona Góra, lipiec 2009r.]

3.3.3 Przestrzenne uwarunkowania poziomu rozwoju sieci a zagrożenie wykluczeniem cyfrowym w województwie lubuskim

Obszary, w których występują problemy z dostępem do Internetu, a więc tereny określone jako czerwone (brak usługodawców) lub żółte (ograniczony zakres usług), to przede wszystkim małe miejscowości, co pokazuje zestawienie przedstawione na rysunku nr 4: 57,9% ludności obszarów czerwonych i żółtych zamieszkuje we wsiach liczących poniżej 500 mieszkańców, a kolejne 42,1% ludności – miejscowości liczące 500-5000 mieszkańców¹⁵. Potwierdzeniem tej tezy jest również fakt, że blisko 90% miejscowości zaliczonych do obszarów czerwonych i żółtych to miejscowości liczące nie więcej niż 500 mieszkańców. Wartym podkreślenia jest fakt, że obszary żółte i czerwone nie występują w miejscowościach powyżej 5000 mieszkańców¹⁵.

¹⁵ Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Inwentaryzacja stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej, Zielona Góra, lipiec 2009r.

Rysunek 4 Odsetek liczby ludności i miejscowości w obszarach czerwonych i żółtych w zależności od wielkości miejscowości

[źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej w województwie lubuskim wykonanej przez firmę ITTI Sp. z o.o. z Poznania w 2009 roku]

Na podstawie danych inwentaryzacyjnych można przyjąć, że istnieje silna korelacja pomiędzy rozwojem sieci szkieletowej i dystrybucyjnej a poziomem dostępu do Internetu szerokopasmowego. Naturalnie na terenach słabo zaludnionych koszty inwestycji infrastrukturalnych nie gwarantują odpowiedniego zwrotu z inwestycji i nie są podejmowane przez podmioty prywatne. Co więcej, należy się również spodziewać związku pomiędzy poziomem infrastruktury (a tym samym podażą usług internetowych) a zamożnością danego terenu¹⁶, czyli popytem. Istnieje zatem ryzyko niedostosowania strukturalnego pomiędzy popytem a podażą, mające przyczyny zarówno w wysokich kosztach inwestycyjnych, jak i stosunkowo niewielkich budżetach domowych, które mogłyby być przeznaczone na usługi dostępu do Internetu szerokopasmowego.

¹⁶ Istnienie korelacji pomiędzy PKB a poziomem infrastruktury zostało wielokrotnie wymienione w literaturze; dla przykładu: Źródło: Broadband Growth and Policies in OECD Countries, OECD Publishing, 18 lipiec 2008r.

3.4 Ekonomiczne aspekty rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Podstawą rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jest rozwój sieci szerokopasmowych jako niezbędnego medium komunikacji w społeczeństwie. Jednocześnie poziom rozwoju sieci szerokopasmowych jest łatwo mierzalnym wskaźnikiem rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Dostęp do sieci szerokopasmowej stał się obecnie koniecznością na skalę ogólnoswiatową. Według globalnego sondażu BBC World Service wykonanego w marcu 2010 roku w 26 krajach czterech na pięciu dorosłych (79%) uznaje dostęp do Internetu jako swoje fundamentalne prawo. Siedem na dziesięć (71%) osób niekorzystających z Internetu było zdania, że również powinni mieć możliwość dostępu do niego.¹⁷ Według tego sondażu większość ludzi jest bardzo pozytywnie nastawiona do zmian jakie dostęp do Internetu powoduje w ich życiu. Prawie 78% badanych stwierdziło, że Internet zapewnił im więcej wolności osobistej, 90% twierdzi, że Internet jest przydatny do nauki a ponad połowa (51%) stwierdziła, że spędza czas wolny korzystając z portali społecznościowych. Mimo pozytywnego nastawienia do Internetu istnieje silna obawa przed oszustwami internetowymi podzielana przez 32% respondentów.

Aspekt ekonomiczny rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oparty jest także na założeniach wzrostu gospodarczego z wykorzystaniem nowoczesnych technik wykorzystywanych przez sferę administracyjną i biznesową. Przy optymistycznym założeniu rozwoju gospodarczego polska gospodarka i administracja, stosunkowo słabo (w porównaniu np. z Węgrami czy Czechami) nasycona technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi, powinna wykazać duży wzrost inwestycji w systemy informacyjne w ciągu najbliższych lat. Będą to lata absorpcji przez administrację publiczną (i nie tylko) istotnych środków unijnych, ale zarazem także dostosowania się do unijnych standardów. Oddziaływanie to powinno być silniejsze w ciągu najbliższych lat, a więc w pierwszych latach po wejściu do UE. Zjawisko takie występowało np. w Portugalii w latach 1999-2001, gdy kraj ten „konsumował” znaczne środki unijne. Sięganie do analogii z poprzednich rozszerzeń UE jest niecelowe, ponieważ poprzednie rozszerzenia o kraje mniej rozwinięte (Grecja, Hiszpania, Portugalia), które zyskały dużą pomoc UE, miały miejsce w latach 1981/1986, całkowicie odmiennych z punktu widzenia oddziaływania technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Z kolei w czwartym rozszerzeniu (1995r.) brały udział kraje bogate i dobrze z informatyzowane (Finlandia, Szwecja i Austria)¹⁸.

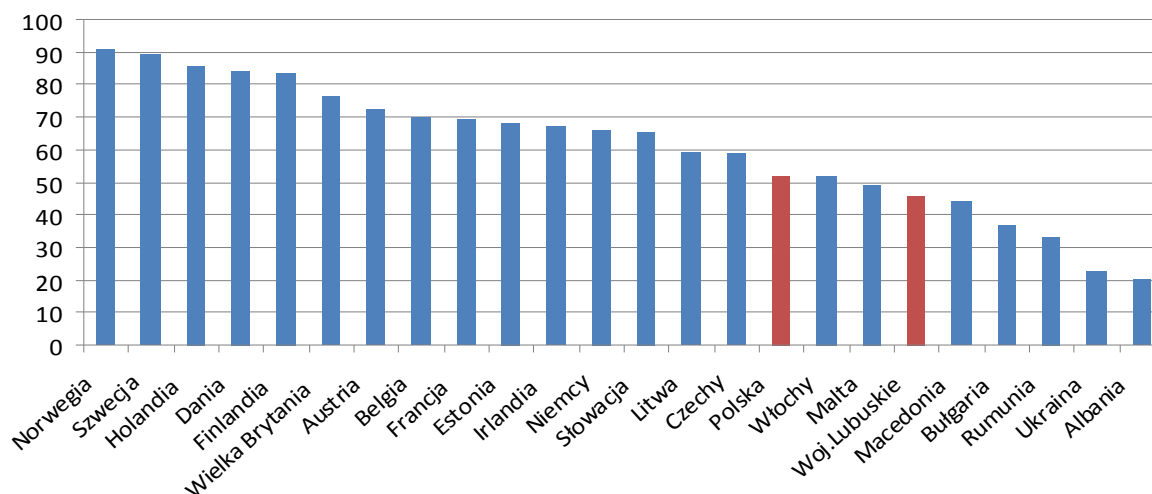
---

¹⁷ Internet access is 'a fundamental right' - Dostęp do Internetu jest prawem podstawowym (tłum. własne), Źródło: BBC, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8548190.stm>.

¹⁸ Źródło: Ministerstwo Nauki i Informatyzacji - Proponowane kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2020, Warszawa , wrzesień 2004.

3.4.1 Lubuskie na tle Europy – użytkownicy Internetu

Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc w Europie jeśli chodzi o liczbę użytkowników Internetu. W porównaniu do reszty kraju województwo lubuskie znajduje się w górnej medianie, natomiast niepokojąca jest zbyt mała dynamika przyrostu użytkowników Internetu. W latach 2007-2009 była jedną z niższych w kraju.¹⁹

Rysunek 5 Liczba użytkowników Internetu jako odsetek ludności w Europie w 2009r.

[źródło: <http://www.internetworldstats.com/stats4.htm> oraz <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>]

Województwo lubuskie zostało porównane do krajów unijnych na podstawie statystyk Eurostatu dotyczących danych regionalnych (w Polsce porównawczy obszar kwantyfikowalny NUTS jest na poziomie województw).

3.4.2 Wykluczenie cyfrowe przyczyną rozwarstwienia społecznego

Obecnie można zaobserwować na świecie proces szybko postępującego rozwarstwienia w dostępie do Internetu oraz w jakości tego dostępu. Z jednej strony mamy regiony jak białe plamy, które nie mają wystarczającej infrastruktury na zapewnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego, z drugiej strony w krajach rozwiniętych dynamicznie rozwija się Internet dużych prędkości oraz sieci następnej generacji (Next Generation Networks) oferujących przepustowości dla klienta końcowego na poziomie kilkudziesięciu Mb/s i więcej w technologiach światłowodowych (FTTH/B – Fiber To The Home, Fiber To The Building – podłączenie budynków technologią światłowodową). W 2014r. liczba abonentów Internetu następnej generacji wzrośnie przewidywalnie do 140 mln z 31 mln w roku 2008 – (prezentacja Gabrielle Gauthey, Alcatel Lucent, NextGen 09).

¹⁹ Źródło: Diagnoza Społeczna 2009, raporty: Czapiński J., Panek T. (red.), 2009r., www.diagnoza.com, 8 maj 2010r., str. 281 i następne.

Internet szerokopasmowy

Mimo problemów z definicją Internetu szerokopasmowego można przyjąć, że w niedalekiej przyszłości najbardziej konkurencyjne tereny dużych miast będą posiadały bogatą ofertę Internetu szerokopasmowego o przepustowości wystarczającej dla telewizji wysokich rozdzielczości. Wymagana przepustowość łącza (MPEG-4):²⁰

- dla muzyki potrzeba 256 kb/s;
- dla filmów 320x240 stosuje się 330 kb/s;
- dla telewizji 720x576 wystarcza 1-1,5 Mb/s;
- ale dla HDTV 1080p x1920 potrzeba 18-20 Mb/s.

Rozwarstwienie to dotyczy również poziomu dochodów i wykształcenia. Osoby o wyższym wykształceniu, a więc częściej zamieszkujące miasta, są w większym stopniu użytkownikami Internetu niż osoby z wykształceniem podstawowym oraz zamieszkujące tereny wiejskie²¹. Co więcej, blisko 40% osób nieposiadających Internetu nie widzi korzyści z możliwości dostępu do sieci.²² Można przyjąć, że wśród osób niekorzystających z Internetu odsetek ludzi niewykazujących potrzeby posiadania i korzystania z Internetu jest porównywalny, niezależnie od poziomu rozwoju gospodarczego kraju (np. w USA jest to 37,8%)²³, co wskazuje na konieczność przeprowadzania masowych akcji uświadamiających i promujących korzystanie z Internetu. Pogłębiony wywiad dowodzi, że problem braku dostępu do Internetu i braku samej potrzeby jest problemem złożonym, w skład którego wchodzi niewystarczające dochody, stosunkowo wysokie koszty dostępu do Internetu, zła jakość dostępnych usług lub wysokie koszty sprzętu komputerowego.²⁴

---

²⁰ Źródło: prezentacja „Łączność w społeczeństwie informacyjnym” Zbigniew Kądzelski, Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy.

²¹ Źródło: Diagnoza Społeczna 2009r. raporty: Czapiński J., Panek T. (red.), 2009r., www.diagnoza.com, 8 maja 2010r., str. 281 i następne.

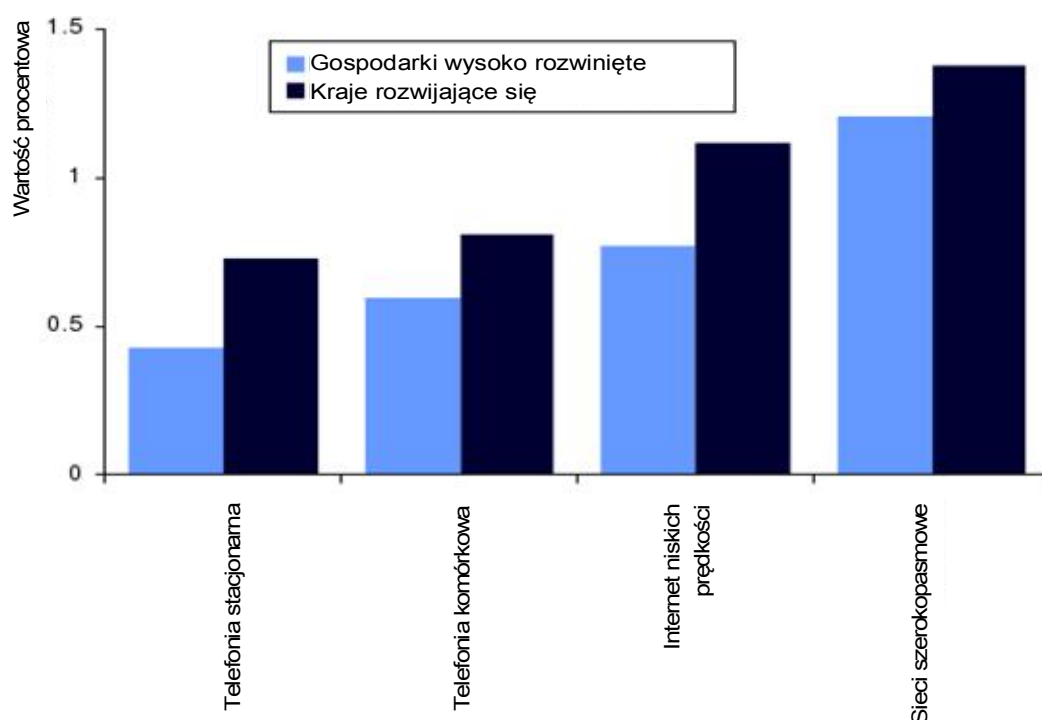
²² W 2007r. odsetek osób bez dostępu do Internetu, które za przyczynę braku dostępu wskazały brak potrzeby wynosił 41%; Źródło: Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego, GUS.

²³ Źródło: Raport „Digital Nation”, US Department of Commerce, National Telecommunications and Information Administration, luty 2010 – „Społeczeństwo Cyfrowe”, Departament Handlu, Krajowa Administracja Telekomunikacji i Informacji (tłum. własne).

²⁴ Źródło: BROADBAND ADOPTION IN LOW-INCOME COMMUNITIES, A Social Science Research Council report by Dharma Dailey, Amelia Bryne, Alison Powell, Joe Karaganis, and Jaewon Chung, March 2010 – Adopcja sieci szerokopasmowych w społecznościach o niskich dochodach. Raport Rady Naukowej ds. Nauk Społecznych (tłum. własne).

3.4.3 Pozytywny wpływ dostępności sieci na rozwój ekonomiczny

Jednocześnie najnowsze opracowania potwierdzają pozytywny wpływ technologii informacyjnych, w szczególności sieci szerokopasmowych, na wzrost gospodarczy. Przykładem są opracowania Banku Światowego (Rys. 6).

Rysunek 6 Wzrost wpływu technologii ICT na gospodarkę

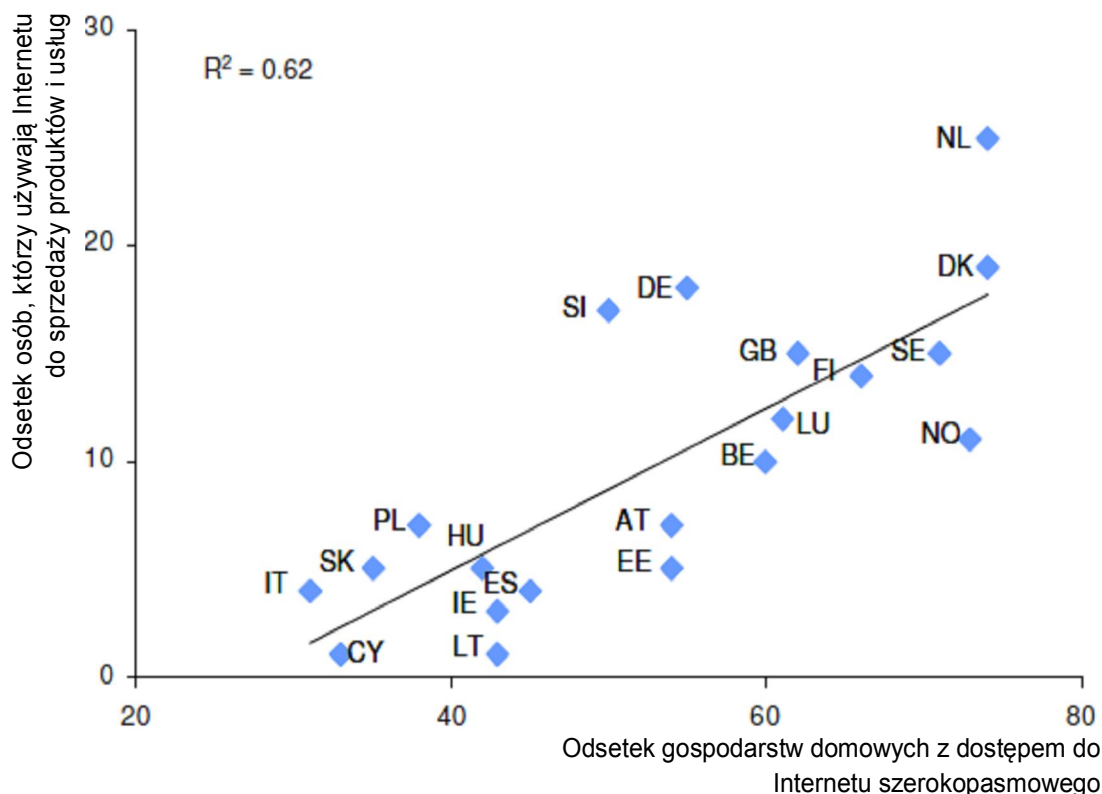
[źródło: World Bank 2009r.]

Wyjaśnienie: oś pionowa reprezentuje procentowy przyrost wzrostu PKB przypadający na każde 10% wzrostu penetracji danej technologii telekomunikacyjnej.

Europejskie dane sugerują, że stopień penetracji Internetu szerokopasmowego w gospodarstwach domowych jest skorelowany z odpowiedziami osób, które deklarują sprzedaż usług i towarów poprzez Internet. Można więc przyjąć, że wraz ze wzrostem penetracji sieci szerokopasmowych wzrastają możliwości jednostek do bycia przedsiębiorczymi i prowadzenia drobnej działalności z własnego domu na zasadach prowadzenia małego przedsiębiorstwa lub drobnej działalności handlowo – usługowej co przedstawia rysunek nr 7²⁵.

²⁵ Źródło: Next Generation Connectivity: A review of broadband Internet transitions and policy from around the world (łączość następnej generacji: przegląd polityki i strategii przejścia na sieci szerokopasmowe na świecie), październik 2009, The Berkman Center for Internet and Society at Harvard University (tłum. własne).

Rysunek 7 Wpływ technologii ICT na możliwości rozwoju drobnej przedsiębiorczości z poziomu gospodarstw domowych

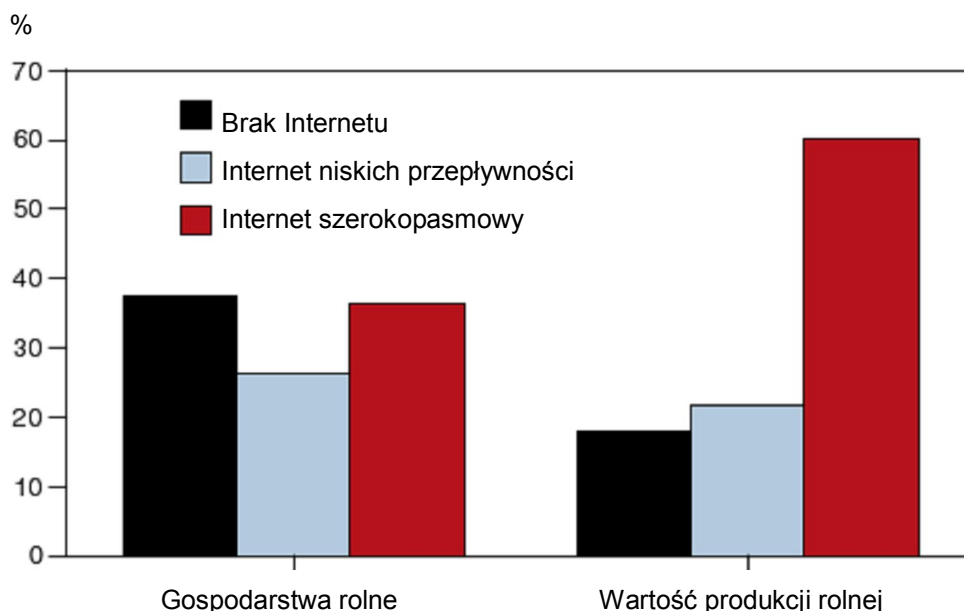
[źródło: Berkman Center analysis of Eurostat data, 2009r.] (tłum. własne)

Skróty użyte na rysunku nr 7 są powszechnie stosowanymi oznaczeniami państw europejskich

Analizy dla terenów wiejskich świadczą o pozytywnym wpływie dostępności Internetu szerokopasmowego na poziom rozwoju gospodarczego i produkcji rolnej. Również w tym przypadku technologie sieci szerokopasmowych mają większy wpływ na kształtowanie wzrostu gospodarczego niż technologie o niskich przepustowościach sieci. Poziom dochodów jest powszechnie uważany za główny czynnik wpływający na stopień wykorzystania Internetu. Im większy poziom dochodu gospodarstwa domowego, tym większe prawdopodobieństwo, że praca wykonywana w gospodarstwie wymaga większych umiejętności i tym większe prawdopodobieństwo, że wymaga wykorzystania technologii komputerowych i Internetu jako części środowiska pracy. Wraz ze wzrostem zamożności obywateli zamieszkujących tereny wiejskie oraz tendencją do podnoszenia kwalifikacji i ogólnej wiedzy na tematy związane ze Społeczeństwem Informacyjnym, rozwija się zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem możliwości sieci szerokopasmowych w codziennym życiu i pracy. Również przyszłe wymagania unijne związane z programami typu IACS²⁶ (Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli oraz System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt)

²⁶ Źródło: <http://www.arimr.gov.pl>

czy Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dla rolników i producentów rolnych będą determinowały zwiększający się popyt na tego typu usługi. Można więc przyjąć, że wzrost dochodu jest skorelowany ze wzrostem wykorzystania Internetu. Dla terenów wiejskich w Stanach Zjednoczonych ilustruje to rysunek nr 8.²⁷

Rysunek 8 Ilość gospodarstw rolnych i wartości produkcji rolnej w zależności od stopnia dostępu do Internetu w Stanach Zjednoczonych

[źródło: ERS analysis of 2007 ARMS (USDA, NASS and ERS) (tłum. własne)]

Wiele korzyści ze Społeczeństwa Informacyjnego jest trudnych do zmierzenia lub wycenienia. Jako przykład można podać trudności w ocenie wskaźnika komunikacji w relacjach rodzinnych: np. wnuków z dziadkami za pomocą wideo wysokiej jakości lub utrzymanie bliskości w rodzinach, których członkowie emigrują w celu znalezienia zatrudnienia przy coraz bardziej zglobalizowanej gospodarce z coraz bardziej mobilnymi pracownikami. W jakim stopniu mogłyby się poprawić te związki, jeśli w domach istniałyby wbudowane możliwości do telekonferencji 3D w czasie rzeczywistym?²⁸ Takie badania społeczne i socjologiczne na pewno będą kontynuowane przez naukowców europejskich w latach następnych.

²⁷ Źródło: Broadband Internet's Value for Rural America (Wartość Internetu dla obszarów wiejskich w Stanach Zjednoczonych) – ERR-78 Economic Research Service/USDA (tłum. własne)

²⁸ Źródło: Next Generation Connectivity: A review of broadband Internet transitions and policy from around the world (Łączność następnej generacji: przegląd polityki i strategii przejścia na sieci szerokopasmowe na świecie), październik 2009, The Berkman Center for Internet and Society at Harvard University, str 24, tłum. własne.

3.5 Administracja elektroniczna w Społeczeństwie Informacyjnym

Administracja samorządowa stoi przed szeregiem wyzwań w celu dostosowania swojego działania do oczekiwań członków Społeczeństwa Informacyjnego, jak również pobudzania jego rozwoju.

Komisja Europejska definiuje pojęcie elektronicznej administracji jako „wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) w administracji publicznej w ścisłym połączeniu z niezbędną zmianą organizacyjną i nowymi umiejętnościami służb publicznych w celu poprawy jakości świadczonych przez administrację usług oraz bardziej efektywnego procesu demokratycznej legitymizacji sprawowania polityki”²⁹.

Oznacza ona głęboką przebudowę procesów biznesowych administracji, realizowaną na bazie technik informacyjno – komunikacyjnych, dążącą do stanu, w którym sektor publiczny będzie cechował się przejrzystością i otwartością, będzie produktywny i efektywny oraz przede wszystkim przyjazny obywatelowi. Istotą elektronicznej administracji jest orientacja na przedsiębiorstwa, organizacje i obywateli, którzy w dzisiejszej dobie mają prawo oczekiwać takiego samego poziomu usług świadczonych przez państwo, jaki świadczy sektor prywatny.

Dla rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim duże znaczenie mają planowane lub znajdujące się w realizacji projekty oraz zadania administracji rządowej, które są konieczne do realizacji procedur administracyjnych drogą elektroniczną. Kluczowe zadania oraz działania są przedstawione zostały w rozdziale 2.3 Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010.

---

²⁹ Źródło: eEurope 2005: An information society for all – An Action Plan to be presented in view of the Sevilla European Council, (Społeczeństwo Informacyjne dla wszystkich – plan działań do prezentacji na posiedzeniu Rady Europy w Seville) 21/22 June 2002 (tłum. własne).

Lubuskie

4 Wizja i misja oraz cele strategiczne rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim

Zadaniem Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego jest wyznaczenie celów rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i określenie sposobu ich realizacji przy ograniczonej ilości zasobów, jakimi dysponuje Zarząd Województwa. Dodatkowo należy przewidzieć konieczność dostosowania się do wymagań szybko zmieniającego się środowiska realizacji projektów, w tym otoczenia legislacyjnego (jako znamienny przykład można podać zmianę przepisów dotyczących zasad finansowania samorządów planujących budowę wojewódzkich sieci szerokopasmowych) oraz ciągle ewoluującego harmonogramu realizacji wdrożeń poszczególnych projektów. Pierwszym krokiem na drodze do budowy strategii zawartej w programie jest znalezienie odpowiedzi na pytanie: na jakim etapie rozwoju jest obecnie województwo lubuskie oraz jakie są trendy w szybko zmieniającym się otoczeniu zewnętrznym, a więc środowisku, w którym realizowane będą projekty samorządów województwa. W tym celu konieczne jest określenie sytuacji obecnej zarówno w kontekście czynników wewnętrznych województwa, jak i czynników zewnętrznych, mających wpływ na realizację programu. Kluczową kwestią jest również definicja obecnych problemów dotyczących rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na terenie województwa lubuskiego i ich przyczyn. Dopiero w odniesieniu do realnych problemów zaistniałych w sytuacji bieżącej możliwe jest określenie ogólnej wizji rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim oraz realistycznych celów programu. W rozdziale pierwszym zostały przedstawione ramy odniesienia wyznaczone przez europejskie, krajowe i regionalne dokumenty strategiczne. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego ma za zadanie realizację postulatów, a czasem obowiązków tam zawartych. Jednocześnie w odniesieniu do poziomu rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim należy określić szerszy kontekst realizacji programu. Temu celowi służą wyniki analizy sytuacji bieżącej przedstawione w następnych akapitach.

4.1 Określenie sytuacji bieżącej

Do określenia sytuacji wyjściowej dla województwa lubuskiego posłużono się wynikami analizy problemów wypracowanymi na warsztatach „Konsultatywy” w sprawie Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015, które odbyły się w dniach 06-08.10.2009r. w Centrum Promocji i Szkolenia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego w Przeglazach i w dniach 14-15.10.2009r. w Zielonej Górze, z udziałem reprezentatywnych grup wszystkich interesariuszy województwa lubuskiego. Dodatkowo analiza problemów została zweryfikowana poniżej przedstawionymi analizami SWOT oraz PEST dla Społeczeństwa Informacyjnego województwa lubuskiego. Obie analizy mają swoje źródło w teorii i praktyce zarządzania strategicznego przedsiębiorstw i z czasem znalazły zastosowanie w analizach programowych instytucji publicznych.

Tabela 5. Opis metod analizy sytuacyjnej

Metoda analizy sytuacyjnej	Opis metody
PEST (Polityka, Ekonomia, Społeczeństwo, Technologia)	<p>Analiza czynników zewnętrznych, mających wpływ na rozwój organizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czynniki Polityczne Czynniki polityczne to uregulowania prawne i administracyjne narzucające formalne i nieformalne reguły ograniczające funkcjonowanie organizacji. • Czynniki Ekonomiczne Czynniki ekonomiczne wpływają na siłę nabywczą konsumentów oraz na koszt kapitału lub stopę zwrotu (w porównaniu z inwestycją o podobnym ryzyku w innym miejscu). • Czynniki Społeczne Czynniki społeczne obejmują czynniki demograficzne i kulturowe otoczenia zewnętrznego oraz wpływają na potrzeby beneficjentów projektów. • Czynniki Technologiczne Czynniki technologiczne mogą podnieść lub obniżyć bariery projektów oraz zwiększyć efektywność procesów.
SWOT (z ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)	<p>Analiza SWOT pozwala ocenić silne i słabe strony organizacji i skonfrontować je z szansami i zagrożeniami ze strony otoczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Silne strony Potencjał organizacji będący źródłem przewagi konkurencyjnej. • Słabe strony Obszary, w których porównywane organizacje demonstrują większy potencjał. • Szanse Zewnętrzne okoliczności, które sprzyjają osiągnięciu celów. • Zagrożenia Ryzyko dla organizacji ze strony otoczenia.
Analiza Problemów metodą Konsultatywy	<p>Analiza problemów jest drzewem powiązań przyczynowo – skutkowych. Elementem centralnym drzewa jest problem kluczowy, który definiowany jest jako ogólny problem do rozwiązania. Analizie podlega hierarchia przyczyn oraz skutków danego kluczowego problemu.</p>

4.1.1 Analiza PEST

Analiza PEST dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015 jest analizą sytuacji zewnętrznej, a więc zaprezentowane czynniki mają wpływ na realizację projektów jako założenia projektowe – zarówno sprzyjające realizacji Programu, jak również stanowiące dla niego ryzyko. Zaprezentowano kluczowe, zdaniem autorów dokumentu, czynniki.

4.1.1.1 Czynniki Polityczne

Ustawa o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych – „Megaustawa” z 2009r. ułatwi inwestycje Samorządu Województwa Lubuskiego w sieci telekomunikacyjne poprzez zapewnienie przejrzystych podstaw prawnych dla jednostek samorządu terytorialnego do wykonywania zadań z zakresu telekomunikacji.

Realizując założenia Programu „Polska Cyfrowa”, czyli programu upowszechnienia usług szerokopasmowych w Polsce do 2012r., został opracowany projekt ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci szerokopasmowych w telekomunikacji. Projekt zawiera rozwiązania sprzyjające rozwojowi Społeczeństwa Informacyjnego, realizowane poprzez zniesienie barier dla inwestycji w infrastrukturę teleinformatyczną (rozwój sieci regionalnych oraz budowa telekomunikacyjnej infrastruktury przez samorządy), co w konsekwencji ma skutkować likwidacją wykluczenia cyfrowego – geograficznego i socjalnego. Główne priorytety tej ustawy to: otwarty dostęp do gruntów i budynków, sprawny proces inwestycyjny, otwarty dostęp do infrastruktury i konkurencja infrastrukturalna operatorów oraz aktywny samorząd. Ponieważ do niedawna zaangażowanie się samorządów w budowę i operowanie sieciami szerokopasmowymi było dyskusyjne jeśli chodzi o zakres zadania publicznego oczekuje się, że w wyniku wdrożenia wzrośnie bezpieczeństwo prawne inwestycji w Lubuską Sieć Szerokopasmową, jak również uproszczone zostaną formalne wymagania odnośnie procedur inwestycyjnych oraz zwiększona zostanie dostępność sieci operatorów działających na terenie województwa lubuskiego.

Porozumienie pomiędzy prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej a Telekomunikacją Polską S.A. z 2009r. doprowadzi do większej konkurencji na rynku oraz zwiększenia inwestycji w sieci dostępowe.

Telekomunikacja Polska zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do poprawy współpracy z operatorami alternatywnymi oraz realizacji nowych zasad funkcjonowania rynku telekomunikacyjnego. Prezes UKE od kilku lat podejmuje działania umożliwiające powstanie, a następnie rozwój, realnej i skutecznej konkurencji na polskim rynku telekomunikacyjnym. W ten sposób stworzono warunki dla działalności nowych operatorów telekomunikacyjnych, konkurencyjnych wobec Telekomunikacji Polskiej SA, a tym samym do zwiększenia różnorodności i podniesienia atrakcyjności oferty. Na mocy porozumienia TP zobowiązuje się do wybudowania lub zmodernizowania w ciągu 3 lat infrastruktury zapewniającej przyłączenie co najmniej 1,2 miliona nowych łączy szerokopasmowych (w tym 1 milion łączy o przepływności co najmniej 6 Mbit/s)³⁰. Samorząd Województwa Lubuskiego może wykorzystać szansę uzyskania dodatkowych synergii (dodatkowych, ponadplanowych efektów) skutkujących zwiększeniem dostępności sieci szerokopasmowych na poziomie ostatniej mili w wyniku realizacji wspólnych przedsięwzięć z TP S.A. Uwzględniając przepisy pomocy publicznej, możliwe jest zaangażowanie znacznie większych środków niż prawdopodobnie miałyby to miejsce bez dodatkowego czynnika w postaci inwestycji, do których zobowiązała się TP S.A.

---

³⁰ Informacja opublikowana na stronach Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Źródło: http://www.uke.gov.pl/uke/index.jsp?news_cat_id=19&news_id=4750&layout=3&page=text&place=Lead01.

Wdrażanie systemów informatycznych administracji elektronicznej podlega wielu regulacjom prawnym, które zostały niedawno znowelizowane lub planowane są zmiany ustaw mające na celu ułatwienie realizacji spraw za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Do najważniejszych aktów prawnych w zakresie administracji elektronicznej zaliczyć można:

- Ustawa z dnia 17 lutego 2005r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- Rozp. RM z dnia 27 września 2005r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu udostępniania danych zgromadzonych w rejestrze publicznym (Dz.U. 2005 nr 205 poz. 1692);
- Rozp. RM z dnia 11 października 2005r. w sprawie minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz.U. 2005 nr 212 poz. 1766);
- Rozp. RM z dn.19 września 2005r. w sprawie warunków organizacyjno-technicznych doręczania dokumentów elektronicznych podmiotom publicznym (Dz.U. 2005 nr 200 poz. 1651);
- Rozp. RM z dnia 11 października 2005r. w sprawie minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w formie elektronicznej (Dz.U. 2005 nr 214 poz. 1781);
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 19 października 2005r. w sprawie testów akceptacyjnych oraz badania oprogramowania interfejsowego i weryfikacji tego badania (Dz.U. 2005 nr 217 poz. 1836);
- Ustawa z dnia 12 lutego 2010r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw;

Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów publicznych oraz jej nowelizacja z 2010 roku definiują wymagania odnośnie systemów informatycznych stosowanych w administracji publicznej. Ustawa określa warunki wdrażania systemów informatycznych oraz nakazuje stosowanie zasad interoperacyjności systemów. W szczególności ustawa ta umożliwia realizację procedur administracyjnych drogą elektroniczną. Interesant może rozpocząć urzędowy bieg sprawy składając wniosek drogą elektroniczną. Urząd ma obowiązek wydania urzędowego poświadczenia odbioru. Interesant może również zażądać od Urzędu wydania dokumentu (np. udzielenia odpowiedzi na wniosek) w postaci elektronicznej.

- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego;
- Rozp. RM z dnia 22 grudnia 1999r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych;
- Rozp. RM z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów powiatu;
- Rozp. RM z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów samorządu województwa;
- Rozp. MSWiA z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla zespolonej administracji rządowej w województwie.

Kodeks postępowania administracyjnego (KPA) oraz instrukcje kancelaryjne definiują sposób procedowania spraw. Nowelizacja KPA z 2010 roku wprowadza szereg ułatwień mających na celu umożliwienie załatwiania spraw za pomocą elektronicznych środków komunikacji. Doręczenie pism przez organ administracji publicznej będzie mogło odbywać się za pomocą środków komunikacji elektronicznej. W tym celu adresat będzie musiał jednak wcześniej wystąpić do organu o taką formę doręczenia pism albo wyrazić zgodę na zastosowanie tych środków. Urzędy będą również miały obowiązek akceptacji dokumentów przesłanych drogą elektroniczną.

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 1997 Nr 133 poz. 883 z późniejszymi zmianami);
- Rozp. MSWiA z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz.U. 2004 nr 100 poz. 1024).

Ustawa określa warunki techniczne przetwarzania danych osobowych. Jednostki publiczne przetwarzają z mocy poszczególnych ustaw i rozporządzeń w zakresie przewidzianym przez dane akty prawne. Przetwarzane danych osobowych w innych celach (np. na portalu e-Turystyki) będą podległy ogólnym zasadom ustawy.

- Ustawa z dnia 18 września 2001r. o podpisie elektronicznym³¹ (Dz.U. 2001 nr 130 poz. 1450);

Nowy projekt ustawy zachowuje znaczną część przepisów dotychczas obowiązujących, wprowadzając rozwiązania, które mają ułatwić stosowanie podpisu elektronicznego zarówno w administracji publicznej, jak i przez przedsiębiorców. Projektowane regulacje uwzględniają przepisy obowiązujące w Unii Europejskiej. Zgodnie z projektem ustawy będą obowiązywać trzy rodzaje podpisów elektronicznych: zwykły, zaawansowany i kwalifikowany. Planowane zmiany mają celu powszechne wykorzystanie podpisów elektronicznych w obrocie gospodarczym oraz w relacjach z administracją publiczną. W szczególności nowy projekt ustawy o dowodach osobistych przewiduje implementację podpisu elektronicznego w dowodach osobistych, która umożliwi dokonywanie czynności prawnych w urzędach administracji publicznej.³² Należy zauważyć, że wysoki koszt uzyskania podpisu kwalifikowanego i jego niewielka możliwość zastosowania były głównymi przyczynami nierozpowszechnienia się tego typu formy uwierzytelnienia transakcji i procedur realizowanych drogą elektroniczną.

---

³¹ Do czasu upowszechnienia podpisu elektronicznego w kontekście planowanych zmian w ustawie o podpisie elektronicznym MSWiA planuje wprowadzenie na platformie ePUAP tzw. zaufanego profilu. Istota zaufanego profilu polega na tym, iż obywatel korzystając z usług dostępnych na platformie ePUAP musi założyć swój profil. W trakcie rejestracji zobowiązany jest podać swoje dane, które zostaną zweryfikowane przy pierwszej wizycie w urzędzie, z którego usługi chciałby skorzystać. Urząd potwierdzając dane obywatela nada mu etykietę zaufanego profilu, dzięki której obywatel będzie mógł korzystać z niektórych usług na platformie ePUAP bez obowiązku posiadania kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Źródło: http://www.e-puap.mswia.gov.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=189&Itemid=2.

³² Projekt ustawy z 2010r. o dowodach osobistych skierowany do rozpatrzenia przez Radę Ministrów. Źródło: <http://www.bip.mswia.gov.pl/portal/bip/200/18652/>.

- Ustawa z dnia 14 lipca 1983r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (z późniejszymi zmianami) (Dz.U 1983 nr 38 poz. 173)
- Rozp. MSWiA z dnia 30 października 2006r. w sprawie niezbędnych elementów struktury dokumentów elektronicznych (Dz.U. 2006 nr 206 poz. 1517)
- Rozp. MSWiA z dnia 30 października 2006r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami elektronicznymi (Dz.U. 2006 nr 206 poz. 1518)
- Rozp. MSWiA z dnia 2 listopada 2006r. w sprawie wymagań technicznych formatów zapisu i informatycznych nośników danych, na których utrwalono materiały archiwalne przekazywane do archiwów państwowych (Dz.U. 2006 nr 206 poz. 1519)

Ustawa o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach określa sposób archiwizacji dokumentów przez podmioty publiczne oraz strukturę paczek archiwalnych przekazywanych do narodowego zasobu archiwalnego.

4.1.1.2 Czynniki Ekonomiczne

Niski poziom zamożności mieszkańców województwa lubuskiego

W 2009 roku roczny dochód netto na gospodarstwo domowe w województwie lubuskim wyniósł 2536 zł³³, co plasuje województwo lubuskie na 9 pozycji w kraju, poniżej przeciętnego dochodu netto gospodarstw, który wynosił 2751 zł. Natomiast do czynników pozytywnych zaliczyć można stosunkowo niski poziom korzystania z pomocy społecznej – w województwie lubuskim 8,9% osób³³ korzysta z pomocy z zewnątrz, co stanowi trzeci najniższy wskaźnik w kraju. Stosunkowo wysokie zagęszczenie sieci telekomunikacyjnych województwa lubuskiego (w porównaniu do sytuacji w Polsce) nie przekłada się jednak na dostępność sieci szerokopasmowych na terenach wiejskich w województwie lubuskim.

Parki przemysłowe oraz specjalne strefy ekonomiczne pobudzają rozwój gospodarczy regionu

Obecnie tworzony Lubuski Park Przemysłowy w Nowym Kisielinie ma na celu tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w regionie. Park będzie się składać z trzech elementów – Specjalnej Strefy Ekonomicznej, z Parku Naukowo – Technologicznego oraz Strefy Aktywności Gospodarczej Lubuskiego Trójiasta, obejmującej Zieloną Górę, Nową Sól i Sulechów. Innym przedsięwzięciem mającym na celu przyciągnięcie inwestorów jest Kostrzyńsko – Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSSE). KSSSE od 1997 roku wspiera i obsługuje inwestorów krajowych i zagranicznych. Na terenie województwa lubuskiego jest 13 podstref. (Kostrzyn, Słubice, Gorzów Wielkopolski, Nowa Sól, Bytom Odrzański, Gubin, Zielona Góra, Czerwieńsk, Międzyrzecz, Lubsko, Rzepin, Sulęcín, Strzelce Krajeńskie). Specjalne strefy ekonomiczne oraz parki przemysłowe mają na celu pobudzenie rozwoju gospodarczego regionu poprzez tworzenie warunków i zachęt do inwestowania, w szczególności w sektory nowych technologii, które są elementem wspierającym rozwój Społeczeństwa Informacyjnego.

---

³³ Źródło: Diagnoza Społeczna, raporty: Czapiński J., Panek T. (red.), 2009r. www.diagnoza.com, 8 maj 2010r.

Bardzo niski potencjał kapitału intelektualnego i nakładów na badania i rozwój

Poziom kapitału intelektualnego stanowi o stopniu rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Mimo większego tempa wzrostu gospodarczego Polski – powyżej średniej dla UE, udział nakładów na badania i rozwój (B+R) w Polsce jest wyjątkowo niski i w 2008r. wyniósł zaledwie 0,61% Produktu Krajowego Brutto (PKB)³⁴. Nie odnotowano znaczącego wzrostu nakładów na B+R zarówno w Polsce, jak i województwie lubuskim. Udział nakładów na badania i rozwój w latach 2000-2007 w Unii Europejskiej również pozostał na stałym średnim poziomie 1,8% PKB. Nie osiągnięto więc żadnego znaczącego postępu w drodze do wzrostu nakładów na badania i rozwój do poziomu 3% PKB, który został wyznaczony jako cel na rok 2010. Udział wydatków na badania w PKB w Europie jest niższy (przyjmując poziom B+R 1,85% w 2007r.) niż w przypadku krajów OECD ze średnią 2,3% oraz z porównaniu z wydatkami na badania zarówno w USA, jak i Japonii (odpowiednio 2,3% i 2,1%).³⁵

Dostępność środków rozwojowych

Województwo lubuskie jest beneficjentem środków rozwojowych w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, co pozwala na realizację strategicznych projektów mających na celu rozwój Społeczeństwa Informacyjnego.

4.1.1.3 Czynniki Społeczne

Wzrasta rola dostępu do Internetu jako podstawowej potrzeby społecznej

Powszechny dostęp do Internetu staje się koniecznością cywilizacyjną w każdym kraju i dobrem traktowanym jako podstawowa potrzeba społeczna. Użytkowanie Internetu wzrasta szczególnie w kategoriach relacji społecznych i międzyludzkich. Przykładem tego trendu może być fenomenalny wzrost użytkowników portalu Nasza Klasa w 2008r. do ponad 7 mln, co oznaczało wzrost o 6253% w ciągu 12 miesięcy.³⁶ Największe różnice pomiędzy osobami korzystającymi z Internetu i tymi, które z niego nie korzystają, są pod względem wieku i wykształcenia. Z Internetu korzysta zdecydowana większość młodych (87% osób w wieku 16-24 lat) i bardzo niewiele starszych osób (6% w wieku 65 i więcej lat). Z sieci korzystają przede wszystkim osoby uczące się (94% uczniów i studentów) i lepiej wykształcone (83% osób z wyższym wykształceniem). Wśród osób z wykształceniem podstawowym z sieci korzysta zaledwie 7%.³⁷

Demografia starzejącego się społeczeństwa uwydatnia potrzeby rozbudowy infrastruktury Społeczeństwa Informacyjnego

Obserwowane obecnie w Polsce tendencje demograficzne prowadzą do istotnych przemian w strukturze demograficznej kraju. Podobnie jak w krajach Europy Zachodniej i krajach skandynawskich, korzystnym trendem w poziomie umieralności, wyrażonym przeciętnym trwaniem

---

³⁴ Źródło: Dane tabelaryczne Eurostat. Wskaźnik: Gross domestic expenditure on R&D (GERD). – [tsiir020].

³⁵ Źródło: „Science, technology and innovation in Europe” – „Nauka, technologia i innowacje w Europie” Eurostat 2009 (tłum. własne).

³⁶ Źródło: Radosław Leżański, Ad.Net S.A., <http://blog.adnet.pl/6-nasza-klasa-zasieg/>.

³⁷ Źródło: Diagnoza Społeczna 2009, raport pod redakcją Janusza Czapińskiego i Tomasza Panka, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, str. 289-290.

życia ludności, towarzyszą nieodwracalne zmiany wzorca płodności oraz zachowań związanych z tworzeniem i rozpadem związków.³⁸ Koniecznością staje się więc przygotowanie odpowiedniej oferty elektronicznych usług publicznych dla osób starszych, aktywne działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu tych osób, jak również zagwarantowanie atrakcyjnej infrastruktury Społeczeństwa Informacyjnego dla młodego pokolenia w celu przeciwdziałania negatywnym trendom emigracji zarobkowej najzdolniejszych jednostek.

Poziom korzystania z Internetu oraz umiejętność jego wszechstronnego wykorzystania w województwie lubuskim są na relatywnie niskim poziomie

W województwie lubuskim prawie 59,7% osób korzysta z komputera, a 53,9% z Internetu. Dla porównania aż 80,8% osób korzysta z telefonu komórkowego.³⁹ Są to jedne z wyższych wskaźników korzystania z tych technologii w kraju. Natomiast tylko 62,7% użytkowników Internetu województwa lubuskiego potrafi wszechstronnie z niego korzystać.³⁹ Autorzy diagnozy społecznej wnioskują, że przyrost nowych użytkowników wiąże się także z tym, że wiele z podstawowych umiejętności korzystania, czy obsługi chociażby edytora tekstu, czy arkusza kalkulacyjnego jest wśród obecnie korzystających mniej rozpowszechnione. Przyrost nowych użytkowników nieposiadających wysokich kwalifikacji jest więc szybszy niż zwiększanie kompetencji dotychczasowych użytkowników. Jak zostało już omówione w rozdziale trzecim, istnieją również znaczące różnice w stopniu korzystania z Internetu wśród różnych grup wiekowych oraz wykształcenia. Osoby o wyższym wykształceniu, a więc częściej zamieszkujące miasta, są w większym stopniu użytkownikami Internetu niż osoby z wykształceniem podstawowym oraz zamieszkujące tereny wiejskie.

Ujemne saldo migracji wpływa niekorzystnie na rozwój Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim

Negatywnie na rozwój ekonomiczny regionu wpływa ujemny bilans migracji (w 2000 roku współczynnik stopnia migracji wynosił -0,9%, w 2008 roku -1,3%)⁴⁰, co oznacza, że z województwa lubuskiego emigruje więcej osób niż przybywa. Znaczący element emigracji stanowią ludzie młodzi i wykształceni, a więc aktywnie korzystający z Internetu.

4.1.1.4 Czynniki Technologiczne

Wzrastająca dostępność sprzętu komputerowego w wyniku spadku cen

Na szczególną uwagę zasługuje pojawienie się tanich komputerów przenośnych o obniżonych parametrach wydajnościowych (tzw. Netbooki). W 2009r. liczba sprzedanych komputerów tego typu wzrosła o 103% w stosunku do roku 2008, przy jednoczesnym wzroście przychodów ze sprzedaży tego segmentu o 72%⁴¹. Oferta taniego sprzętu komputerowego jest istotnym elementem

---

³⁸ Wnioski na podstawie opracowania ze źródła: Prognoza ludności na lata 2008–2035, GUS, Departament Badań Demograficznych, 2009.

³⁹ Źródło: Diagnoza Społeczna, raporty: Czapirski J., Panek T. (red.), 2009r., www.diagnoza.com, 8 maj 2010r.

⁴⁰ Źródło: Dane Eurostat. Tabela Demographic balance and crude rates – NUTS level 2 and 3 regions [reg_gind3]

⁴¹ Źródło: DisplaySearch Q4'09 Advanced Quarterly Notebook PC Shipment and Forecast Report. „ – „Kwartalny raport n.t. prognozy sprzedaży Netbooków PC” firmy DisplaySearch. 4 kwartał 2009 (tłum. własne)

zmniejszenia barier w dostępie do Internetu. W 2009r. brak odpowiedniego sprzętu był jedną z głównych przyczyn braku dostępu do Internetu dla 36,6 % gospodarstw domowych.⁴²

Dynamiczny rozwój sieci następnej generacji wymusza inwestycje w infrastrukturę telekomunikacyjną

Obecnie jesteśmy świadkami dynamicznego rozwoju sieci następnej generacji – dla przykładu nowe technologie radiowe w standardzie LTE (Long Term Evolution), będące następcami obecnego standardu UMTS, mają umożliwić przesył danych z prędkościami większymi o rząd wielkości od obecnych (z poniżej 1 Mb/s do kilkudziesięciu a nawet ok. 300 Mb/s). W gospodarkach wysokorozwiniętych obserwuje się również wzrost znaczenia dostępu światłowodowego (połączeń typu światłowód do budynku, światłowód do mieszkania – FTTH/B – Fiber To The Home, Fiber To The Building). Przykładem zaangażowania samorządu w takie przedsięwzięcia jest miasto Amsterdam w Holandii. W ramach projektu Citynet (www.citynet.nl) partycypuje ono od kilku lat w projektach budowy sieci światłowodowych na terenie miasta. Ambicją samorządu miasta jest, aby w roku 2010 wszystkie z ok. 400 tysięcy adresów domowych miało dostęp do Internetu za pomocą technologii światłowodowych.⁴³

Wirtualizacja i aplikacje internetowe (“cloud computing”) zyskują na znaczeniu umożliwiając szybszą realizację projektów

Wraz ze wzrostem dostępności i szybkości sieci szerokopasmowych na znaczeniu zyskują modele dostarczania aplikacji i usług oparte o wirtualizację i tzw. *cloud computing*, czyli aplikacje i usługi internetowe dostarczane przez rozproszone na świecie mega – centra obliczeniowe. W 2008 roku liczba zwirtualizowanych komputerów PC była szacowana na 16,9 miliona sztuk, a w 2011 roku spodziewany jest wzrost do 659,6 milionów.⁴⁴ Firmy stosują wirtualizację serwerów jako część inicjatyw pro-środowiskowych, jak również jako sprawdzoną strategię redukcji kosztów w dobie spowolnienia gospodarczego. Jednocześnie część analityków przewiduje dynamiczną zmianę w modelu sprzedaży oprogramowania. Merrill Lynch zakłada, że do 2013r. roczny rynek usług typu *cloud computing* wzrośnie do 95 miliardów dolarów. W 2008r. szacował on, że 12% rynku oprogramowania, z którego będą korzystać klienci, będzie należało do rozwiązań internetowych w oparciu o modele dzierżawy.⁴⁵

4.1.2 Analiza SWOT

Dla województwa lubuskiego zostały rozpoznane silne strony i kluczowe kompetencje oraz pozycja w kontekście lokalnym, europejskim i globalnym. Uzyskana wiedza jest niezbędna przy

---

⁴² Źródło: Diagnoza Społeczna 2009, raporty: Czapirski J., Panek T. (red.), 2009r., www.diagnoza.com, 8 maj 2010r.

⁴³ Źródło: http://www.citynet.nl/index.php?fuseaction=home.showPages&pagenr=g9qHf9zC&taal=ned_.

⁴⁴ Źródło: Global Server Virtualization Software Market 2008-2012, TechNavio Insights, maj 2009 – “Globalny rynek wirtualizacji serwerów 2008-2012” (tłum. własne).

⁴⁵ Źródło: How Cloud Computing Is Changing the World, BiznesWeek, Special Report August 4, 2008, http://www.businessweek.com/technology/content/aug2008/tc2008082_445669.htm – „Jak aplikacje internetowe typu Cloud Computing zmieniają świat.” Specjalny raport BiznesWeek. (tłum. własne).

dokonywaniu wyboru projektów, które rokują największą szansę na sukces. Przedstawione strategie działania wynikają z zestawienia silnych i słabych stron z szansami i zagrożeniami. W wyniku takiego zestawienia przygotowane zostały wytyczne strategiczne dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015. Ich realizacja umożliwia zarówno przeciwdziałanie zagrożeniom, jak i wykorzystanie szans rozwojowych. Każdorazowo taka wytyczna przedstawiona jest w kontekście realnych możliwości województwa lubuskiego, czyli jego słabych i silnych stron. Ponieważ kluczowe projekty Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015 finansowane są ze środków Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (LRPO) analiza SWOT została przeprowadzona w oparciu o analizę dla LRPO na lata 2007-2013.⁴⁶ Z racji tego, że analiza SWOT jest narzędziem analizy porównawczej, w którym określa się tylko najważniejsze relacje mające kluczowe znaczenie dla potencjalnych efektów strategicznych, z analizy SWOT dla LRPO pominięto relacje, które nie skutkują rekomendacjami strategicznych kierunków działania dla rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Wynik analizy SWOT przedstawiony jest w tabelach nr 6 i 7, które opisują dwa rodzaje strategicznych działań wynikających z analizy SWOT: działań mających na celu wykorzystanie szans oraz działań mających na celu minimalizację zagrożeń. Strategie wykorzystania szans są z natury rzeczy pro-aktywne natomiast w strategiach minimalizacji zagrożeń ujęte są tylko działania mające na celu przeciwdziałanie opóźnieniu rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na terenie województwa lubuskiego. Tabela nr 6 przedstawia analizę SWOT dla strategii wykorzystania szans.

Tabela 6. Analiza SWOT – strategie wykorzystania szans

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Wysoki udział sektora usług w strukturze gospodarczej regionu; Szkoły i uczelnie wyższe w regionie, wpływające na wzrost atrakcyjności województwa. Do wiodących jednostek w województwie należą: Uniwersytet Zielonogórski, PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim, Wyższa Szkoła Biznesu w Gorzowie, PWSZ z Sulechowa, Zachodnia Wyższa Szkoła Handlu i Finansów Międzynarodowych z Zielonej Góry, Collegium Polonicum ze Słubic oraz Łużycka Wyższa Szkoła Humanistyczna z Żar; Wysoki potencjał innowacyjności wybranych firm – 4,8% udziału innowacyjnych firm lubuskich w rankingu „najbardziej innowacyjnych firm w Polsce „Kamerton Innowacyjności 2008””.⁴⁷ Przykładem mogą być firmy ADB oraz Faurecia; 	<ul style="list-style-type: none"> Niedostateczny poziom inwestycji przedsiębiorstw w sektorze wysokich technologii; Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa i kolejowa; Niedostatek infrastruktury turystycznej oraz brak produktów turystycznych; Niewystarczający poziom oraz wadliwa struktura kwalifikacji zawodowych nieprzystających do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy; Niska podaż e-usług publicznych, które mogłyby stymulować rozwój Społeczeństwa Informacyjnego; Niskie zatrudnienie w sektorze badań i rozwoju oraz skrajnie niskie wydatki przedsiębiorstw

⁴⁶ Źródło: Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013. Załącznik Nr 1 do Uchwały nr 65/399/2007 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 16 października 2007r.

⁴⁷ Źródło: http://www.innowacyjniefirmy.pl/pdf/ranking-kamerton_innowacyjnosci_2008.pdf.

Tabela 6. Analiza SWOT – strategie wykorzystania szans

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Lubuski Park Przemysłowy ma na celu pobudzenie innowacyjności firm oraz lepsze wykorzystanie potencjału zasobów akademickich; Powiązania eksportowe lubuskich firm oraz korzystny w długim horyzoncie czasowym bilans handlowy województwa; Relatywnie małe rozproszenie osadnictwa wiejskiego. 	<p>na działalność B+R;</p> <ul style="list-style-type: none"> Zasadniczo niski poziom innowacyjności firm w stosunku do średniej UE;⁴⁸ Dominacja mikroprzedsiębiorstw i firm jednoosobowych w strukturze gospodarczej województwa charakteryzujących się niską gotowością i brakiem wystarczających środków na przedsięwzięcia o charakterze innowacyjnym.
Silne strony – Szanse	Słabe strony – Szanse
<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja sektora usług w celu wykorzystania potencjału innowacyjnego Społeczeństwa Informacyjnego; Stosunkowo szybka poprawa dostępności sieci dostępowej w wyniku inwestycji w sieć dystrybucyjną na poziomie gminy; Rozwijający się sektor finansowania przedsiębiorstw i instytucji wspierania biznesu uwzględniający firmy działające z wykorzystaniem Internetu; Wzmocnienie współpracy z partnerami gospodarczymi w kraju i za granicą oraz ze środowiskiem innowacyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie nakładów na B+R oraz innowacyjne projekty wysokich technologii IT; Lepsze wykorzystanie istniejących walorów turystycznych przez wdrożenie spójnego systemu usług turystycznych; Inwestycje w rozwój sfery B+R oraz w przedsiębiorstwa stosujące wysokie technologie; Wzrost atrakcyjności regionu lubuskiego w UE w kontekście przygranicznego położenia województwa; Wzrost efektywności działania administracji; Wykorzystanie środków europejskich do celowego pobudzenia innowacyjności firm oraz szerszego wykorzystania Internetu w działalności gospodarczej.

Tabela nr 7 przedstawia analizę SWOT dla strategii polegających na minimalizacji zagrożeń.

Tabela 7. Analiza SWOT – strategie minimalizacji zagrożeń

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Duży potencjał turystyczny w postaci zasobów naturalnych i bogatego dziedzictwa kulturowego; Zadowalający poziom dostępu do sieci szerokopasmowej w większych ośrodkach (powyżej 5 tys. mieszkańców); 	<ul style="list-style-type: none"> Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna (poziom wykształcenia) na obszarach wiejskich; Zły stan infrastruktury drogowej oraz kolejowej;

⁴⁸ Źródło: Na podstawie nakładów na B+R w stosunku do PKB, Eurostat, Tabela: Gross domestic expenditure on R&D (GERD) - [t2020_20].

Tabela 7. Analiza SWOT – strategie minimalizacji zagrożeń

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Lotnisko w Babimoście o parametrach umożliwiających rozwój wszystkich form transportu lotniczego (transport osobowy, połączenia czarterowe, cargo); • Rozwijające się lotnisko sportowe oraz dla połączeń biznesowych w Zielonej Górze (Przylep). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan infrastruktury ochrony zdrowia; • Niewykorzystany potencjał rozwoju turystyki w województwie; • Liczne zdegradowane obszary powojenne i popegeerowskie; • Struktura lasów (monokultura sosnowa); • Zły stan infrastruktury rzecznej; • Wysoki poziom bezrobocia strukturalnego.
Silne strony – Zagrożenia	Słabe strony – Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Peryferyjne położenie, które grozi zepchnięciem do roli obszaru tranzytowego; • Infrastruktura turystyczna oraz oferta informacyjno – promocyjna niedostosowana do oczekiwań turystów z regionów rozwiniętych (brak promocji w Internecie oraz infrastruktury sieciowej). 	<ul style="list-style-type: none"> • Regiony peryferyjne pozostają bez inwestycji sieciowych, co prowadzi do pogłębienia różnic w dostępie do szerokopasmowego Internetu; • Trwałe wykluczenie cyfrowe rejonów wiejskich oraz słabych ekonomicznie grup społecznych; • Region staje się nieatrakcyjny i nie przyciąga inwestycji innowacyjnych.

4.1.3 Analiza Problemów metodą Konsultatywy

W niniejszym akapicie przedstawiono w sposób opisowy wyniki warsztatów strategicznych „Konsultatywy” w sprawie Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015. Głównym problemem województwa lubuskiego (zgodnie z wynikami warsztatów strategicznych) jest niewykorzystywanie szans rozwojowych, jakie daje rozwój Społeczeństwa Informacyjnego opartego na wiedzy oraz inwestycje w infrastrukturę i szkolenia. Osiąganie celów strategicznych jest blokowane poprzez pięć głównych czynników:

1. Brak powszechnego dostępu do sieci szerokopasmowych;
2. Brak wiedzy i wystarczających działań decydentów na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego;
3. Brak wystarczającej wiedzy wśród mieszkańców województwa lubuskiego na temat Społeczeństwa Informacyjnego;
4. Brak spójnej koncepcji realizacji budowy Społeczeństwa Informacyjnego;
5. Słaba podaż e-usług.

Wszystkie te problemy wpływają w sposób pośredni lub bezpośredni na stan informatyzacji i rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim.

4.1.3.1 Brak powszechnego dostępu do sieci szerokopasmowych

Brak powszechnego dostępu do Internetu jest jednym z głównych hamulców w rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na terenie województwa lubuskiego. W odniesieniu do niewystarczającego rozwoju dostępu do sieci szerokopasmowych przeanalizowano szereg przyczyn składowych. Trudne do oszacowania ryzyko ekonomiczne w powiązaniu z wysokim, często nieuzasadnionym ekonomicznie kosztem dotarcia do odbiorcy usług, nie gwarantuje celowości dotarcia z „ostatnią milą” do klienta końcowego, czego wynikiem jest niewystarczające zainteresowanie operatorów inwestowaniem w rozwój infrastruktury. Obraz ten potwierdza analiza rozwoju sieci w województwie lubuskim (patrz rozdział 3). Szczególnie wyraźnie widać dysproporcje w dostępie do Internetu szerokopasmowego pomiędzy ośrodkami miejskimi a gminami wiejskimi (poniżej 500 mieszkańców). Takich dysproporcji należy się również spodziewać w samych miastach pomiędzy terenami posiadającymi dobrą infrastrukturę teleinformatyczną a terenami borykającymi się z niedoborem wysokiej jakości łączy. Innym czynnikiem hamującym rozwój sieci jest niedobór jednolitych ustaleń prawnych dotyczących regulacji rynku telekomunikacyjnego i prawa dostępu do Internetu. A nawet jeśli są, to ich częste zmiany powodują sytuację niepewności rynku co do przyszłych rozwiązań, co skutkuje brakiem zainteresowania rozwiązaniem ważnego problemu, jakim jest obowiązek lub może obligatoryjne uczestnictwo w budowie infrastruktury szerokopasmowej samorządów lokalnych. Ciągłe bez odpowiedzi pozostają pytania: czy samorząd może i ma być operatorem i w jakiej konfiguracji własnościowej oraz jaki ma być model realizacji inwestycji telekomunikacyjnych w województwie? Z drugiej strony brak powszechnego dostępu do sieci szerokopasmowych, niski poziom świadomości decydentów i odbiorców dotyczący korzyści i potrzeb, w powiązaniu z relatywnie wysokim kosztem wdrażania usług powoduje słabą podaż e-usług.

4.1.3.2 Brak wiedzy i wystarczających działań decydentów na rzecz rozwoju

Społeczeństwa Informacyjnego oraz brak wystarczającej wiedzy wśród mieszkańców województwa lubuskiego na temat Społeczeństwa Informacyjnego.

Kolejnym problemem wpływającym na niewykorzystywanie przez województwo lubuskie szans rozwoju związanego z nowoczesnymi technologiami informacyjnymi jest brak wystarczającej wiedzy na ten temat wśród decydentów oraz obywateli. Żadne inwestycje infrastrukturalne nie odniosą pożądanego skutku w sytuacji braku dostatecznego przekonania władz i mieszkańców co do celowości korzystania z wyników implementacji rozwiązań ICT. O ile cechami wspólnymi tej grupy problemów, w przypadku decydentów i mieszkańców są: niedostateczna edukacja, brak szkoleń, niedostateczne uświadomienie korzyści, to już problemy cząstkowe są odmienne. Dla decydentów podstawowe znaczenie ma brak wymiany dobrych praktyk na poziomie ponadregionalnym, częste zmiany kadrowe związane z pozamerytorycznymi aspektami procesu rekrutacji i umiejscowieniem kryteriów doboru kadr, duży stopień złożoności problemu (w tym skomplikowana technologia, procedury pozyskiwania środków unijnych, mnogość przepisów prawno – regulacyjnych, czy niejednoznaczność kosztów) oraz brak udziału w szkoleniach dedykowanych

i pogłębiających wiedzę sektorową. Nieco inne podejście do problemu dotyczy mieszkańców województwa lubuskiego. Podstawowym problemem w ich przypadku jest brak dostępu do sieci szerokopasmowych połączony z niedostatecznymi zachętami ze strony władz centralnych i lokalnych do korzystania z nowoczesnych technologii. Być może system uregulowań prawnych, dający mechanizmy stosowania określonych zniżek, bonusów, ułatwień w sensie materialnym i oszczędnościowym w rozmaitych aspektach kontaktów z urzędami, przyniósłby określony skutek w postaci zwiększenia odsetka osób korzystających z usług oferowanych drogą elektroniczną. Niedostateczna edukacja mieszkańców spowodowana brakiem systemowych mechanizmów zwiększania poziomu wiedzy, brakiem promocji szkoleń w połączeniu z niskim poziomem wykształcenia na terenach tzw. białych plam spotęgowana przez słabą promocję i dodatkowo przez czynniki demograficzne przyczyniają się do zbyt niskiego poziomu rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim.

4.1.3.3 Słaba podaż e-usług i brak spójnej koncepcji realizacji budowy Społeczeństwa Informacyjnego

Słaba podaż usług jest ściśle powiązana z niskim popytem na te usługi wynikającym z braku powszechnego dostępu do sieci szerokopasmowych. Badania przywołane w rozdziale trzecim wskazują na to, że dostęp do Internetu jest potrzebą powszechną, natomiast różny jest stopień uświadomienia tej potrzeby wśród mieszkańców krajów wysoko rozwiniętych, cechujących się wysokimi odsetkami użytkowników Internetu a obszarami cechującymi się mniejszym odsetkiem użytkowników Internetu. Istotnymi czynnikami wpływającymi na niską podaż e-usług jest słaba promocja Społeczeństwa Informacyjnego oraz niski poziom wykształcenia mieszkańców terenów stanowiących potencjalnych odbiorców nowych usług. Nie bez znaczenia są również negatywne czynniki demograficzne – emigracja młodych ludzi oraz starzejące się społeczeństwo.

Istotny jest również relatywnie wysoki koszt wdrażania e-usług. Szczególnie w ramach silnie zbiurokratyzowanych struktur administracji czas tworzenia (opracowania) e-usług oraz wprowadzanie koniecznych zmian w organizacji prowadzi do wysokich kosztów początkowych wdrożenia. Odrębną barierą są wysokie koszty technologii, często trudne do uzasadnienia w przypadku gdy oferowane usługi nie cieszą się powodzeniem wśród mieszkańców. Wysokie koszty wdrożenia, duże ryzyko początkowe nowych projektów, brak doświadczeń z kosztami utrzymania sieci i projektów informatycznych prowadzi do opieszałości decyzyjnej i wykonawczej decydentów.

4.1.3.4 Skutki problemów

Problemy przedstawione w analizie przeprowadzonej metodą Konsultatywy prowadzą do spowolnienia tempa rozwoju gospodarczego oraz zagrożenia rozwoju przedsiębiorczości, która coraz bardziej uzależniona jest od wysokiej jakości infrastruktury sieciowej. Dodatkowo zbyt krótki czas na realizację zadań wpływa na pogorszenie jakości inwestycji i zwiększa ich koszty, co może prowadzić do zaniechania inwestycji. W efekcie utrzymania wszystkich negatywnych tendencji można założyć degradację województwa lubuskiego w odniesieniu do innych regionów europejskich.

4.2 Wizja i misja

4.2.1 Pojęcia wizji i misji

W celu powiązania Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego z jego celami i działaniami, należy dokładnie określić, co rozumiemy pod pojęciem sukcesu. Wizja nakreśla pożądany obraz Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim w przyszłości do roku 2015 sytuacji, w której realizacja programu zakończy się osiągnięciem zakładanych wskaźników zawartych w matrycy logicznej. Wizja wytycza więc kierunek rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz działania, jakie podejmować będzie samorząd województwa. Misja natomiast określa sposób i zasadę działania Samorządu Województwa Lubuskiego w dążeniu do realizacji nakreślonej wizji. Wizja i misja są sformułowane w sposób zwięzły tak, aby w jednym zdaniu zawarty mógł być przekaz, mówiący o tym, czemu służyć ma realizacja Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego oraz jaką rolę pełni Samorząd Województwa Lubuskiego jako wykonawca tego programu. Dopiero opis celów strategicznych programu zawiera szczegóły, w jaki sposób będzie realizowana przyjęta wizja.

4.2.2 Wizja i misja Samorządu Województwa Lubuskiego dla Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015

Zarówno wizja, jak i misja Samorządu Województwa Lubuskiego zostały sformułowane na podstawie wyników sesji warsztatowych, dotyczących Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, które odbyły się w październiku 2009 roku i nawiązują bezpośrednio do definicji celów określonych w konsensusie przez uczestników warsztatów.

Wizja i misja Samorządu Województwa Lubuskiego dotycząca rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Województwie Lubuskim odnosi się do roku 2015 i została sformułowana następująco:

4.2.2.1 Wizja

„Dzięki Społeczeństwu Informacyjnemu województwo wykorzystuje szansę rozwoju wynikającą z dostępu do sieci szerokopasmowych na terenie całego województwa, bogatej oferty e-usług i powszechnego wykorzystaniu możliwości Internetu.”

To sformułowanie jest deklaracją wizji i stanowi szczególne motto realizacji programu. Powyższa wizja może być zrealizowana poprzez osiągnięcie celów strategicznych Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015.

4.2.2.2 Misja

„Samorząd Województwa Lubuskiego działa skutecznie na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego poprzez długofalową realizację projektów infrastrukturalnych w zakresie rozwoju sieci szerokopasmowych, administracji elektronicznej i publicznych e-usług oraz projektów przeciwdziałających wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców województwa.”

To sformułowanie jest deklaracją misji i mówi jaką rolę przypisuje sobie Samorząd Województwa Lubuskiego w realizacji wizji. Niniejszy dokument programowy jest narzędziem samorządu w realizacji swojej misji.

4.3 Cele strategiczne Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego

Realizacja wyzwań cywilizacyjnych, które czekają województwo lubuskie do roku 2015, w powiązaniu ze środkami unijnymi i wypełnieniem krajowych zadań strategicznych, znacząco wpłynie na ogólny rozwój regionu. Wraz z podniesieniem jakości życia mieszkańców, wzrostem przedsiębiorczości i innowacyjności, inwestycjami w ekologię i wysokie technologie (zgodnie z zaleceniami odnowionej Strategii Lizbońskiej), będą realizowane inwestycje w rozwój Społeczeństwa Informacyjnego na poziomie regionalnym, ale powiązane i komplementarne z wytycznymi krajowymi. Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim, w którym przetwarzanie informacji z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych stanowi znaczącą wartość ekonomiczną, społeczną i kulturową, będzie ważnym czynnikiem sprzyjającym wypełnieniu wytycznych rządowej Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego do 2015r. roku na poziomie regionalnym poprzez realizację zadań na trzech poziomach:

- człowiek: przyspieszenie rozwoju kapitału intelektualnego i społecznego dzięki wykorzystaniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
- gospodarka: wynikający z wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych wzrost efektywności, innowacyjności i konkurencyjności podmiotów gospodarczych (a tym samym gospodarki) na globalnym rynku oraz ułatwienie komunikacji i współpracy między podmiotami gospodarczymi;
- państwo: wzrost dostępności i efektywności usług administracji publicznej przez wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych do przebudowy procesów wewnętrznych administracji i sposobu świadczenia usług na zewnątrz.

Cele programu zawarte w następnych akapitach określone zostały podczas warsztatów strategicznych „Konsultatywy” w sprawie Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015. Pełna struktura drzewa celów została zawarta w raporcie z warsztatów. Cele te zostały potwierdzone analizą sytuacji bieżącej i stanowią punkt wyjścia do realizacji projektów oraz propozycji działań zawartych w programie.

4.3.1 Cel programu: województwo lubuskie wykorzystuje szanse rozwojowe wynikające ze Społeczeństwa Informacyjnego

Ponieważ wpływ nowoczesnych technologii na niemal każdą dziedzinę życia mieszkańców, przedsiębiorców czy instytucji jest elementem składowym do osiągnięcia celu strategicznego, niezmiernie ważna jest korelacja technologii ze świadomością korzyści, jakie niosą ze sobą inwestycje w nowoczesne technologie na poziomie lokalnym. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 realizuje cel nadrzędny dla całego regionu, jakim jest **dynamiczny rozwój województwa lubuskiego**.

4.3.2 Cele szczegółowe

Cele szczegółowe określają strategiczne kierunki działań niezbędnych do realizacji głównego celu programu. Realizacja wszystkich celów szczegółowych jest konieczna do określenia końcowego sukcesu programu i urzeczywistnienia wizji rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim w ciągu nadchodzących lat, aż do roku 2015. W kolejnych akapitach opisane zostały cztery cele szczegółowe, wraz z określeniem ich niezbędnego znaczenia dla rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

4.3.2.1 I cel szczegółowy: Istnieje powszechny dostęp do sieci szerokopasmowych

Sprawnie działający rynek i konkurencyjna oferta operatorów telekomunikacyjnych jest niezbędna dla zapewnienia powszechnego dostępu do sieci szerokopasmowych. W województwie tylko nieco ponad 57%⁴⁹ gospodarstw domowych jest w zasięgu więcej niż jednego operatora. Szczególnie duże dysproporcje na rynku telekomunikacyjnym widoczne są pomiędzy obszarami wiejskimi a miejscowościami liczącymi powyżej 5 tys. mieszkańców. Wzrost konkurencji na rynku można osiągnąć, gdy zwiększona dostępność sieci szkieletowej i dystrybucyjnej obniży koszt budowy sieci dostępowej, a tym samym koszt dotarcia do klienta końcowego. Projekt Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej ma zapewnić powszechny dostęp do Internetu o szybkości gwarantującej możliwość korzystania z zaawansowanych usług elektronicznych i produktów cyfrowych. Istnienie wydajnej sieci szkieletowej i dystrybucyjnej zagwarantuje obniżenie kosztu dotarcia do klienta końcowego na etapie „ostatniej mili”. Dotarcie do każdej gminy i wsi z siecią dystrybucyjną na poziomie gigabitowych przepływności umożliwi rozwój sieci dostępowych w wyniku rentownych inwestycji, realizowanych zarówno przez wiodące firmy telekomunikacyjne, jak i lokalnych operatorów. Konkurencyjna oferta na rynku usług dostępowych powiązana z wysoką jakością tych usług powinna spowodować znaczące obniżenie cen za korzystanie z Internetu i przyczynić się do równomiernego rozwoju całego regionu.

Rozbudowa sieci szerokopasmowych jest dużym wyzwaniem dla Samorządu Województwa na następne lata. Środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego przeznaczone na realizację projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej nie gwarantują objęcia zasięgiem sieci całości województwa. Jednakże dopiero znaczący wzrost podaży usług dostarczania Internetu dla użytkownika końcowego gwarantuje osiągnięcie zamierzonych wskaźników realizacji celów. Kluczowe dla sukcesu projektu jest również długofalowe utrzymanie i rozwój sieci. Dlatego też proponuje się realizację projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej w formule Partnerstwa Publiczno – Prywatnego, z prywatnymi podmiotami zdolnymi zaangażować odpowiedni kapitał finansowy, technologiczny i organizacyjny we wspólne przedsięwzięcie.

---

⁴⁹ Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Inwentaryzacja stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej, Zielona Góra, lipiec 2009r.

4.3.2.2 II cel szczegółowy: wyedukowani decydenci skutecznie działają na rzecz

Spółczeństwa Informacyjnego

Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego wymaga podjęcia długofalowych działań, które będą realizowane w bardzo dynamicznym otoczeniu technologicznym i społecznym. Aby skutecznie realizować niniejszy program konieczne jest, aby decydenci byli: po pierwsze świadomi korzyści, jakie są związane ze Społeczeństwem Informacyjnym, po drugie byli świadomi złożoności problemów Społeczeństwa Informacyjnego i po trzecie posiadali odpowiednie umiejętności zarządcze i wiedzę na temat Społeczeństwa Informacyjnego. Kluczową kwestią jest również racjonalna i stabilna polityka kadrowa poparta odpowiednim systemem motywującym rozwój kadr. Realizacja tych celów nie jest możliwa bez systemu wspierającego samorozwój oraz aktywne i systematyczne doszkąłcanie się decydentów w zakresie Społeczeństwa Informacyjnego. Przyszłe szkolenia dedykowane dla decydentów z zakresu zarządzania projektami IT powinny dostosowywać się do istniejących sprawdzonych wzorców europejskich i obejmować np. metodologię ITIL⁵⁰ [ang. *Information Technology Infrastructure Library*] Metodologia ITIL jest swoistym kodeksem postępowania (*best practices*) dla działów informatyki, a także zbiorem zaleceń, jak efektywnie i skutecznie oferować usługi informatyczne. Kolejnym przykładem zastosowania narzędzi szkoleniowych dla decydentów jest metodyka zarządzania projektami MITP – [Managing IT Projects]. Są to dedykowane szkolenia pozwalające znajdować rozwiązania problemów specyficznych dla projektów w zakresie telekomunikacji, oprogramowania, sprzętu komputerowego i integracji systemów, zbudować skuteczny zespół zarządzający projektem oraz opracować zwięzły plan projektu do zarządzania wdrażaniem systemów w połączeniu ze wstępny szacunkiem kosztów i harmonogramem projektu IT. Również budowanie kultury organizacyjnej informatyki w oparciu o efektywny nadzór [IT Governance⁵¹] pozwoli decydecntom na sprawne zarządzanie tą sferą działalności Urzędu. Przydatne będą także szkolenia zarządcze dla samorządowych managerów IT np. iExec⁵². Są to szkolenia wykorzystujące nowoczesne technologie w zarządzaniu przedsiębiorstwem np. szkolenie IExec Business Essentials, który jest kursem menadżerskim budowania zdolności ICT i zarządzania zasobami ludzkimi, przewidzianym dla biznesu, organizacji rządowych, samorządowych i pozarządowych. Szkolenia dla decydentów można oprzeć także na metodologii Prince2⁵³. Jest to metodyka zarządzania projektami Prince2 oparta na pozytywnych i negatywnych doświadczeniach uzyskanych przez kierowników projektów z krajów anglosaskich. Zastosować ją można do zarządzania i sterowania projektami wszelkiego rodzaju i wszelkiej wielkości. Nazwa jest skrótem ang. słów: Projects In a Controlled Environment tzn. projekty w sterowanym środowisku.

---

⁵⁰ Źródło: <http://www.itil.co.uk/>

⁵¹ Źródło: <http://www.itgi.org/>.

⁵² Źródło: <http://ciscoinstitute.net/index.php?page=2667>.

⁵³ Źródło: <http://www.prince-officialsite.com/home/home.asp>

4.3.2.3 III cel szczegółowy: społeczeństwo powszechnie wykorzystuje możliwości wynikające z dostępu do sieci szerokopasmowych

Rozwój sieci szerokopasmowej powinien umożliwić dostęp do atrakcyjnych treści i zwiększyć podaż e-usług a także generować popyt na tego rodzaju usługi. Zadaniem samorządu jest po pierwsze stymulowanie rozwoju e-usług i oferowanie wysokiej jakości usług administracji publicznej, a po drugie rozpowszechnianie wiedzy na temat Społeczeństwa Informacyjnego i jego zalet – a więc tworzenia popytu na e-usługi.

Podstawowym warunkiem powszechnego korzystania z e-usług publicznych jest ich rozwinięta oferta połączona z odpowiednimi mechanizmami zachęt do korzystania z tych usług. Takie usługi mogą być zrealizowane w przypadku, gdy jednostki samorządu są administracyjnie przygotowane do świadczenia usług drogą elektroniczną, co musi być powiązane z niskim kosztem wdrożenia e-usług. Taki niski koszt można osiągnąć poprzez zaplanowanie i wdrożenie w krótkim czasie e-usług, które będą opracowywane dla wszystkich jednostek (standaryzacja), przy jednoczesnej standaryzacji wykorzystywanych systemów informatycznych.

W rozdziale trzecim omówiono pozytywny wpływ rozwoju sieci szerokopasmowych na rozwój ekonomiczny oraz rozwój przedsiębiorczości obywateli. Tym samym zwiększenie stopnia korzystania z sieci szerokopasmowych w województwie lubuskim bezpośrednio przyczyni się do zwiększenia zamożności regionu. Szczególne znaczenie mają tutaj działania samorządów mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu. Wraz ze wzrostem stopnia korzystania z Internetu istnieje realne niebezpieczeństwo utrwalenia podziałów społeczno – ekonomicznych. W rozdziale trzecim zwracamy uwagę na korelację wyższego wykształcenia i młodego wieku ze stopniem korzystania z Internetu. Zadaniem samorządu jest więc aktywne zachęcanie do korzystania z Internetu poprzez działania edukacyjne w zakresie e-usług oraz stwarzanie możliwości korzystania z Internetu gospodarstwom domowym w trudnej sytuacji ekonomicznej. Przykłady projektów edukacyjnych przedstawione są w rozdziale ósmym, poświęconym e-usługom w województwie lubuskim.

4.3.2.4 IV cel szczegółowy: w województwie istnieje consensus dotyczący rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Aby osiągnąć zamierzony cel, konieczne jest współdziałanie wielu czynników ludzkich, instytucjonalnych, technologicznych czy prawno – regulacyjnych. Istnienie consensusu w stosunku do wizji dalszego rozwoju województwa lubuskiego wśród szerokiej grupy decydentów oraz reprezentantów ważnych instytucji i organizacji jest warunkiem koniecznym powodzenia głównego celu programu. Przeprowadzenie województwa przez trudne zagadnienia związane z rozwojem Społeczeństwa Informacyjnego wymaga przemyślanej promocji, akcji informacyjnych oraz szkoleń na wielu poziomach – zarówno dla mieszkańców, jak i szkoleń uzupełniających dedykowanych dla decydentów i kadry związanej z wdrażaniem nowoczesnych technologii. Zmieniające się w szybkim tempie warunki zewnętrzne dotyczące implementacji innowacji, rozwiązań prawnych czy organizacyjnych wymagają zaangażowania w zdobywanie wiedzy oraz podtrzymania gotowości do współdziałania przez cały okres realizacji programu. Proces budowy Społeczeństwa Informacyjnego jest jedynie komplementarnym uzupełnieniem, predysponującym do poprawy

funkcjonowania tradycyjnych form życia społecznego i gospodarczego, co w dalszej konsekwencji ma wpływ na konkurencyjność firm i obniżenie kosztów funkcjonowania instytucji publicznych. Dlatego tak ważne jest umiejętne wdrażanie i ogólne przyzwolenie społeczne na szybkie dokonanie zmian w wielu dziedzinach życia, bez których nie ma przesłanek do racjonalnej budowy Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim.

Osiągnięcie celów programu jest możliwe poprzez realizację projektów i propozycji działań zawartych w następnych rozdziałach. Założenia jak i treść samego Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015, jak również sposób realizacji projektów były szeroko konsultowane zarówno w ramach warsztatów i spotkań informacyjnych, jak i podczas posiedzeń Lubuskiej Rady ds. Społeczeństwa Informacyjnego.

Lubuskie

**5 Projekty główne na rzecz rozwoju Społeczeństwa
Informacyjnego w województwie lubuskim
na lata 2009-2015**

Lubuski e-Urząd i Lubuska Sieć Szerokopasmowa są strategicznymi projektami województwa lubuskiego. Decyzją Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 01 kwietnia 2009 roku (Uchwałą 171/1163/09) projekt Lubuskiego e-Urzędu i Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej zostały wpisane na listę Indykatywnego Planu Inwestycyjnego Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Realizacja obu projektów w znaczący sposób przyczyni się do rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w następnych latach. Projekty te mają kluczowe znaczenie dla realizacji celów programu określonych w poprzednim rozdziale.

5.1 Lubuski e-Urząd

Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim wymaga rozwoju aplikacji i usług elektronicznych związanych z wykonywaniem przez jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucji z nim związanych podstawowych zadań własnych samorządu i zadań, których wykonywanie jest narzucone przez rządowe akty prawne. Celem projektu Lubuski e-Urząd w województwie lubuskim jest:

- dostarczenie usług elektronicznych oraz treści cyfrowych podnoszących innowacyjność i konkurencyjność gospodarki województwa lubuskiego oraz zwiększających efektywność, komfort i poziom życia mieszkańców;
- usprawnienie załatwiania spraw oraz efektywny obieg informacji pomiędzy obywatelem i przedsiębiorcą a administracją publiczną na terenie województwa lubuskiego oraz wewnątrz samej administracji, tj. urzędami i jego jednostkami podległymi, w celu efektywnej realizacji zadań publicznych realizowanych przez administrację na rzecz klienta;
- informatyzacja Urzędów i jednostek podległych z terenu województwa;
- szkolenie kadry urzędniczej i rozwijanie umiejętności wykorzystywania technologii informacyjnych wśród społeczeństwa będących następstwem realizacji wdrożenia;
- promocja e-usług wśród samorządów, obywateli, przedsiębiorców, turystów.

Wdrożenie projektu doprowadzi do szerszego wykorzystania Internetu, pozytywnych zmian kulturowych i społecznych oraz dalszego upowszechnienia nowoczesnych usług i głębszego wejścia w świat Internetu wszystkich grup społecznych województwa. Przez realizację projektu Lubuski e-Urząd osiągnięty zostanie efekt w postaci większej niż dotychczas i atrakcyjniejszej oferty e-usług i treści w obszarze publicznym, co stymulować będzie jednocześnie rozwój komercyjnych e-usług i tworzenie szerokiej oferty telepracy oraz odpowiednie promowanie wykorzystywania usług elektronicznych. Lubuski e-Urząd jest więc kluczowym elementem zwiększającym ofertę e-usług na terenie województwa lubuskiego. Tym samym projekt odpowiada bezpośrednio na problem słabej podaży e-usług zidentyfikowany podczas warsztatów poświęconych wypracowaniu programu w obecnym kształcie. Jednocześnie działania zmierzające do zapewnienia wysokiego stopnia

wykorzystania e-Urzędu będą skutkować zwiększeniem popytu na e-usługi publiczne w województwie.

5.1.1 Planowane rezultaty projektu Lubuski e-Urząd

Główne obszary, w których wdrożenie projektu e-Urzędu daje szansę na rozwój, skoncentrują się na e-Administracji rozumianej jako rozwój usług elektronicznych świadczonych przez administrację publiczną na rzecz interesantów i przedsiębiorców:

wspólne dla wszystkich samorządów uczestniczących w projekcie:

- portal regionalny i serwis informacyjny – zawierający treści cyfrowe, oraz zestandaryzowaną informację, jako źródło bezpośrednich danych dotyczących regionu, przedstawionych w przystępny i zorganizowany sposób. Portal powinien zawierać dane wraz z odnośnikami (linkami) umożliwiające w przejrzysty sposób dotarcie do potrzebnych informacji i wiadomości;
- regionalna platforma komunikacji elektronicznej (Regionalna Szyna Wymiany Danych) zintegrowana z ePUAP – zakup oprogramowania dla urzędu i jednostek mu podległych, elektroniczny obieg dokumentów, archiwum elektroniczne, podpis elektroniczny, elektroniczna skrzynka podawcza, jednolite formularze. To narzędzie powinno umożliwić korzystanie z e-Usług administracji obywatelom i przedsiębiorcom;
- system map cyfrowych (GIS) z portalem WWW wraz z różnymi podstawowymi i tematycznymi mapami cyfrowymi i częścią opisową, zdjęcia lotnicze i satelitarne, zgeneralizowane studium zagospodarowania przestrzennego oraz plany miejscowe, turystyka;
- inne regionalne elementy, np. portale turystyczne skupione wokół jednego tematu;
- elementy lokalne (indywidualne) dla poszczególnych samorządów, np. tematyczne dotyczące spraw lokalnych;
- system elektronicznego obiegu dokumentów dla urzędu i podległych mu jednostek lub rozbudowa/dostosowanie obecnego systemu;
- systemy back-office – wdrożenie systemów zintegrowanych. Programy i platformy do obsługi funkcjonowania administracji;
- dodatkowa infrastruktura techniczna (serwery, komputery, drukarki, urządzenia sieciowe);
- inne lokalne: indywidualne usługi elektroniczne, punkt dostępu do Internetu, lokalne treści cyfrowe;
- Biuletyn Informacji Publicznych;
- Portal Zamówień Publicznych.

Poza e-Administracją rekomenduje się uwzględnienie choćby w minimalnej części także realizację pozostałych obszarów tematycznych (e-Turystyka, e-Zdrowie, e-Biznes, e-Gospodarka i e-Edukacja). Taki zakres stanowić będzie cenne uzupełnienie e-Administracji, zapewniając zrównoważony rozwój e-usług i szeroką ich podaż dla mieszkańców, przedsiębiorców oraz turystów.

1. e-Turystyka – zwiększenie podaży informacji i usług turystycznych przez Internet:

- elektroniczny system informacji turystycznej (eSIT) – krainy turystyczne i miejscowości, transport, posiłki i zakupy, pogoda, tradycje, legendy, przysmaki, mapy cyfrowe (integracja z systemem GIS zadania e-Administracja);
- elektroniczny system informacji o komunikacji i transporcie – zintegrowany planer podróży na terenie województwa, informacja o dostępnych środkach lokomocji na danym obszarze, informacja o cenach;
- utworzenie i rozwój sieci infokiosków – automatów informacyjnych udostępniających informacje z systemów elektronicznej informacji turystycznej o transporcie i komunikacji turystycznej;
- mobilne systemy informacji miejskiej i turystycznej (mobilne portale miejskie MPM, rezerwacje mobilne) – zakupy, jedzenie, wydarzenia i ciekawe imprezy, atrakcyjne miejsca do zwiedzania, komunikacja z funkcjami dostępnymi w wersji mobilnej z modułem płatności mobilnych;
- inne lokalne (indywidualne) dla poszczególnych uczestników.

2. e-Zdrowie – świadczenie usług medycznych, konsultacji, diagnostyki medycznej i profilaktyki drogą elektroniczną:

- wdrożenie Regionalnego Systemu Informacji Medycznej (RSIM) – zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego samorząd województwa oraz samorządy niższych szczebli w zakresie dostarczania i agregowania niezbędnych danych służących do oceny warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, oceny stanu zdrowia populacji oraz podejmowania działań zmierzających do podnoszenia efektywności i jakości usług zdrowotnych;
- wdrożenie systemów i aplikacji udostępniających usługi informacyjne lecznicze i profilaktyczne oraz komunikacyjne dla pacjentów oraz pracowników ochrony zdrowia wraz z elementami niezbędnymi do ich funkcjonowania (systemy informatyczne „części białej” oraz „części szarej”, sprzęt komputerowy, elementy sieci teleinformatycznej);
- wdrożenie regionalnego systemu wymiany i zarządzania danymi medycznymi pomiędzy placówkami szpitalnymi tworzącymi konsorcjum projektu, zgodnie ze standardami wymiany danych medycznych, EHR oraz klasyfikacji i kodowania danych medycznych;
- inne lokalne (indywidualne) dla poszczególnych uczestników: np. konsultacje zdalne pacjenta z lekarzem, usługi telemedycyny i monitoring funkcji zdrowotnych, opieka paliatywna na odległość.

3. e-Edukacja – elektroniczna rekrutacja, platforma edukacyjna, e-Learning i tworzenie treści cyfrowych oraz narzędzia wspierające zarządzanie oświatą:
- wdrożenie systemu wspomagającego zarządzanie placówkami oświatowymi – zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego JST w zakresie dostarczania i agregowania niezbędnych danych służących do oceny warunków funkcjonowania systemu oświaty, oceny jego efektywności oraz podejmowania działań zmierzających do podnoszenia efektywności i jakości funkcjonowania placówek oświatowych;
  - zapewnienie sprawnego zarządzania przepływem informacji w obszarze edukacji wraz z obiegiem dokumentów dla jednostek edukacyjnych;
  - elektroniczna rekrutacja dzieci i młodzieży do szkoły;
  - dzienniczek ucznia;
  - portal edukacyjny z treściami cyfrowymi z zakresu edukacji w wybranych tematach (historia, geografia, turystyka) specyficznych dla regionu + forum społecznościowe;
  - wdrożenie narzędzi do e-Learningu oraz materiałów multimedialnych do e-Learningu;
  - inne lokalne (indywidualne) dla poszczególnych uczestników.
4. e-Biznes: termin obejmujący wszelkie aspekty kupna oraz sprzedaży produktów i usług za pośrednictwem sieci komputerowej. Podstawową cechą e-Biznesu jest przeprowadzanie transakcji pomiędzy konsumentami i dostawcami w trybie on-line, przy czym głównym artykułem handlowym jest informacja. Powszechnie używane synonimy e-Biznesu, to e-Handel (e-Commerce), e-Wymiana (e-Trade).
5. e-Gospodarka: całość procesów rynkowych rozumianych jako realizacja procesów gospodarczych z wykorzystaniem środków elektronicznej wymiany danych. Rozwijające się technologie teleinformatyczne sprawiły, że zmienia się forma procesów zachodzących wewnątrz przedsiębiorstw, pomiędzy nimi (tzw. B2B), w kontaktach z klientami indywidualnymi (B2C), a nawet między samymi klientami (C2C). Podstawowe procesy jak obsługa zamówień, płatność, promocja oraz dostawa mogą być realizowane na drodze elektronicznej. Przedmiotem transakcji handlowych stają się produkty i usługi cyfrowe nie mające postaci materialnej. Kluczowym elementem takich nowych form działalności gospodarczej są technologie informatyczne.⁵⁴

Podział na obszary i proponowane działania uwzględnia oczekiwania i potrzeby obywateli i przedsiębiorców zbierane podczas spotkań, konferencji i innych form konsultacji, doświadczeń własnych samorządu z ubiegłych lat w naszym i innych regionach kraju. Pokazuje także możliwości ich praktycznego zrealizowania z uwzględnieniem uwarunkowań i ograniczeń we współfinansowaniu przedsięwzięć z budżetu uczestników projektu i środków Unii Europejskiej.

Z założenia zadania, które ostatecznie będą realizowane w ramach projektu Lubuski e-Urząd, mogą ulec zmianie po uwzględnieniu priorytetów poszczególnych uczestników projektu oraz

---

⁵⁴ Źródło: e-Gospodarka. Poradnik przedsiębiorcy. Adam Wawszczyk, Warszawa 2003r. Przygotowany na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości poradnik na temat e-gospodarki.

technicznych i finansowych możliwości ich realizacji. Propozycje stanowiąc będą podstawę do określenia standardów aplikacji i e-usług, a które powinny być zawarte w porozumieniu z samorządami uczestniczącymi w przygotowaniu i realizacji projektu.

W ostatecznym kształcie Lubuski e-Urząd powinien uwzględniać także ustalenia pomiędzy Radą Marszałków ds. Społeczeństwa Informacyjnego i MSWiA zawarte w początkowym dokumencie z dnia 27.08.2009r., a kontynuowane w zapisach dokumentu z dnia 18.02.2010r. oraz ustaleniach podczas spotkań roboczych w styczniu i lutym 2010r. „Założenia architektury współdziałania infrastruktury rządowej i samorządowej (centralnej i regionalnej) w procesie realizacji zadań publicznych”. Linia Współpracy centralnych i regionalnych systemów teleinformatycznych administracji publicznej w Polsce publikowana jest w Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP) w Portalu Interoperacyjności www.epuap.gov.pl, aby niepotrzebnie nie dublować rozwiązań.

W zakresie propozycji działań rekomendowanych do realizacji zawartych w tym dokumencie świadomie zrezygnowano z proponowania takich zadań, które mogłyby mieć wąskie grono rzeczywistych użytkowników, udział jednostek publicznych w ich realizacji nie jest priorytetowy lub nie jest uzasadniony bądź aplikacje i usługi elektroniczne są planowane do realizacji w ramach innych projektów centralnych.

Środki finansowe przeznaczone na realizację projektu Lubuski e-Urząd dostępne są w ramach LRPO działanie 1.3 w wysokości 25 mln zł (wkład krajowy + środki UE).

5.1.2 Założenia strategiczne i realizacyjne projektu

Projekt lubuskiego e-Urzędu w warstwie strategicznej i realizacyjnej zakłada szereg konkretnych oraz innowacyjnych rozwiązań. Opracowanie, przygotowanie i wdrożenie projektu uwarunkowane jest na poziomie następujących działań składowych, będących integralną częścią procesu:

- projekt kluczowy jest opracowywany, realizowany i współfinansowany w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, działania 1.3, przez wszystkie zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego (gminy i powiaty wraz z ich jednostkami podległymi – szkoły, przedszkola, żłobki, biblioteki, jednostki kultury, pomoc społeczna, firmy komunalne), będące współbeneficjentami oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego.
- w fazie przygotowań oraz realizacji Liderem projektu jest Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego zapewniający możliwie wysoką integrację aplikacji i e-usług oraz kompatybilność z pozostałymi równoległym działaniami, a w szczególności z budową Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej. Docelowo projektem będzie zarządzała i zapewni jego eksploatację w okresie jego trwałości dedykowana jednostka (np. konsorcjum JST, powołana do tego celu spółka samorządowa).
- projekt podzielony zostanie na poziomy (grupy uczestników), uwzględniające obecny stopień informatyzacji samorządu oraz potrzeby uczestników projektu i ich priorytety. Wszyscy uczestnicy będą realizowali wspólnie minimalny zakres zadań (portal regionalny i serwisy informacyjne oraz BIP i regionalna szyna wymiany danych).

- realizacja projektu zapewnia wszystkim współbeneficjentom, a więc wszystkim uczestnikom projektu, tj. gminom i powiatom oraz ich jednostkom podległym określony, minimalny poziom funkcjonalności aplikacji i usług elektronicznych (standardy).
- niezbędny wkład krajowy (min. 15%) oraz ew. koszty niekwalifikowane – wszyscy uczestnicy projektu partycypują w kosztach inwestycyjnych i eksploatacyjnych projektu dla części wspólnej według klucza uwzględniającego np. liczbę mieszkańców, powierzchnię oraz dochody własne (kwestia do ustalenia jaki klucz Wnioskodawca wybierze). Części indywidualne oraz jednostek podległych uczestnicy finansują w całości ze środków własnych.
- aplikacje i usługi oraz treści cyfrowe charakteryzuje innowacyjny charakter dostosowany do wymagań nowoczesnego społeczeństwa opartego na wiedzy, a ich funkcjonalność nastawiona jest na obsługę obywatela i przedsiębiorcę, zapewniając jednocześnie ich standaryzację i powielarność. Wspólne kategorie usług elektronicznych, jednolite formularze dla wszystkich uczestników wymiany informacji oraz środowiska typu ePUAP, są przykładem unifikacji i celowości zastosowanych narzędzi.
- projekt zakłada integrację z ePUAP, wykorzystanie podpisu elektronicznego w nowym dowodzie osobistym oraz zaufany profil ePUAP.
- realizacja projektu zapewni interoperacyjność z innymi projektami, w szczególności z równolegle realizowanymi projektami centralnymi MSWiA (e-PUAP i pl.ID) lub Ministerstwa Zdrowia (Elektronicznej Platformy Gromadzenia, Analizy, i Udostępniania zasobów cyfrowych oraz Platformy udostępniania on-line przedsiębiorcom usług i zasobów cyfrowych rejestrów medycznych)⁵⁵ finansowanymi w ramach 7 osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, ujętymi w Planie Informatyzacji Państwa 2007-2010.

5.1.3 Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu e-Urząd w lubuskiem

Przy określaniu proponowanego harmonogramu realizacji projektu e-Urzędu w województwie lubuskim uwzględniono wszelkie procesy merytoryczne powstałe po wyborze Doradcy Technologicznego projektu oraz realne terminy przeprowadzenia postępowań przetargowych zgodnie z Prawem Zamówień Publicznych. Harmonogram zakłada także, iż proces uzgadniania zakresu merytorycznego Doradcy Technologicznego z poszczególnymi samorządami oraz podpisywania umów o partnerstwie nie będzie rozciągał się czasowo, co jest założeniem ambitnym, ale możliwym do spełnienia przy sprzyjającej i ścisłej współpracy pomiędzy Doradcą Technologicznym, Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego jako wiodącym beneficjentem środków unijnych przeznaczonych na informatyzację województwa i głównym

---

⁵⁵ Projekty realizowane są przez jednostkę podległą Ministerstwu Zdrowia – Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia. W wyniku wdrożenia obu projektów ma powstać ogólnopolski system e-Zdrowia.

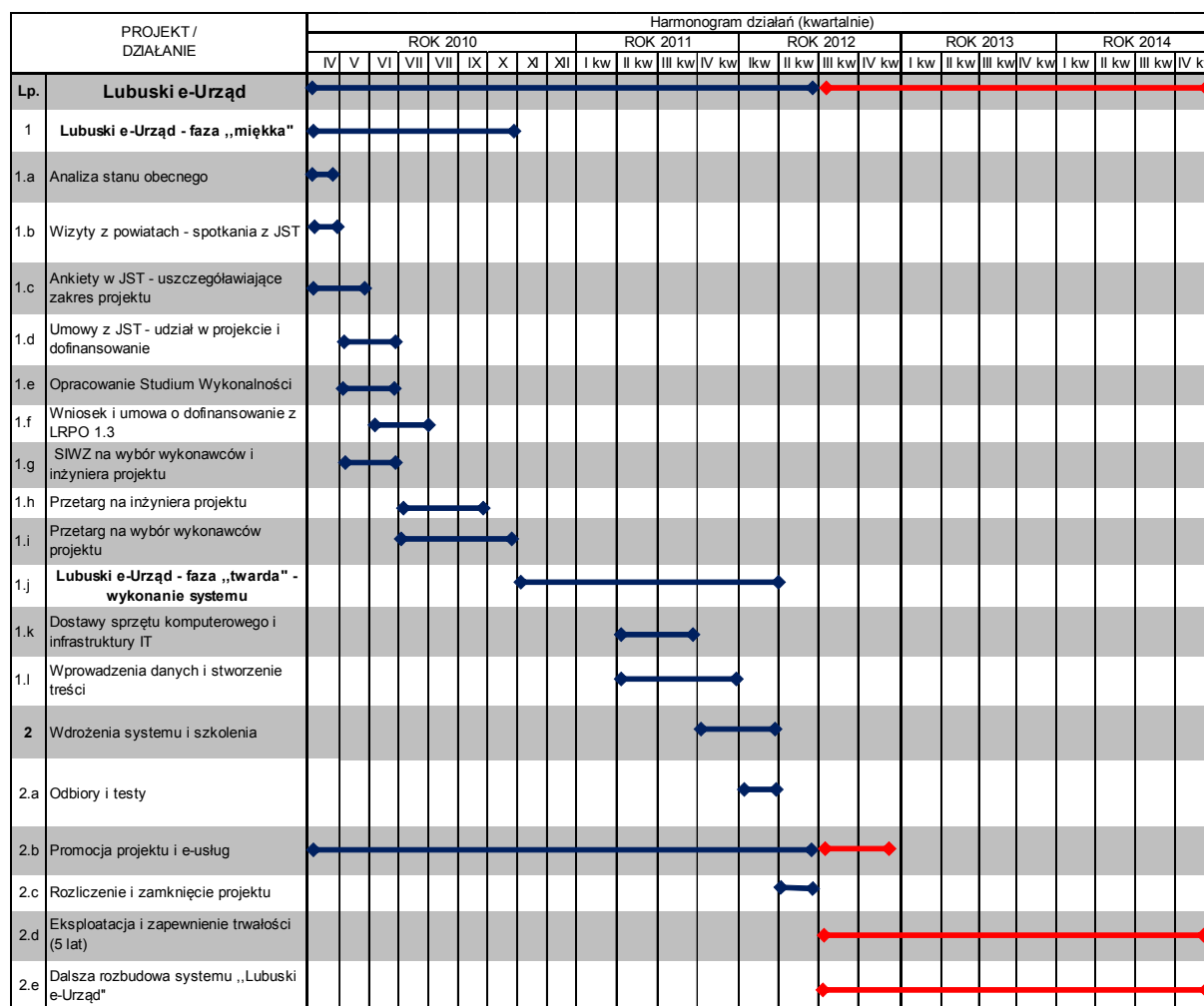
pomysłodawcą projektu z listy indykatywnej, a zainteresowanymi samorządami z terenu województwa.

Realizację projektu planuje się na 2 lata. Pierwsze 3 kwartały 2010r. przeznaczone zostaną na prace przygotowawcze związane z tzw. fazą miękką (ustalenie zakresu merytorycznego, uszczegółowienie zagadnień, specyfikacje przetargowe na wykonawcę Studium Wykonalności, inżyniera projektu), natomiast drugie półrocze przeznaczone będzie na prace formalne (wniosek, umowa o dofinansowanie, umowy z partnerami, wybór partnera prywatnego, zabezpieczenie finansowania) i organizacyjne (organizacja zespołu, przeprowadzenie przetargów i wybór wykonawców). Fazę „miękką” planuje się zakończyć w IV kwartale 2010r.

Właściwa realizacja projektu rozpocznie się w IV kwartale 2010r. i będzie realizowana przez dwa lata (do połowy 2012r.). Projekt rozpocznie się od pilotażowego wdrożenia na przełomie 2010 i 2011 roku w wybranych lokalizacjach: jedna gmina wiejska, jeden powiat (starostwo) i jedna gmina miejska.

Zakończenie i rozliczenie projektu planowane jest na koniec II kwartału 2012r. Od III kwartału 2012r. rozpoczyna się eksploatacja projektu przez minimum pięcioletni okres trwałości (wymóg dofinansowania UE) do końca III kwartału 2017r. W tym czasie projekt winien być rozbudowywany i rozwijany przez ciągłe dostosowywanie go do rosnących potrzeb użytkowników (JTS, obywateli, przedsiębiorców, turystów), zmieniających się przepisów polskiego i europejskiego prawa a także do obowiązujących standardów formalnych. Harmonogram prac został przedstawiony w tabeli nr 8.

Tabela 8 Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu Lubuski e-Urząd⁵⁶

5.2 Lubuska Sieć Szerokopasmowa

Działania w obszarze infrastruktury koncentrować się będą na budowie sieci szerokopasmowej. Celem strategicznym budowy sieci jest zapewnienie bezpiecznego, powszechnego i szerokopasmowego dostępu do aplikacji i usług on-line oferowanych poprzez Internet dla: mieszkańców, jednostek administracji publicznej oraz przedsiębiorców funkcjonujących na terenie województwa lubuskiego. Celem operacyjnym wynikającym z celu strategicznego jest zapewnienie powszechnej dostępności technicznej do szerokopasmowego Internetu na terenie województwa, szczególnie dla obszarów tzw. „białych” i „szarych”, ustalonych w trakcie

⁵⁶ Źródło: Harmonogram Doradcy Technologicznego projektu Lubuski e-Urząd z 09.06.2010r., <http://lubuskie.pl/uploads/Zielona%20Gora%20-%2009.06.2010r.pdf>.

przeprowadzonej inwentaryzacji infrastruktury szerokopasmowej na terenie województwa lubuskiego w lipcu 2009 roku przez konsultantów firmy ITTI Sp. z o.o. z Poznania.

Celem projektu jest zapewnienie mieszkańcom województwa lubuskiego dostępu do Internetu szerokopasmowego przez powstanie nowych punktów dostępu dla operatorów telekomunikacyjnych, w szczególności na obszarach, gdzie obecnie dostępność Internetu szerokopasmowego jest niezadowalająca. Ideą projektu jest świadczenie usług elektronicznych mieszkańcom województwa. Infrastruktura Internetu szerokopasmowego ma zostać wykorzystana jako medium do świadczenia e-usług.

Jednym z istotnych celów budowy Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Docelowa architektura LSS powinna uwzględniać potrzeby takich odbiorców usług sieci szerokopasmowych, jak pogotowie ratunkowe, straż pożarna, policja, straż miejska, oraz inne instytucje i firmy zajmujące się bezpieczeństwem publicznym.

5.2.1 Planowane rezultaty projektu Lubuska Sieć Szerokopasmowa

Projekt Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej zakłada zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego dla instytucji z sektora publicznego, przedsiębiorców oraz mieszkańców województwa lubuskiego. Budowa sieci o charakterze regionalnym przyczyni się do zwiększenia korzystania w usług świadczonych drogą elektroniczną i umożliwi szerszy dostęp do treści informacyjnych. Planowane rezultaty zostaną osiągnięte poprzez:

- budowę regionalnych sieci szkieletowych;
- budowę sieci dostępowych oraz lokalnych sieci szerokopasmowych;
- budowę regionalnych lub lokalnych centrów zarządzania sieciami.

Na realizację sieci dostępne są środki finansowe w ramach LRPO działanie 1.3 w wysokości ok. 72 mln zł (wkład krajowy + środki UE).

5.2.2 Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej

Ramowy harmonogram realizacji projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9 Proponowany ramowy harmonogram realizacji projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej

PROJEKT / DZIAŁANIE		Harmonogram działań (kwartalnie)																											
		ROK 2009				ROK 2010				ROK 2011				ROK 2012				ROK 2013				ROK 2014				ROK 2015			
		IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV			
1	Budowa Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej (LSS)																												
1.a	<i>Inwentaryzacja sieci województwa</i>	lip 2009																											
1.b	<i>Wybór doradcy technologicznego do projektu LSS</i>																												
1.c	<i>Analiza obecnego stanu przygotowań do projektu LSS i określenie ramowego planu działań oraz rekomendacji dot. Inwestycji</i>																												
1.d	<i>SIWZ na wybór wykonawcy analizy popytu na usługi telekomunikacyjne</i>																												
1.e	<i>Przygotowanie postępowania analogicznie do dialogu konkurencyjnego na wybór partnera prywatnego (operatora)</i>																												
1.f	<i>Doradztwo przy wyborze partnera prywatnego (operatora telekomunikacyjnego)</i>																												
1.g	<i>Konsultacje i pomoc w zakresie wniosku i StudiumWykonalności do LRPO 1.3</i>																												
1.h	<i>Opracowanie SIWZ dla koncepcji i Studium Wykonalności LSS</i>																												
1.i	<i>Przetarg na Studium Wykonalności</i>																												
1.j	<i>Wykonanie koncepcji i Studium Wykonalności sieci</i>																												
1.k	<i>Wniosek i umowa o dofinansowanie z LRPO 1.3</i>																												
1.l	<i>SIWZ na wybór wykonawców i inżyniera projektu</i>																												
1.m	<i>Przetarg na inżyniera projektu, wybór wykonawcy projektu</i>																												
1.n	<i>Realizacja inwestycji</i>																												
1.o	<i>Uruchomienie i testy sieci</i>																												
2	Działania promocyjne/rozliczeniowe																												
2.a	<i>Promocja i informacja o Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej</i>																												
2.b	<i>Współpraca z lokalnymi ISP i zachęty do korzystania z działania POIG 8.4</i>																												
2.c	<i>Rozliczenie i zamknięcie projektu</i>																												

Przy określaniu proponowanego harmonogramu realizacji projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej (LSS) w województwie lubuskim uwzględniono procesy merytoryczne powstałe po wyborze Doradcy Technologicznego dla projektu, oraz realne terminy przeprowadzenia

postępowań przetargowych zgodnie z Prawem Zamówień Publicznych. Harmonogram realizacji poprzedzony został wykonaniem w lipcu 2009 roku przez zespół konsultantów z firmy doradczej ITTI Sp. z o.o. z Poznania inwentaryzacji stanu teleinformatycznej infrastruktury szerokopasmowej na terenie województwa lubuskiego.

Realizację projektu wstępnie planuje się na 2,5 roku. Warunkiem wstępnym i wprowadzającym dla projektu LSS było wykonanie w lipcu 2009r. inwentaryzacji stanu zasobów teleinformatycznych województwa lubuskiego. Właściwą realizację zadania w 2010r. rozpoczęły prace związane z wyborem Doradcy Technologicznego, którym – podobnie jak w przypadku projektu Lubuskiego e-Urzędu – został Szczeciński Park Naukowo Technologiczny. Jego zadaniem jest opracowanie dokumentacji wyłaniającej partnera do realizacji projektu w ramach Partnerstwa Publiczno Prywatnego oraz dokumentacji koniecznej do przygotowania koncepcji i Studium Wykonalności. Po wykonaniu tego zadania złożona zostanie aplikacja o przyznanie środków unijnych w postaci wniosku o dofinansowanie do LRPO. Ponieważ jest to projekt z listy Indykatorywnego Planu Inwestycyjnego Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, formalnie uzyskał już akceptację Zarządu Województwa i jest przeznaczony do realizacji. W dalszej części 2010r. przewiduje się wyłonienie w drodze przetargu inżyniera projektu oraz wykonawcy lub wykonawców poszczególnych zadań uwzględnionych w harmonogramie dołączonym do wniosku o dofinansowanie. Szczególnie ważnym zadaniem są prace nad wyłonieniem partnera ze sfery prywatnej, który będzie operatorem projektu LSS. Zakończenie etapu przygotowawczego w IV kwartale 2010r. jest jednocześnie początkiem prac realizujących cel główny projektu, czyli realizację inwestycji w postaci konkretnych prac inwestycyjnych.

Właściwa realizacja projektu rozpocznie się więc z końcem 2010r. i będzie kontynuowana przez ponad 2 lata (do końca 2012r.).

Zakończenie i rozliczenie projektu planowane jest na I kwartał 2013r. Od II kwartału 2013r. rozpoczyna się eksploatacja projektu przez minimum pięcioletni okres trwałości (wymóg dofinansowania UE) do końca I kwartału 2018r. W tym czasie projekt winien być rozbudowywany i rozwijany przez ciągłe dostosowywanie go do rosnących potrzeb użytkowników (JTS, obywatele, przedsiębiorcy, turyści), zmieniających się przepisów polskiego i europejskiego prawa oraz obowiązujących standardów formalnych. W zależności od zatwierdzonej koncepcji budowy LSS oraz wybranego modelu zarządzania i eksploatacji poszczególne terminy harmonogramu mogą ulec modyfikacji. W chwili obecnej wariantowość wyboru dalszej drogi oraz zmieniające się przepisy prawa administracyjnego są dużym wyzwaniem dla poprawności wykonania w terminie zadań wynikających z proponowanego harmonogramu.

5.3 Źródła finansowania projektów IT w województwie lubuskim

Współczesna gospodarka stawia przed krajami członkowskimi zjednoczonej Europy rozmaite wyzwania związane z globalizacją rynków i wzrastającą konkurencyjnością w gospodarce światowej. Aby sprostać problemom spowolnienia tempa wzrostu oraz wysokiego poziomu bezrobocia, członkowie Unii Europejskiej zaproponowali dyskusję na temat założeń całościowego programu gospodarczo – społecznego Unii Europejskiej. Owocem spotkań był wspólnie wypracowany plan nazwany Strategią Lizbońską, który wyznaczył kierunek rozwoju dla nowoczesnej Europy na najbliższe

lata. Celem planu przyjętego w marcu 2000 roku do realizacji przez kraje członkowskie było uczynienie z Europy najbardziej konkurencyjnej i najszybciej rozwijającej się gospodarki na świecie. Gospodarka ta powinna być oparta na nowoczesnych podwalinach, przy założeniu wykorzystania do maksimum innowacyjności opartej na szeroko zakrojonych badaniach naukowych, zwłaszcza w nowoczesnych dziedzinach wiedzy, co miało się stać głównym motorem rozwoju. Gospodarka oparta na wiedzy, zmniejszająca się biurokracja, konkurencyjność i innowacyjność – takie cele ustanowione przez Strategię Lizbońską w dużej mierze wymagają szeroko zakrojonych inwestycji w nowoczesne dziedziny gospodarki, wiedzy, administracji. Kluczowym elementem są tutaj inwestycje związane ze Społeczeństwem Informacyjnym i technologiami IT. Na te cele przeznaczane były znaczące środki finansowe w ramach różnych programów operacyjnych w wielu województwach. Również w województwie lubuskim w latach 2004-2006 zrealizowano szereg projektów finansowanych głównie ze ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego) działanie 1.5 (12 Projektów na kwotę ponad 28 mln złotych). W nowym okresie programowania na lata 2007-2013 największe środki są dostępne w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych – 3 oś priorytetowa, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Interreg IV A oraz dla przedsięwzięć ponadregionalnych – środki Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Środki finansowania przedsięwzięć związanych z budową Społeczeństwa Informacyjnego są bardzo duże i jeszcze nigdy województwo nie stanęło przed taką szansą i wyzwaniem absorpcji pieniędzy unijnych, jak obecnie. Lista potencjalnych źródeł finansowania jest więc długa i różnorodna, co daje możliwość realizowania zróżnicowanych projektów:

- „twardych”, czyli dotyczących tworzenia usług elektronicznych, treści cyfrowych oraz zakupów sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz tworzenia sieci komputerowych i sieci szerokopasmowych o znaczeniu ponadlokalnym;
- „miękkich”, czyli szkoleń i podnoszenia kwalifikacji, opracowywania koncepcji i założeń, współpracy międzynarodowej, badań naukowych i wdrożeń pilotażowych.

Najważniejsze możliwe źródła finansowania projektów zawartych w Programie Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego:

1. Środki budżetu własnego Urzędu Marszałkowskiego oraz poszczególnych JST z terenu województwa jako niezbędny wkład własny, przy założeniu uczestnictwa JST w projektach z zakresu IT;
2. Lubuski Regionalny Program Operacyjny LRPO 2007-2013, Oś priorytetowa 1 Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu, Działanie 1.3 Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego, Temat priorytetowy 10 Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe), Temat priorytetowy 11 Technologie informacyjne i komunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.), Temat priorytetowy 13 Usługi i aplikacje dla obywateli (e-Zdrowie, e-Edukacja, e-Administracja, e-Integracja, e-Turystyka itp.);
3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki – POKL – w zakresie infrastruktury Społeczeństwa Informacyjnego realizowane będą działania „miękkie” związane z opracowywaniem założeń systemowych i narzędzi informatycznych wspomagających zarządzanie w administracji oraz

nowoczesnych standardów obsługi klienta, a także związane z podnoszeniem umiejętności w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii;

4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – Oś priorytetowa 7 Społeczeństwo Informacyjne dla projektów ponadregionalnych. W ramach tego priorytetu wspierane będą działania z zakresu budowy elektronicznej administracji. Tworzenie elektronicznych usług publicznych na rzecz obywateli i przedsiębiorców będzie możliwe dzięki przebudowie zaplecza administracji publicznej i utworzeniu w pełni zintegrowanych platform, które umożliwią świadczenie usług publicznych drogą elektroniczną w kluczowych dla prowadzenia działalności gospodarczej obszarach: m.in. rozliczeń podatkowych, ceł, czy opłat administracyjnych;
5. Środki na informatyzację będące w dyspozycji ministra właściwego ds. informatyzacji (obecnie MSWiA) na przygotowanie lub realizację projektu informatycznego. Projekty składane na podstawie art. 12 ust. 1 pkt. 1 albo 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.);
6. Europejska Współpraca Terytorialna – Współpraca Transgraniczna Krajów Meklemburgia – Pomorze Przednie/Brandenburgia i Rzeczypospolitej Polskiej (województwo lubuskie) 2007-2013 – INTERREG IV A. Priorytet 2. Wspieranie transgranicznych kontaktów gospodarczych i wspieranie współpracy gospodarczo – naukowej, Działanie 2.3. Wspieranie transgranicznej współpracy i sieci ośrodków naukowych, badawczych i technologicznych celem ułatwienia dostępu do wiedzy i transferu technologicznego;
7. Program Operacyjny Współpracy Terytorialnej Polska – Saksonia oraz Polska – Brandenburgia;
8. Program Operacyjny Współpracy Międzyregionalnej dla terenu całej UE – INTERREG IV C. Priorytet 1 dotyczy innowacyjności oraz gospodarki opartej na wiedzy, koncentruje się przede wszystkim na kwestiach związanych z innowacyjnością, badaniami i rozwojem technologii, przedsiębiorczością oraz MŚP, Społeczeństwem Informacyjnym, zatrudnieniem i kwalifikacjami;
9. Europejska współpraca terytorialna 2007-2013 – program operacyjny Europa Środkowa – Priorytet 1 – wspieranie innowacyjności na obszarze Europy Środkowej, P1.1 Poprawa ramowych warunków dla innowacji, P1.2 Stworzenie możliwości rozprzestrzeniania i stosowania innowacji, P1.3 Wspieranie rozwoju wiedzy;
10. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i Norweski Mechanizm Finansowy (EOG i Fundusz Norweski) oraz Szwajcarski Mechanizm Finansowy.

Doświadczenia poprzednich okresów wydatkowania funduszy unijnych⁵⁷ (środki przedakcesyjne i środki poprzedniego okresu programowania 2004-2006) wskazują, iż preferowane są programy i przedsięwzięcia o dużej skali i rozmachu, składające się z wzajemnie powiązanych i komplementarnych projektów, odpowiadających dostępnym źródłom finansowania. Przy aplikowaniu o środki zewnętrzne należy uwypuklać kompleksowy charakter projektu, który jest elementem większej całości oraz wykazać, iż beneficjent konsekwentnie realizuje wieloletni program, który został już dotąd w części zrealizowany oraz w przyszłości planuje określone działania.

---

⁵⁷ Analiza wpływu projektów realizowanych w ramach Działania 1.5 ZPORR na rozbudowę infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, Źródło: <http://www.ewaluacja.gov.pl/Wyniki/Strony/Infrastruktura.aspx>.

W okresie programowania 2007-2013 we wszystkich województwach preferowane będą projekty innowacyjne i wnoszące nową jakość w obszarze Społeczeństwa Informacyjnego o znaczeniu subregionalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Poza budową sieci szerokopasmowych i komputerowych ograniczone będzie dofinansowywanie infrastruktury, a szczególnie komputerów i laptopów.

Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, iż projekty z zakresu budowy Społeczeństwa Informacyjnego, które mogą być współfinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego, zostały ujęte na liście projektów kluczowych LRPO województwa lubuskiego, dla których przewidziano znaczące środki na projekty informatyczne. Indykatory Planu Inwestycyjnego (IPI) zawiera przedsięwzięcia inwestycyjne o strategicznym znaczeniu dla realizacji LRPO, których wdrażanie jest niezwykle istotne z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno – gospodarczego województwa. Projekty wpisane do Indykatory Planu Inwestycyjnego LRPO nie podlegają procedurze konkursowej i nie konkurują o środki finansowe z pozostałymi projektami, gdyż środki na ich realizację są zarezerwowane w budżecie danego Priorytetu. Nie oznacza to jednak, iż projekty te uzyskują dofinansowanie automatycznie, ponieważ ich realizacja uzależniona jest od spełnienia przyjętych przez Komitet Monitorujący LRPO kryteriów formalnych i merytorycznych oceny projektów w ramach programu. W kontekście zdynamizowania działań w zakresie wdrażania LRPO oraz możliwości ubiegania się o dodatkowe środki w ramach krajowej rezerwy wykonania, Zarząd Województwa Lubuskiego przyjął dwie ścieżki procedowania:

1. Ścieżka I „podpisywanie pre-umów” – pre-umowy zawarte zostaną z Beneficjentami projektów, których realizacja jest niemożliwa w chwili obecnej w związku z brakiem dokumentacji projektowej lub regulacji prawnych i stanowić będzie wytyczne dla Beneficjenta w zakresie przygotowania projektu oraz dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie. Harmonogram zawarty w pre-umowie będzie narzędziem pozwalającym ocenić postęp w przygotowaniu projektu.
2. Ścieżka II „podpisywanie umów” – przewidziana jest dla projektów gotowych do realizacji. Ten tryb postępowania polegać będzie na przeprowadzeniu procesu oceny i podpisywania umów o dofinansowanie w maksymalnie krótkim terminie. Beneficjenci zobowiązani będą do złożenia wniosku o dofinansowanie projektu ujętego w IPI LRPO wraz z wymaganą dokumentacją w terminie określonym w zaproszeniu do składania wniosków. Ponadto projekty już na etapie składania wniosków, powinny zawierać załączniki wymagane na etapie oceny formalnej i merytorycznej. Proces oceny przebiegać będzie w sposób ciągły. Po pozytywnie zakończonej weryfikacji formalnej nastąpi ocena merytoryczna projektów, a jej pozytywny wynik zakończy się podpisaniem umowy o dofinansowanie.

Lubuskie

**6 *Monitoring Programu Rozwoju Społeczeństwa
Informacyjnego Województwa Lubuskiego do 2015 roku***

Monitorowanie Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 ma na celu zapewnienie odpowiedniej jakości wdrażania zaleceń programu oraz okresową weryfikację czy realizacja projektów programu przynosi pożądane skutki. Monitoring programu jest zdefiniowany w odniesieniu do celów programu. Osiągnięcie zakładanych wskaźników spowoduje, że osiągnięte zostaną poszczególne cele programu, a tym samym urzeczywistniona będzie wizja rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim zdefiniowana w poprzednich rozdziałach.

6.1 System monitoringu realizacji celów programu

Monitorowanie polegać będzie na zbieraniu i ocenie danych rzeczowych i finansowych w postaci odpowiednich wskaźników, które będą przedstawiały postęp i efekty realizacji programu. Będzie ono prowadzone w dużej części przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego i Lubuską Radę ds. Społeczeństwa Informacyjnego jako organ doradczy Marszałka Województwa, pracującą pod przewodnictwem przedstawiciela Urzędu Marszałkowskiego, Członka Zarządu Pana Tomasza Hałasa oraz w części dotyczącej projektów kluczowych przez Instytucję Zarządzającą i Komitet Monitorowania, do których zadań należał będzie nadzór nad prawidłową realizacją dwóch projektów z listy projektów kluczowych dla województwa lubuskiego w ramach LRPO. Monitoring niniejszego Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 roku nie obejmuje systemowych działań zawartych w opisie merytorycznym dotyczącym Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o stopień realizacji wskaźników finansowych oraz wskaźników produktu i rezultatu, określonych dla poszczególnych zadań, projektów i działań opracowanych podczas warsztatów strategicznych wg tabeli nr 10.

Tabela 10. Matryca logiczna dla działań, projektów i zadań Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: Raport z warsztatów strategicznych dotyczących Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego, Fundacja Polskie Centrum Kompetencji, Warszawa 2010r.]

Cele	Wskaźniki	Źródła informacji o wskaźnikach	Założenia
Cel nadrzędny			
Województwo rozwija się dynamicznie	W 2015 roku PKB na jednego mieszkańca województwa lubuskiego jest większe od średniego PKB na jednego mieszkańca kraju.	GUS	

Tabela 10. Matryca logiczna dla działań, projektów i zadań Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: Raport z warsztatów strategicznych dotyczących Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego, Fundacja Polskie Centrum Kompetencji, Warszawa 2010r.]

Cele	Wskaźniki	Źródła informacji o wskaźnikach	Założenia
Cel Strategii			
Województwo lubuskie wykorzystuje szanse rozwojowe wynikające ze Społeczeństwa Informacyjnego	W roku 2015 w województwie lubuskim mieszkańcy z miejscowości poniżej 5 tys. mieszkańców załatwiają 9,5 % wszystkich spraw w instytucjach publicznych poprzez sieć szerokopasmową.	Statystyki Instytucji Publicznych	
Cele szczegółowe			
Istnieje powszechny dostęp do sieci szerokopasmowych	W roku 2015 w województwie lubuskim 95% gospodarstw domowych w miejscowościach poniżej 2 tys. mieszkańców jest w zasięgu sieci szerokopasmowych.	UKE, GUS	1. Koszty dostępu są społecznie akceptowalne; 2. Rozwinięte e-Usługi komercyjne; 3. Konkurencyjna oferta operatorów komercyjnych; 4. Dotyczy procedur, co do których istnieją przepisy prawa umożliwiające ich realizację.
Wyedukowani decydenci skutecznie działają na rzecz Społeczeństwa Informacyjnego	W województwie lubuskim w okresie do 2015 roku udział środków publicznych przeznaczonych na rozwój Społeczeństwa Informacyjnego będzie średnio rocznie wyższy o 7% od nakładów inwestycyjnych poniesionych do czasu zakończenia	Budżety instytucji publicznych	Merytoryczny i apolityczny dobór kadr.

Tabela 10. Matryca logiczna dla działań, projektów i zadań Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015

[źródło: Raport z warsztatów strategicznych dotyczących Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego, Fundacja Polskie Centrum Kompetencji, Warszawa 2010r.]

Cele	Wskaźniki	Źródła informacji o wskaźnikach	Założenia
	projektów.		
Społeczeństwo powszechnie wykorzystuje możliwości wynikające z dostępu do sieci szerokopasmowych	<p>1. W województwie lubuskim w 2015 roku 80% spraw urzędowych będzie możliwe do załatwienia poprzez sieć szerokopasmową.</p> <p>2. W 2015 roku w województwie lubuskim ze wszystkich spraw możliwych do załatwienia przez sieć szerokopasmową (nie tylko urzędowych) 19,6% jest załatwiana przez sieć.</p>	Statystyki Instytucji Publicznych	<p>1. Istnieją uwarunkowania prawne do systemów zachęty.</p> <p>2. Operatorzy budują infrastrukturę na etapie „ostatniej mili”.</p>
W województwie istnieje consensus dotyczący rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego	<p>1. Wszystkie Samorządy Wojewódzkie do roku 2015 aktywnie uczestniczą w budowie Społeczeństwa Informacyjnego.</p> <p>2. W Radzie ds. Społeczeństwa Informacyjnego uczestniczą przedstawiciele wszystkich ważnych interesariuszy.</p>	Urząd Marszałkowski	Społeczeństwo wykorzystuje dostęp do sieci szerokopasmowych do budowy grup społecznościowych.

Ocena stopnia realizacji poszczególnych składowych programu będzie celowa po dokonaniu analizy zrealizowanych przedsięwzięć w trzech kategoriach: produktu, rezultatu i oddziaływania. Zgodnie z przyjętymi standardami Unii Europejskiej należy dokonać takich ocen, uwzględniając uwarunkowania różnych horyzontów czasowych:

- ocena ex-ante, stosowana przed przystąpieniem do realizacji programu. Jej integralną częścią jest dokonanie analizy SWOT (określenie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń);
- ocena mid-term, czyli w połowie okresu wdrażania strategii;

- ocena ex-post, czyli na zakończenie realizacji Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015.

Rolę opiniotwórczą i wspomagającą przy monitoringu wdrażania zaleceń programu będzie pełnić także Lubuska Rada ds. Społeczeństwa Informacyjnego. Rada pełni jednocześnie funkcję ciała doradczego Zarządu Województwa Lubuskiego. Celem Rady jest wspieranie Zarządu Województwa przy realizacji projektów: Lubuska Sieć Szerokopasmowa oraz Lubuski e-Urząd.

Lubuskie

7 Propozycje zastosowania ustawy o Partnerstwie Publiczno Prywatnym przy realizacji projektów kluczowych

Realizacja projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej oraz dalszych projektów z zakresu e-Zdrowia, e-Turystyki, e-Gospodarki i e-Edukacji wchodzących w skład Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego będzie możliwa tylko przy zaangażowaniu wszystkich interesariuszy. W odróżnieniu od projektu e-Urzędu (lub szerzej e-Administracji), gdzie podmioty prywatne stanowią głównie klientów urzędów, w pozostałych projektach programu podmioty prywatne są współrealizatorami działań proponowanych przez samorząd. Co więcej, w kluczowych obszarach takich jak budowa, rozwój i utrzymanie sieci szerokopasmowych, e-Turystyka czy e-Gospodarka podmioty prywatne są wiodące, a rolą samorządu jest wspieranie ich działalności oraz stwarzanie dogodnych warunków inwestycyjnych. W rozdziale 7.1 przedstawione są zagadnienia związane z zastosowaniem ustawy o Partnerstwie Publiczno – Prywatnym (PPP) przy realizacji projektów kluczowych. Pierwsza część rozdziału poświęcona jest ogólnym zagadnieniom związanym z realizacją projektów w formule PPP. Kolejne części rozdziału poświęcone są procesowi przygotowania PPP dla projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej. Przedstawione zostały możliwe formy realizacji projektów sieci szerokopasmowych sprawdzone w praktyce europejskiej. Szczegółowy model operacyjny Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej zostanie wypracowany w ramach prac przygotowawczych do realizacji projektu.

7.1 Partnerstwo Publiczno – Prywatne jedną z form finansowania przedsięwzięć prorozwojowych dla województwa lubuskiego

W tym rozdziale przedstawiona zostanie idea Partnerstwa Publiczno – Prywatnego (PPP), którego uczestnikiem jest inwestor – najczęściej branżowy (strona prywatna) i strona publiczna (najczęściej jest to jednostka samorządu terytorialnego). Dla udziałowców każdego kontraktu PPP istnieją pewne stałe uwarunkowania, które muszą zostać przez partnerów wzajemnie uznane – a mianowicie kryterium opłacalności (warunek inwestora prywatnego, który musi być uznany przez partnera publicznego) oraz realizacja przez projekt pewnej misji, uznanej przez partnera prywatnego (uzasadniająca zaangażowanie w projekt środków publicznych).

7.1.1 Czym jest PPP?

Partnerstwo Publiczno – Prywatne (PPP) jest formą długoterminowej współpracy sektora prywatnego i publicznego przy świadczeniu określonych usług. Celem tej współpracy jest osiągnięcie obopólnych korzyści. Kluczową jej cechą jest ukierunkowanie przedsięwzięcia na realizację zarówno celów komercyjnych, jak i społecznych. Prawnie uregulowane Partnerstwo Publiczno – Prywatne realizowane w Polsce opiera się na aktach prawnych regulujących współpracę publiczno – prywatną, czyli ustawie z dn. 19.12.2008 roku o Partnerstwie Publiczno – Prywatnym (Dz. U. z 2009, Nr 19, poz. 100), oraz ustawie z dn. 9.01.2009 roku, o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2009, Nr 19, poz. 101).

Stosowanie koncepcji PPP w Polsce stanowi rozwiązanie umożliwiające znaczący rozwój infrastruktury, a odpowiednio przygotowane i następnie wdrożone przedsięwzięcia PPP, mogą

wspomóc wzrost i przynieść korzyści gospodarcze społecznościom lokalnym, których przedstawiciele zdecydują się na ich wykorzystanie. PPP jest również formą realizacji projektów współfinansowanych ze źródeł wspólnotowych w perspektywie lat 2007-2013.

7.1.2 Zastosowanie modeli PPP

Najczęściej spotykane przykłady inwestycji PPP pochodzą z następujących dziedzin: transport (organizacja i zarządzanie środkami transportu), sektor obronny, więziennictwo, służby zdrowia, szkolnictwo – edukacja i szeroko pojętych inwestycji infrastrukturalnych (infrastruktur teleinformatycznych, budownictwa socjalnego, instalacji wodno – kanalizacyjnych, gazowych, ciepłych itp.). Mogą to być projekty związane z budową infrastruktury lub zarządzaniem daną dziedziną.

PPP może być zastosowane wszędzie tam, gdzie jest możliwa finansowa wydolność podejmowanych projektów – tworzą ją charakterystyczne dla danej branży przychody – pożytki, które czerpie z projektu przedsiębiorca (np. opłaty z tytułu usług wnoszone przez użytkowników, czynsze, abonamenty itp.) lub deklaracja finansowania określonego typu działań projektu PPP ze źródeł publicznych w formie grantu płaconego przez partnera publicznego. Zależnie od rodzaju projektu i warunków w jakich realizowany jest montaż PPP, możliwe jest wynegocjowanie warunków tej współpracy, która musi pozostać atrakcyjną dla wszystkich stron kontraktu. Z tego powodu umowy PPP mają indywidualny i autorski charakter. Strony ustalają warunki i zakres współpracy odpowiadające wzajemnym oczekiwaniom i celom. Nie ma ograniczeń, co do przedmiotu finansowanego na zasadach PPP – przedmiot kontraktu jest jedynie ograniczony decyzjami partnerów.

7.1.3 Zakresy przewag i zagrożenia dla kontraktów PPP

Zaletą koncepcji PPP jest możliwość wykorzystania wiedzy i kompetencji prywatnego partnera umowy w taki sposób, aby w maksymalnym stopniu uzupełniały one doświadczenia, jakimi w danej dziedzinie dysponuje sektor publiczny.

Strony wykorzystują własne specyficzne umiejętności i doświadczenia w realizacji przedsięwzięcia. Współpraca ma na celu realizację projektu przynoszącego oczekiwane efekty i maksymalizację korzyści dla stron. W PPP dąży się do przeniesienia ryzyka wynikającego z jego realizacji i obsługi na tę stronę kontraktu, która będzie w stanie najlepiej nim zarządzać. Umożliwia to zmniejszenie kosztów i redukcję zagrożeń.

Mechanizm PPP zakłada zachowanie odpowiedzialności przez sektor publiczny za daną dziedzinę, przy jednoczesnym wzroście efektywności realizacji inwestycji i zarządzania wspólnym przedsięwzięciem, które zapewnia sektor prywatny. Jest to szczególnie ważne w przypadku dziedzin, w których doświadczenie partnera publicznego jest z naturalnych powodów ograniczone. Takim przykładem może być rozwój i operowanie sieciami szerokopasmowymi – w szczególności infrastrukturą aktywną sieci. Podmioty prywatne mają w tym zakresie niekwestionowane doświadczenie oraz wypracowane sprawdzone modele organizacyjne oraz wiedzę i kompetencje techniczne niezbędne do realizacji takich projektów. Z drugiej strony warto zauważyć, że około 70% kosztów związanych z budową sieci telekomunikacyjnych przypada na prace budowlane

i infrastrukturalne⁵⁸ (przygotowanie kanałów i studzienek, budowa masztów) i jest to typ prac projektowych, z którymi podmioty publiczne mają duże doświadczenie. Prace te są konieczną częścią inwestycji w sieci, która stanowi dużą pozycję kosztową operatora oraz nie jest zaliczana do rdzennych kompetencji operatorów telekomunikacyjnych. Ponadto sektor publiczny posiada z reguły lepszy dostęp do pożyczek długoterminowych i możliwość uzyskania niższych stop procentowych, niż w sektorze prywatnym. Tak więc, w sektorze publicznym łatwiej jest amortyzować koszty inżynierskie związane z budową sieci w długim okresie (zazwyczaj 20-30 lat). Podmioty prywatne mają z reguły krótszy horyzont czasowy jeśli chodzi o zwrot z inwestycji, często tylko 3 do 5 lat, co powoduje, że koncentrują swoje działania na terenach o dużej gęstości zaludnienia.

7.1.4 Przygotowanie inwestycji typu PPP – wybór partnerstwa

Argumentem pozwalającym na umotywowanie decyzji o przystąpieniu do projektu w modelu PPP jest możliwość porównania kosztów, korzyści i ryzyka wynikających z zastosowanego modelu, do potencjalnych możliwości, jakie daje inwestycja prowadzona metodą tradycyjną (są to tzw. modele komparatorów, które umożliwiają porównanie kosztów prowadzenia projektu w modelu PPP z metodą tradycyjną). Strona publiczna zawsze musi mieć na uwadze efektywność wydatkowania środków publicznych. Wybór modelu PPP powinien być zawsze związany z przygotowaniem i upublicznieniem argumentacji optującej za jego wyborem. Jest to szczególnie ważne w przypadku przedsięwzięć publiczno – prywatnych w dziedzinach użyteczności publicznych, których odbiorcami są obywatele (odbiorcy usług i produktów projektu).

Trwają dyskusje nad powstaniem w Polsce instytucji, której rola polegałaby na ocenie projektów i certyfikowaniu zastosowania modelu inwestycyjnego PPP w konkretnych przypadkach. Jednym z elementów oceny powinno być porównanie różnych aspektów korzyści, ryzyka, opłacalności itp. przy przeprowadzeniu inwestycji metodą PPP i metodą tradycyjną. Istniejące i planowane regulacje ustawowe dookreślają metody, zakres i obowiązki uczestników projektu finansowane w montażu publiczno – prywatnym.

W praktyce okazuje się często, że projekt nie zostanie zrealizowany w przewidywalnej perspektywie czasowej (lub jego zakres będzie znacząco mniejszy), jeśli nie założą się udziału w nim sektora prywatnego.

---

⁵⁸ Źródło: Check List of Actions for Public Authorities Considering Broadband Interventions in Under-served Territories, The European Broadband Portal, <http://www.broadband-europe.eu/Pages/checklist.aspx>, – „Lista sprawdzająca dla działań administracji publicznej w zakresie interwencji w sieci szerokopasmowe na terenach cechujących się niewystarczającym poziomem dostępu do Internetu”, Europejski Portal Sieci Szerokopasmowych (tłum. własne).

7.1.5 Przygotowanie inwestycji typu PPP – wymagania

Proces decyzyjny w przypadku PPP może trwać bardzo długo. Już faza przygotowawcza projektów PPP⁵⁹ zakłada między innymi: porównanie modeli i określenie ich skuteczności w konkretnym przypadku, przygotowanie warunków specyfiki przetargowej, określenie celów, dyskusji z partnerami, debaty społecznej itp. Jest to zadanie skomplikowane i aby zmniejszyć ryzyko strony publicznej, trzeba liczyć się z koniecznością powołania konsorcjów doradców: prawnego, finansowego i technologicznego. Każdy z nich wnosi do projektu wiedzę branżową, reaguje na wymagania prawne wynikające z podejmowanych przez zleceńodawców decyzji.

Przygotowanie projektu PPP jest kosztowne – zwykle etap analiz, procedur prawnych, przetargu, spisania umowy itp. pochłania ok 3% planowanej inwestycji. Należy się również liczyć z długotrwałością przygotowania projektu – w warunkach polskich, z powodu rozmaitych uwarunkowań, o których będzie mowa później, jest to okres od kilkunastu do kilkudziesięciu miesięcy. Powyższe dane nie są poparte analizą statystyczną – przyjęto szacunkowy czas i koszty potrzebne do precyzyjnego określenia praw i obowiązków partnerów w projektach regionalnych o stosownym stopniu skomplikowania. Dla przykładu w Wielkiej Brytanii, gdzie doświadczenie w realizacji projektów PPP jest bardzo duże, średni czas przygotowania procedury wyboru partnera wynosi 34 miesiące, przy czym nakłady na doradców zewnętrznych na etapie przygotowania projektów stanowiły 2,6% całkowitej wartości kapitałowej projektu – symptomatyczne jest również niedoszacowanie przez stronę publiczną kosztów koniecznych do zatrudnienia zewnętrznych doradców.⁶⁰

7.1.5.1 Przeszkody natury szczegółowej

Głównym zagrożeniem projektu PPP jest brak stałych proponowanych rozwiązań prawnych lub ciągle zmieniające się uwarunkowania legislacyjne upoważniające sektor publiczny do realizacji przedsięwzięć tego typu. Ustawa o PPP (2006r.), jej nowelizacja (2009r.) i ustawy towarzyszące (w tym ustawa o koncesji budowlanej i usługach przygotowywane przez Ministerstwo Infrastruktury i Ministerstwo Gospodarki), ożywiły zainteresowanie Partnerstwem Publiczno – Prywatnym w Polsce. W oparciu o przepisy ustawy o PPP z roku 2006 nie zrealizowano żadnych projektów (głównie z powodu opóźnienia w przygotowaniu aktów wykonawczych i powszechnie ocenianych jako nadmiernie nałożonych obowiązków na stronę publiczną na etapie przygotowania projektu). Ogłoszenie na przełomie 2008 i 2009 roku nowelizacji ustawy o PPP i ustawy o koncesji na roboty budowlane i usługi doprowadziło do renesansu tematu PPP w Polsce. W roku 2009 według

---

⁵⁹ Choć przygotowanie analiz nie jest wymagane ustawowo (Ustawa o PPP i Ustawa o koncesji budowlanej), to jednak złożoność projektów i staranność w wydatkowaniu środków publicznych powinna zobowiązywać stronę publiczną montażu PPP do analizy rozmaitych modeli realizacyjnych danego projektu.

⁶⁰ Źródło: Improving the PFI Tendering Process, National Audit Office UK, 08 marca 2007, str. 5 – „Usprawnienia w procedurach przetargowych inwestycji PPP finansowanych ze środków prywatnych” Narodowy Urząd Kontroli Wielkiej Brytanii (tłum. własne).

raportu o Rynku PPP w Polsce autorstwa Investment Support ⁶¹, w pierwszym roku obowiązywania nowych ustaw ogłoszono 41 projektów PPP – część z postępowań została unieważniona (16), 21 jest w trakcie negocjacji pomiędzy partnerami, a w dwóch przypadkach podpisano już umowę z partnerem prywatnym.⁶¹ Jest to niewątpliwy sygnał o tym, że PPP w Polsce staje się poważnym tematem również w kontekście projektów wspieranych ze źródeł europejskich.

W przypadku udziału partnerów publicznych w projektach ważnym elementem całości jest zapewnienie przejrzystości postępowania w procedurze wyboru partnerów prywatnych, jak i określenie ram finansowych i prognoz dla projektu. Aspekty te, dla bezpieczeństwa strony publicznej, powinny zostać podane do publicznej wiadomości, zatem przygotowanie medialne inwestycji nabiera szczególnej wagi.

Należy mieć nadzieję, że odkrywane przeszkody popularyzacji PPP wraz z pozytywnymi przykładami realizacji montażu będą coraz łatwiejsze do zdiagnozowania i ich stopniowego wykluczania. Sytuacja wspierania ze źródeł UE projektów opartych na montażach PPP wymaga szczególnie starannego przemyślenia w kontekście reguł towarzyszących wdrażaniu tego rodzaju projektów. Dotyczy to kwestii kwalifikowalności projektów i wydatków, należnych podatków (w tym VAT), ale również praktyki księgowej (metodologii rachunkowości, ryzyka, etapów rozliczenia kontraktów PPP i innych elementów objętych umową, spłat zadłużenia itp.).

Pomimo istnienia ustawy o PPP, nie ma jeszcze w Polsce przedsięwzięć w modelu PPP, które byłyby zakończone – wymagana przez inwestorów i kredytodawców dokumentacja umowna nie jest zatem upowszechniona. Zawarcie umowy, która w zależności od rodzaju projektu i czasu jej obowiązywania, wymaga wysokiej kultury prawnej i znajomości ryzyka występującego w przedsięwzięciu, jest zadaniem trudnym. Konsekwencją jest wydłużenie czasu negocjacji i wzrost kosztów przygotowania projektu. Szczególnie ważne jest więc czerpanie z doświadczeń krajów o bogatej historii w realizowaniu projektów PPP. W latach 1994–2007 na świecie zostało zrealizowanych prawie 1200 umów PPP opiewających na kwotę niemal 290 miliardów euro.⁶² Wybrane zagadnienia oraz przykłady realizacji projektów PPP z krajów Unii Europejskiej zostały przedstawione w dalszej części tego rozdziału.

Podstawowym założeniem i przyczyną atrakcyjności modelu inwestycyjnego PPP jest brak konieczności zobowiązania sektora publicznego do zapewnienia kapitału, który byłby wypłacony z góry w formie bezpośredniego finansowania inwestycji. Zamiast tego, w wyniku stworzenia PPP, finansowanie i zarządzanie wybraną dziedziną przechodzi na sektor prywatny. Wytworzony w ten sposób majątek umożliwia świadczenie usług na rzecz klienta z sektora publicznego, w zamian za czerpanie korzyści i ewentualne płatności współmierne do zakresu świadczonej usługi.

Oferentem zainteresowanym inwestowaniem w model PPP są często firmy zagraniczne (mające doświadczenia w branżowych projektach realizowanych we własnych krajach), zwracają one baczność

---

⁶¹ Źródło: „Rynek PPP w Polsce w 2009” – Raport Investment Support podsumowujący pierwszy rok obowiązywania ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym i ustawy o koncesji na roboty budowlane i usługi (Honorowy Patronat PALiZ), Warszawa, styczeń 2010 roku.

⁶² Źródło: „PPP na Świecie”, Centrum Partnerstwa Publiczno – Prywatnego. <http://www.centrum-ppp.pl/na-swiecie,1>.

uwagę na otoczenie makroekonomiczne – np. na ryzyko dewizowe i inflacyjne. O ile polityka makroekonomiczna prowadzona przez Rząd RP polegać będzie na dążeniu do złagodzenia tego ryzyka, należy się spodziewać, że sektor prywatny będzie proponował sektorowi publicznemu atrakcyjne cenowo warunki współpracy w ramach przedsięwzięć PPP.

Modele realizacji partnerstwa to głównie kontrakty długoterminowe ze stosunkowo niską stopą zwrotu zaangażowanego kapitału, z natury rzeczy są one dość skomplikowane, a jeśli proponowane warunki nie spełnią oczekiwań strony prywatnej, znaczna część postępowań mających na celu wyłonienie firm do ich realizacji bywa odwoływana.

Istotną barierą we wdrożeniach koncepcji PPP w Polsce jest nieprzyjęcie do wiadomości zasady, iż podstawą zaangażowania się prywatnego kapitału w realizację zadań publicznych, jest osiągnięcie zadowalającego zwrotu zaangażowanego w projekt kapitału. Warunkiem powodzenia przedsięwzięcia w partnerstwie jest zainteresowanie biznesu udziałem w finansowaniu i realizacji przedsięwzięcia. Dzięki projektom PPP sektor publiczny ma szansę uzyskać produkt o wyższej jakości, za korzystniejszą niż w modelu tradycyjnym cenę oraz skorzystać z innowacji rozwiązań proponowanych przez partnera prywatnego. Choć zasadą zaangażowania się w przedsięwzięcie kapitału prywatnego jest osiągnięcie zysków i nikt tego nie ukrywa, w dyskusji publicznej nad wyborem modelu inwestycyjnego PPP należy opisywać i mierzyć korzyści publiczne.

Decyzja o podjęciu zadania inwestycyjnego, a szczególnie powiązanego z poważnym finansowym zaangażowaniem się w projekt partnera publicznego, wymaga decyzji politycznej. Należy zatem w przypadku JST angażować rady gminy, zapoznawać ich z oczekiwanymi korzyściami i ryzykiem podejmowanych przedsięwzięć. Projekt PPP wymaga przemyślanej akcji informacyjno – promocyjnej o spodziewanych efektach i kosztach przystąpienia do projektu. Bez przekonania władz lokalnych co do zasadności wyboru modelu PPP nie dojdzie do jego zastosowania. Ponieważ inwestowanie w modelu PPP dotyczy zwykle dziedzin, którymi są zainteresowane liczne grupy społeczne, projekty te wymagają bardzo mocnego wsparcia medialnego. Taka akcja powinna zostać przygotowana i przeprowadzona bardzo starannie.

Doświadczenia innych krajów europejskich pokazują, że dla właściwego rozwoju przedsięwzięć PPP potrzebne jest jednocześnie zaistnienie kilku kluczowych elementów:

- uwzględnienia istniejących na danym rynku obowiązujących ram prawnych (wpisanie projektu w istniejące prawodawstwo opisujące przedsięwzięcie i obowiązki partnerów);
- zaufanie publiczne w odniesieniu do koncepcji PPP;
- akceptacja na poziomie samorządu lokalnego (decyzja i wsparcie polityczne projektu) i przekonanie co do sensowności podejmowanych wyzwań, których pozytywne efekty przychodzą poza daną kadencją (rady gminy, sejmiku wojewódzkiego, sejmu RP itp.).

Katalizatorem tych działań na polu PPP jest aktywność rządu i instytucji narodowych, które przez odpowiednie regulacje prawne i instytucjonalne mogą ośmielić cały sektor publiczny do podejmowania zadań inwestycyjnych lub organizacyjnych w modelu PPP.

Nim zostaną wdrożone ostateczne rozwiązania prawne, finansowe i techniczne organizacji projektu, niezbędne jest opracowanie założeń, z którymi do projektu przystępuje strona publiczna. Niezbędne jest określenie oczekiwań i celów, które mają zostać spełnione w przypadku majątku,

który powstanie w wyniku projektu. Trzeba także określić założenia, które powinny wskazywać proponowane rozwiązania (prawne, finansowe, technologiczne), a które głównie dotyczą:

- zagadnień przeniesienia własności nieruchomości, na której ma zostać przeprowadzona inwestycja;
- czasu trwania kontraktu, który będzie uzależniony od wysokości poniesionych przez stronę prywatną nakładów i zwrotu zaangażowanego w przedsięwzięcie kapitału;
- sposobu zarządzania przedsięwzięciem i zakresu oczekiwanego wpływu na decyzje przedstawicieli strony publicznej;
- zadeklarowanego przez stronę publiczną zakresu oczekiwanego wykorzystania obiektów w sytuacji, gdy będzie ona klientem – opłaty, dotacje itp.;
- sposobu rozwiązania umowy – kontraktu przez strony.

Wydaje się, że szczegółowe określenie rozwiązań prawnych, finansowych i technologicznych należy pozostawić doradcom – strona publiczna winna się skupić na celach i oczekiwanych przez nią efektach przeprowadzenia kontraktu. Ponieważ każde z przedsięwzięć ma charakter autorski i indywidualny, rola doradców, którzy dla przedsięwzięcia dobiorą odpowiednią formę montażu PPP, będą rekomendowali proponowane rozwiązania technologiczne, finansowe i prawne, jest dla projektów PPP kluczowa.

7.2 Zakres i formuły realizacji montażu PPP

Z doświadczeń europejskich wynika, że szanse powodzenia projektu PPP zmniejsza nadmierny podział zadań w ramach jednej branży (rozbicie zadań w jednej dziedzinie na poszczególne komponenty lub założenie, że kto inny buduje, kto inny eksploatuje), a który najczęściej wynika z próby zmniejszenia zagrożenia zmonopolizowania danej dziedziny przez jedną firmę. Jeśli intencją strony publicznej jest powierzenie zarządu daną sferą partnerowi prywatnemu, zwiększają się szanse jego pozyskania, jeśli powierzona mu zostanie możliwie „duża część” zagadnień powiązanych z daną branżą (istotna dla partnera prywatnego będzie np. skład i skala przedsięwzięcia). Jeśli partner publiczny skłonny jest raczej ograniczać zakres zagadnień powierzanych prywatnemu operatorowi, dzieli w pewnym sensie odpowiedzialność, zmniejsza ryzyko zmonopolizowania rynku przez jeden podmiot, ale zarazem zmniejsza finansową atrakcyjność projektu dla biznesu. Należy znaleźć „złoty środek” podziału zadań i ryzyka pomiędzy strony kontraktu. W analizie wstępnej trzeba ściśle określić zagadnienia, które ma objąć projekt, a następnie wskazać ograniczenia i ryzyko – tylko taka analiza umożliwi poprawne sformułowanie umowy o PPP łączące strony partnerstwa.

Wybór wariantu PPP jest uzależniony od decyzji dotyczących następujących obszarów uwzględnionych w projekcie: własność aktywów, koszty operacyjne, finansowanie inwestycji, ryzyko

operacyjne prowadzenia projektu i czas trwania kontraktu (sprzedaż uznano w tabeli jako „skrajny” wariant PPP⁶³).

Tabela nr 11 pokazuje zależność wariantów PPP od wymienionych obszarów.

Tabela 11. Warianty PPP

[Opracowanie własne]

Wariant	Własność aktywów	Koszty operacyjne	Finansowanie	Ryzyko operacyjne	Czas trwania kontraktu
Kontrakt na usługi	Publiczna	Udziałowcy publiczni i prywatni	Publiczne	Udziałowcy publiczni	1-2 lata
Kontrakt na zarządzanie	Publiczna	Udziałowcy prywatni	Publiczne	Udziałowcy publiczni	3-4 lata
Leasing	Publiczna	Udziałowcy prywatni	Publiczne	Wspólne	8-15 lat
BOT⁶⁴	Prywatna	Udziałowcy prywatni	Prywatne	Udziałowcy prywatni	12-30 lat
Koncesja	Publiczna	Udziałowcy prywatni	Prywatne	Udziałowcy prywatni	20-30 lat
Sprzedaż całkowita	Prywatna	Udziałowcy prywatni	Prywatne	Udziałowcy prywatni	Nieokreślony

Uwzględnienie wskazanych wymagań przypisanych do poszczególnych wariantów PPP i porównanie ich z preferencjami strony publicznej ukierunkują pracę doradców, którzy we wczesnym stadium planowania projektu będą mogli wybrać oczekiwaną przez stronę publiczną formułę związku z partnerem prywatnym i zależnie od rodzaju przedsięwzięcia powoływać określone struktury wykonawcze (SPV – z ang. Special Purpose Vehicle – jest ogólnym określeniem tego typu struktur,

⁶³ Przekonanie to bazuje na założeniu, że przedsiębiorca ”kupujący” infrastrukturę zapewniającą obsługę społeczności lokalnej, będzie rozwijał w zakupionych obiektach dotychczasową działalność, która przynosi mu określone korzyści. Nie ma powodu, by działalność przynosząca satysfakcjonujące zyski była przez przedsiębiorcę zaniechana. Ewentualne ryzyko społeczne związane z podnoszeniem przez nowego operatora opłat za usługę (taryfy), w określonych sektorach, może być skutecznie regulowane w oparciu o stosowane w prawie przepisy i działalność określonych instytucji (np. urzędy regulacji cen, zastrzeżone w prawie decyzje rad gmin itp.).

⁶⁴ BOT (ang. Build-Operate-Transfer) – Zbuduj- Zarządzaj-Oddaj – formuła realizacji PPP łącząca fazę inwestycyjną i zarządczą.

określenie to nie ma natomiast przypisanej osobowości prawnej). W zależności od charakterystyki projektu możliwe jest tworzenie wariantów pośrednich PPP, o których mowa w tabeli nr 11.

7.3 Proces przygotowania do PPP w projekcie Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej

Proces przygotowania projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej powinien obejmować pięć kluczowych etapów opisanych w kolejnych podrozdziałach.⁶⁵

7.3.1 Mapowanie sytuacji obecnej i koordynacja partnerstwa publicznego

Na tym etapie konieczne jest zebranie informacji o istniejącej infrastrukturze sieciowej, w szczególności informacji dotyczących dostępności, przepływności i kosztów usług telekomunikacyjnych oferowanych na terenie województwa. Uzyskane informacje powinny zostać naniesione na mapy istniejącej infrastruktury w celu identyfikacji białych plam i możliwości ich usunięcia. Prace te zostały zrealizowane w ramach inwentaryzacji stanu infrastruktury szerokopasmowej w województwie lubuskim przeprowadzonej przez ITTI Sp. z o.o. z Poznania.

Jednocześnie z podjęciem prac zmierzających do precyzyjnego określenia obecnego stanu infrastruktury szerokopasmowej w województwie lubuskim konieczne jest przeprowadzenie akcji uświadamiania o korzyściach płynących z projektu oraz rozpoczęcie budowy konsensusu wokół proponowanych działań i priorytetów projektowych. Takie działania zostały zainicjowane przez konsultacje warsztatowe poświęcone Programowi Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w październiku 2009r. Działania te są kontynuowane w ramach Lubuskiej Rady ds. Społeczeństwa Informacyjnego.

7.3.2 Przygotowanie analizy opłacalności inwestycji oraz studium wykonalności

Projekty realizowane w modelu PPP wymagają precyzyjnego określenia kosztów oraz korzyści wynikających z partnerstwa. Samorządy województwa powinny przeprowadzić analizy opłacalności oraz studium wykonalności projektu, tak aby zdefiniować rynek, zrozumieć potencjał odmiennych decyzji technologicznych, określić wszystkich możliwych potencjalnych dostawców oraz ocenić wpływ zmian powstałych w wyniku realizacji projektu na operatora zastanego na danym terenie. Na tym etapie powstaje również szczegółowy plan działań oraz konieczne jest zapewnienie poparcia dla projektu ze strony kluczowych interesariuszy. Przeprowadzone analizy powinny jasno wykazać

---

⁶⁵ Źródło: Check List of Actions for Public Authorities Considering Broadband Interventions in Under-served Territories, The European Broadband Portal, <http://www.broadband-europe.eu/Pages/checklist.aspx>, – „Lista sprawdzająca dla działań administracji publicznej w zakresie interwencji w sieci szerokopasmowej na terenach cechujących się niewystarczającym poziomem dostępu do Internetu”, Europejski Portal Sieci Szerokopasmowych (tłum. własne).

argumenty za i przeciw interwencji publicznej. Ważne jest, aby być w stanie usprawiedliwić interwencję, ponieważ stosowanie środków publicznych może być uznane za niedozwoloną pomoc publiczną. Przy projektach przekraczających pułap 37,5 mln EUR przyznanej pomocy wymagana jest notyfikacja projektu w UE, w trakcie której należy wykazać, że wszystkie kluczowe kwestie zostały poruszone podczas konsultacji z zainteresowanymi podmiotami (w szczególności dotyczy to wszystkich zainteresowanych operatorów telekomunikacyjnych).

Istotnym elementem analizy opłacalności jest przeprowadzanie zagregowanej symulacji popytu na usługi oferowane przez sieć. Ocena całkowitego potencjalnego popytu na usługi sieciowe zapewni, że wszystkie koszty związane z infrastrukturą zostaną oszacowane w odniesieniu do możliwych przychodów. Konieczne będzie również opracowanie portfolio usług, które będą zaspokajać potrzeby większości docelowych beneficjentów sieci. Po określeniu kosztów infrastruktury oraz opracowaniu oferty usług można określić akceptowalny poziom marży operacyjnej. Należy wziąć pod uwagę nie tylko koszty utrzymania platformy technicznej, ale także, co równie ważne, koszty sprzedaży (tj. koszty sprzedaży i marketingu, realizacji zamówień, wsparcia technicznego, itp.).

Ocena różnych wariantów technologii dla sieci szerokopasmowych finansowanych ze środków publicznych wymaga "neutralnego podejścia" do oceny korzyści i kosztów z zastosowania danej technologii. Model oceny powinien uwzględniać całkowite koszty inwestycji (z ang. Total Cost of Ownership) w zaplanowanym okresie trwałości. Technologie, które mogą okazać się bardziej korzystne na terenach silnie zurbanizowanych (np. łącza światłowodowe) mogą być zbyt kosztowne do zastosowania na terenach wiejskich (gdzie lepiej mogą sprawdzać się technologie radiowe np. WiMAX).

7.3.3 Określenie mechanizmów finansowania inwestycji

Mechanizmy finansowania powinny być określone w odniesieniu do potrzeb zdefiniowanych w analizach opłacalności i studium wykonalności. Finansowanie Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej uwzględnia dostępność środków funduszy europejskich zarezerwowanych na ten projekt w Regionalnym Programie Operacyjnym. Pozostałe środki mogą pochodzić od inwestorów prywatnych. W uzasadnionych przypadkach biznesowych do zwiększenia potencjału projektu można również wykorzystać środki kredytów, w szczególności długoterminowych o niskiej racie oprocentowania (np. w ramach Inicjatywy Innowacji 2010 Europejskiego Banku Inwestycyjnego).⁶⁶

W finansowaniu całkowitych kosztów inwestycji należy uwzględnić również mechanizmy agregacji popytu na usługi (np. wspólne zamówienia jednostek samorządowych, specjalne oferty łączone dla miejscowości wiejskich, projekty finansowane z działania POIG 8.3, itp.). Siły rynkowe są głównym czynnikiem stymulującym rozwój sieci szerokopasmowych, jednakże na terenach zagrożonych wykluczeniem cyfrowym Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego może aktywnie interweniować, aby przyspieszyć realizację projektów sieciowych oraz spowodować szybszy zwrot z inwestycji (ROI), co znacząco podniesie atrakcyjność inwestycji dla partnerów prywatnych.

---

⁶⁶ Źródło: <http://www.eib.org/projects/topics/innovation/index.htm>.

Założenia finansowe dla Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej przyjęte na czas sporządzenia niniejszego dokumentu zostały opisane w rozdziale nr 5 poświęconym głównym projektom na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim na lata 2009-2015.

7.3.4 Określenie modelu biznesowego dla PPP

Model biznesowy określa kompleksowo relacje partnerów w projekcie w odniesieniu do przyjętej oferty oraz w odniesieniu do zbadanych i przewidywanych potrzeb klientów sieci i ostatecznych beneficjentów projektu. Model biznesowy powinien określać również strukturę organizacyjną, w szczególności definiować, kto będzie właścicielem, a kto operatorem infrastruktury pasywnej. Przyjmuje się, że model otwartego dostępu do sieci jest najbardziej odpowiednim dla władz publicznych. W tym modelu instytucje publiczne mogą być właścicielem infrastruktury pasywnej, ale konkurencyjnym dostawcom usług pozwala się na oferowanie swoich usług na bazie tej infrastruktury. Zdarza się, że organ administracji publicznej jest zarówno właścicielem infrastruktury pasywnej jak i operatorem telekomunikacyjnym, podczas gdy w innych okolicznościach organ władzy publicznej jest właścicielem sieci, ale zadania operatora sieci są zlecane podmiotowi prywatnemu na określony czas, w drodze otwartego postępowania zamówień publicznych, przy uwzględnieniu dodatkowych warunków swobodnego dostępu do sieci dla usługodawców konkurencyjnych.

Model biznesowy musi uwzględniać i być zgodny z przepisami dotyczącymi dopuszczalnej pomocy publicznej na terenie Wspólnoty Europejskiej. Typy dopuszczalnych interwencji na terenie Unii Europejskiej mogą uwzględniać⁶⁷:

- Partnerstwo Publiczno – Prywatne – w którym zarówno ryzyko, jak i korzyści są współdzielone przez partnerów;
- agregację popytu – zamówienia na usługi są centralizowane, aby zapewnić rentowność inwestycji;
- zachęty (np. subsydia) dla operatorów telekomunikacyjnych, aby uzyskać akceptowalną rentowność inwestycji;
- tworzenie sieci użyteczności publicznej (właścicielem i operatorem jest tutaj samorząd terytorialny) – w tym przypadku powinien być zapewniony otwarty dostęp dla operatorów;
- dotacje dla użytkowników końcowych (np. MŚP), tak aby zwiększyć zapotrzebowanie w miejscach gdzie rzeczywiście brakuje oferty telekomunikacyjnej.

Na terenie województwa lubuskiego zasady udzielania pomocy publicznej ze środków funduszy strukturalnych na rozwój Społeczeństwa Informacyjnego są określone przez Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 oraz akty wykonawcze Ministra Rozwoju Regionalnego.

---

⁶⁷ Źródło: Check List of Actions for Public Authorities Considering Broadband Interventions in Under-served Territories, The European Broadband Portal, <http://www.broadband-europe.eu/Pages/checklist.aspx>, – „Lista sprawdzająca dla działań administracji publicznej w zakresie interwencji w sieci szerokopasmowe na terenach cechujących się niewystarczającym dostępem do Internetu. (tłum. własne).

Szczególne znaczenie ma tutaj rozporządzenie MRR z dnia 7 grudnia 2009r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo – rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. 214 poz. 1661). Rozporządzenie definiuje poziomy dofinansowania projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej (dla województwa lubuskiego na poziomie od 50 do 70%) oraz zakres kosztów kwalifikowanych i przedmiotu wsparcia. Ze względu na finansowanie projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej ze środków LRPO rozporządzenie to determinuje pośrednio model biznesowy dla montażu PPP w zakresie przedmiotu partnerstwa, którym musi być budowa lub przebudowa sieci szkieletowych i dostępowych, oraz budowa lub przebudowa systemów zarządzania sieciami teleinformatycznymi wraz z ich wyposażeniem.

7.3.5 Implementacja projektu

Po określeniu modelu biznesowego oraz zakończeniu prac koncepcyjnych i przed rozpoczęciem właściwej implementacji sieci konieczne jest zintensyfikowanie akcji informacyjnych. Ważne jest, aby lokalna społeczność oraz partycypujące gminy były dobrze poinformowane o zakresie projektu, korzyściach i spodziewanych efektach jak również o ograniczeniach wynikających ze specyfiki zaplanowanych działań oraz ograniczeń projektowych.

Przewidziane prace związane z przygotowaniem, budową oraz świadczeniem usług operatorskich na Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej będą przeprowadzane w oparciu o otwarte, niezakłócające konkurencji postępowania zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych.

Implementacja projektu powinna uwzględniać przeprowadzenie analizy potrzeb szkoleniowych w zakresie projektowania i świadczenia usług telekomunikacyjnych dla członków zespołów projektowych (szczególnie dla pracowników sektora publicznego, którzy mogą mieć niewielkie doświadczenie w tej dziedzinie).

Szczegółowy harmonogram działań dla Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej znajduje się w rozdziale nr 5 poświęconemu głównym projektom na rzecz rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim na lata 2009-2015.

7.4 Główne modele organizacyjne i finansowania projektów PPP w zakresie wdrażania sieci szerokopasmowych

W literaturze można spotkać różne sposoby klasyfikacji modeli organizacyjnych przedsięwzięć PPP. Poniżej przedstawione treści, analizy przypadków oraz ogólne wnioski pochodzą z opracowania „Wpływ PPP na rozwój sieci szerokopasmowych w Europie” autorstwa Ch.Lattemanna, S.Stieglitz, S.Kupke i A. M.Schneider⁶⁸. W przypadku projektów sieci szerokopasmowych realizowanych w formule PPP można wyróżnić trzy główne formy organizacyjne:

---

⁶⁸ Źródło: Impact of PPPs to broadband diffusion in Europe (Wpływ PPP na rozwój sieci szerokopasmowych w Europie), Christoph Lattemann, Stefan Stieglitz and Soren Kupke of Potsdam University and Anna Maria Schneider of Institute for Management, Humbolt University Berlin. Publikacja w czasopiśmie Transforming Government: People, Process and Policy, vol 3 No. 4, 2009, str. 355-374. (tłum. własne).

- model operatorski,
- model koncesyjny,
- model kooperacyjny.

Model organizacyjny, w ogólnym znaczeniu, definiuje podział obowiązków w odniesieniu do świadczonych usług oraz podział ryzyka pomiędzy partnerami publicznymi a prywatnymi:

- w modelu operatorskim partner publiczny przejmuje na siebie zobowiązania kontraktowe. Partnerzy prywatni dostarczają wszystkie lub część usług lub też infrastrukturę pasywną. Odbiorcy usług (obywatele i firmy) odprowadzają opłaty do jednostki publicznej. W zamian jednostka publiczna płaci za usługi partnerom prywatnym. Partner publiczny przejmuje gwarancję działania usług i infrastruktury względem obywateli, ale to partnerzy prywatni ponoszą ryzyko związane z dostarczaniem usług oraz utrzymaniem infrastruktury;
- w modelu koncesyjnym partner publiczny udziela koncesji partnerom prywatnym. Partner prywatny jest odpowiedzialny za utrzymanie relacji z klientem i z tego względu ma bezpośredni kontakt z obywatelami i firmami. Model koncesyjny uwzględnia prawo partnera prywatnego do bezpośredniego pobierania opłat za usługi od klientów;
- u podłoża modelu kooperacyjnego leży zazwyczaj spółka celowa na podstawie prawa cywilnego (w przypadku sieci będzie to również prawo telekomunikacyjne). Zarówno partner prywatny jak i publiczny mogą być udziałowcami tej spółki. W przeciwieństwie do modelu operatorskiego, ryzyko operacyjne jest współdzielone przez wszystkich partnerów.

Obok modelu organizacyjnego kluczowym elementem jest również rozkład finansowania przedsięwzięcia. Oba te czynniki są ze sobą ściśle powiązane, stanowiąc element modelu biznesowego dla projektu realizowanego w formule PPP.

7.4.1 Przykłady PPP w projektach telekomunikacyjnych

Dla zilustrowania opisanych modeli PPP w kolejnych podrozdziałach przedstawiono analizy przypadków PPP z Wielkiej Brytanii, Szwecji oraz Francji.

7.4.1.1 Analiza przypadku: „Falkenberg”

Zarząd szwedzkiego miasta Falkenberg, położonego niedaleko Göteborga, nie był w stanie zapewnić infrastruktury sieci szerokopasmowej obejmującej obszar całego miasta aż do roku 2000. W 2000 roku, miasto zdecydowało się założyć PPP wraz z dostawcą e.On – spółką zależną od niemieckiej korporacji e.On, jako partnerem prywatnym, aby utworzyć sieć szerokopasmową w oparciu o technologie kablowe i wprowadzić nową ofertę usług szerokopasmowych. Początkowo PPP oparte było na modelu koncesyjnym, gdzie dostawca e.On był jedynym koncesjonariuszem posiadającym pozwolenie na dostarczanie usług w ramach ustanowionej infrastruktury. Po udanym starcie PPP, Telia Sonera, dawniej państwowy dostawca usług telekomunikacyjnych w Szwecji, wszedł na rynek z własną infrastrukturą techniczną i otrzymał od zarządu miasta taką samą jak e.On

koncesję, aby zapewnić neutralność wpływu projektu na konkurencję na rynku lokalnym. Fakt ten jest wart odnotowania, ponieważ Telia Sonera nie była zainteresowana ustanowieniem infrastruktury łącz szerokopasmowych, zanim doszło do przedsięwzięcia PPP razem z firmą e.On.⁶⁹

7.4.1.2 Analiza przypadku: „Connected Communities”

Wschodnie Wyspy położone są na północny – wschód od Szkocji i składa się na nie ponad 55 wysp. Region ten charakteryzuje zmniejszająca się i starzejąca populacja. Od 1990 roku podejmowane są działania dla zmodernizowania gospodarki. Niektóre części regionu są już objęte infrastrukturą szerokopasmową firmy British Telecom. PPP skupia się na rejonach, gdzie nie występuje żadna infrastruktura szerokopasmowa. Projekt „Connected Communities” rozpoczął się w 2004 roku, a jego celem było wprowadzenie bezprzewodowej sieci szerokopasmowej. Projekt realizowany był w oparciu o model kooperacyjny. Powstała nowa firma założona w ramach PPP, Hebrides.net, z celem udostępnienia usług szerokopasmowego Internetu. Infrastruktura sieciowa była w całości finansowana przez władze publiczne: szkocki rząd oraz społeczności lokalne⁶⁹.

7.4.1.3 Analiza przypadku: „Pathfinder North” (region administracyjny Highland)

Gmina Highland jest jedną z największych w Wielkiej Brytanii. Charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia, wynoszącą zaledwie 8 osób/km². Projekt Pathfinder North, wspierany głównie przez szkocki rząd, ma na celu zwiększenie zapotrzebowania na usługi szerokopasmowe przez zaangażowanie w projekt ponad 450 szkół, bibliotek i jednostek administracyjnych (stan na 2006r.). W tym celu zastosowano innowacyjne strategie agregacji popytu. Istniejąca już infrastruktura wiodącego operatora British Telecom pozostaje w użyciu obok sieci realizowanych w projekcie. PPP „Pathfinder North” zostało utworzone na podstawie modelu operatorskiego. Środki finansowe oraz zarządzanie projektem zostały zapewnione ze strony partnerów publicznych. Prywatni partnerzy, tacy jak na przykład przedsiębiorstwo telekomunikacyjne THUS, będące w posiadaniu Cable & Wireless, są zaangażowani w planowanie, instalację i wdrażanie, jak również w utrzymywanie infrastruktury. W styczniu 2009 roku 60% sieci zostało z powodzeniem ukończone i 470 z 806 miejsc zostało podłączonych do sieci z pomocą SPV pod nazwą „Pathfinder North Partnership”.⁶⁹

7.4.1.4 Analiza przypadku: „Irise”

Projekt „Irise” ma na celu rozbudowanie otwartej infrastruktury szerokopasmowej, opierającej się na dostępnych technologiach różnych operatorów i dostawców, aby złamać monopol France Telecom w rejonie Ile de France. Projekt został zainicjowany przez SIPPEREC w 2001 roku, organizację utworzoną przez 86 miast regionu Ile de France. Zaangażowani partnerzy utworzyli nowe przedsiębiorstwo, Irise, które ma na celu stworzenie i administrowanie siecią. PPP oparte jest na modelu kooperacyjnym. Partnerzy biorący udział to: LDCollectives – spółka zależna od Neuf Telecom, Caisse des Depots et Consignations – publiczna instytucja finansowa, Telecite – jednostka

---

⁶⁹ Źródło: Impact of PPPs to broadband diffusion In Europe, pod red. Lattemann, Transforming Government: People, Process and Policy, vol 3 No. 4, 17 marzec 2009.

zależna od firmy publicznej oraz Dexia, jako partner prywatny, specjalizujący się w zarządzaniu projektem. Irise odnosi sukcesy w zakresie udostępniania szerokopasmowych łącz w regionie. Niskie ceny i innowacyjne usługi, wspierają rozwój sieci szerokopasmowych w regionach, na których dostępna jest oferta Irise.⁷⁰

7.4.1.5 Analiza przypadku: "Teloise"

Francuski region Oise obejmuje małe miasta i obszary wiejskie. Projekt Teloise został zapoczątkowany w 2000 roku. Projekt ma na celu: udostępnienie usług i technologii szerokopasmowych na obszarach nieobjętych infrastrukturą. Ryzyka i inwestycje zostały rozdzielone między partnerów. Zarówno partnerzy publiczni, jak i prywatni zainwestowali środki finansowe w przedsięwzięcie. Prywatni partnerzy zaryzykowali utratę zainwestowanych środków, zarządy miast i gmin natomiast – otrzymanie sieci, która nie będzie odpowiadać ich potrzebom. Partnerzy prywatni zostali wybrani do PPP przez zarząd miasta Oise w lutym 2004 roku. PPP jest realizowany na podstawie modelu koncesyjnego. Instalacja i wdrażanie rozpoczęły się w lipcu 2004 roku. Instalowanie łącza szerokopasmowego w regionie wciąż trwało w 2008r⁷⁰.

7.4.1.6 Analiza przypadku: "Pau Broadband Country"

Pau Broadband Country (PBC) to innowacyjny projekt, który ma na celu wprowadzenie pierwszej infrastruktury szerokopasmowej nowej generacji we Francji (o przepustowości rzędu 10-100 mb/s dla odbiorcy końcowego). Infrastruktura pasywna zostało zbudowana wyłącznie ze środków lokalnych władz w regionie "Pau Pyrenees" (14 miast regionu Pyrenees – Atlantiques). PPP jest oparte na modelu operatorskim. Władze publiczne zagwarantowały 100% środków finansowych i w związku z tym są właścicielami sieci. Zarząd aglomeracji Pau Pyrenaen zarządza projektem i dostarcza środków na wdrażanie infrastruktury. Partnerzy prywatni odpowiedzialni są za marketing oraz warunki dostarczania usług.⁷⁰

---

⁷⁰ Źródło: Impact of PPPs to broadband diffusion In Europe, pod red. Lattemann, Transforming Government: People, Process and Policy, vol 3 No. 4, 17 marzec 2009, str 363.

7.4.1.7 Podsumowanie przykładów PPP

Tabela nr 12 przedstawia porównanie wybranych przykładów realizacji projektów w różnych modelach PPP.

Tabela 12 Przegląd przykładowych projektów PPP

[Źródło: Impact of PPPs to broadband diffusion In Europe, pod red. Lattemann, Transforming Government: People, Process and Policy, vol 3 No. 4, 17 marzec 2009, str. 367]

Projekt PPP	Gęstość zaludnienia (mieszkańcy/km ²)	Struktura finansowania	Model organizacyjny	Czas trwania kontraktu w latach (stan na 2008r.)	Ocena ryzyka	Technologia sieci
Falkenberg (S)	36	45% publiczne , 55% prywatne	Model koncesyjny	12	Średnie do wysokiego	Technologie kablowe
Connected Communities (GB)	9	100% publiczne	Model kooperacyjny	b.d.	Wysokie	Bezprzewodowy Internet satelitarny (6 Mbit/s)
Pathfinder North (GB)	8	100% publiczne	Model operatorski	b.d.	Wysokie	Światłowód i technologie radiowe (5,8 GHz)
Irise (F)	940	44% publiczne 56% prywatne	Model kooperacyjny	19	Niskie	Różne, min. przepustowość 256 kbit/s
Teloise (F)	133	50% publiczne 50% prywatne	Model koncesyjny	22	Średnie do niskiego	Różne, min. przepustowość 256 kbit/s
Pau Broadband Country (F)	150	100% publiczne	Model operatorski	b.d.	Wysokie, związane z nową technologią	Infrastruktura o bardzo dużych przepustowościach (10-100 Mbps), światłowód

7.5 Wnioski dla projektu Lubuskiej Sieci Szeropasmowej

Wyniki analizy przypadków przedstawionych w rozdziale 7.4 pozwalają na wyciągnięcie następujących wniosków. W związku z tym, że wnioski zostały wysnute na podstawie analizy jakościowej, należy traktować je, jako stwierdzenia cechujące się dużym poziomem ogólności.

- każdy projekt PPP był współfinansowany przez władze publiczne.;
- modele koncesyjne są regularnie ustanawiane przez partnerów, którzy godzą się dzielić kosztami finansowania projektów PPP;
- modele operatorskie są używane w przypadku zapewnienia 100% wkładu ze strony władz publicznych;
- modele kooperacyjne są odpowiednie dla finansowania przez stronę publiczną jak i prywatną;
- modele operacyjne używane są w projektach, w których występuje wysokie ryzyko;
- modele koncesyjne są używane w projektach o niskim ryzyku;
- koncesje dla prywatnych partnerów/a, są zazwyczaj przyznawane na czas, który odpowiada czasowi amortyzacji inwestycji partnera prywatnego.

Modele koncesyjne są stosowane z powodzeniem, w przypadku kiedy partnerzy zgadzają się na współdzielenie finansowania projektów PPP i możliwe jest zagwarantowanie pozytywnego, a przynajmniej nie negatywnego zwrotu z inwestycji (ROI) dla prywatnych partnerów. W wypadku stuprocentowego finansowania ze strony sektora publicznego, nie ma podstaw do gwarantowania określonego poziomu ROI, ponieważ środki finansowe partnerów prywatnych nie są wykorzystywane. W związku z tym, nie zachodzi przesłanka do użycia modelu koncesyjnego.

Modele operacyjne są zazwyczaj wprowadzane w wypadku stuprocentowego finansowanie ze strony partnerów publicznych i są ustanawiane dla stworzenia lub poprawy środowiska konkurencji pomiędzy zaangażowanymi dostawcami telekomunikacyjnymi. Model operatorski stosowany jest w projektach, które cechuje wysokie ryzyko. Model ten daje możliwość indywidualnej negocjacji przychodów osiąganych przez prywatnych dostawców, biorąc pod uwagę możliwe ryzyka jakie ponoszą.

Modele kooperacyjne są wysoce elastyczne, ponieważ kontrakty negocjowane są przez partnerów pod kątem specyficznych warunków środowiskowych danego regionu. Model kooperacyjny ma zastosowanie w wypadku wszystkich typów finansowania. Model ten oferuje redukcję ryzyka dla prywatnych partnerów do poziomu, który mogą zaakceptować. Dla kontrastu, koncesje nie mogą zagwarantować pozytywnego zwrotu w przychodach we wszystkich przypadkach, nawet biorąc pod uwagę nieograniczony czas operowania. Odnosi się to zwłaszcza do projektów o wysokim ryzyku. Analizy pokazują, że zagęszczenie populacji jest skorelowane negatywnie z ryzykiem ekonomicznym. Prywatne firmy inwestują w wysoce ryzykowne projekty tylko pod warunkiem, że inwestycje oferują pozytywny zwrot z inwestycji (ROI). Oczekiwany ROI musi odpowiadać szacowanemu ryzyku. Koncesje ograniczają ryzyko dla inwestycji gwarantując lokalny monopol. Czas, na który zostaje udzielona koncesja musi być tak długi, jak oczekiwany okres czasu

dla osiągnięcia progu rentowności dla prywatnej inwestycji. W związku z tym, że ryzyko osiągnięcia progu rentowności jest wysokie, np. w regionach z mniejszym zaludnieniem niż 10 os/km², koncesja musi zostać wydana na długi okres czasu.

W ramach projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej analizy, która wykaże, jaki model organizacyjny będzie najkorzystniejszy dla wytyczonego celu, jakim jest objęcie 95% gospodarstw domowych w miejscowościach poniżej 2 tys. mieszkańców zasięgiem sieci szerokopasmowych w roku 2015. Mimo sukcesów stosowania PPP potwierdzonych przykładami, projekty realizowane w tym modelu są w dalszym ciągu trudne oraz ryzykowne – w szczególności, że w Polskim porządku prawnym nie ma przykładów oraz punktów odniesienia do projektów i umów PPP w telekomunikacji. Przedstawione przykłady pochodzą z krajów, które charakteryzują się wieloletnim doświadczeniem we współpracy sektora publicznego z sektorem prywatnym. Nawiązanie bezpośrednich kontaktów i organizacja wyjazdów studyjnych byłaby z pewnością korzystna dla dalszych prac nad formułą PPP w ramach Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej. Niniejszy dokument programowy stanowi zatem punkt odniesienia dla projektu Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej, ale nie przesądza o jego formule realizacyjnej.

Lubuskie

8 *Koncepcje realizacji e-usług w ramach Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015*

Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 obejmuje szereg metod i sposobów realizacji zadań dotyczących budowy Społeczeństwa Informacyjnego. Jednymi z najważniejszych aspektów i wyzwań, jakimi będzie się zajmować Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego i Jednostki Samorządu Terytorialnego w następnych latach, są e-Edukacja, e-Zdrowie, i e-Turystyka. We wszystkich przypadkach mamy do czynienia z usługami elektronicznymi, które mają za zadanie zagwarantować powszechne wykorzystanie możliwości wynikających z dostępu do sieci szerokopasmowych przez społeczeństwo województwa lubuskiego. Zwiększenie oferty tych usług elektronicznych oraz ich wysoka jakość spowodują wzrost podaży e-usług na terenie województwa lubuskiego. Jednocześnie rozbudowa sieci szerokopasmowej oraz działania promocyjne dla e-Urzędu przyczynią się do zwiększenia popytu na e-usługi. Spodziewanym efektem jest znaczny wzrost załatwiania spraw drogą elektroniczną określony w miernikach stopnia realizacji (sukcesu) Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015, jakimi są wskaźniki określone w rozdziale dotyczącym monitoringu programu.

Realizacja niniejszego programu wymaga podjęcia wielu skoordynowanych ze sobą działań oraz wykonania kluczowych projektów. Jednocześnie istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa oferowanych rozwiązań. Skuteczne wdrożenie projektów oraz zagwarantowanie utrzymania ich efektów w długiej perspektywie wymaga zintegrowanego systemu zarządzania składającego się zarówno z elementów organizacyjnych jak i technicznej architektury usług ułatwiającej sprawne nimi zarządzanie i rozbudowę. W kolejnych podrozdziałach przedstawione zostały projekty i zagadnienia związane z realizacją e-usług na terenie województwa lubuskiego.

8.1 e-Edukacja

e-Edukacja to system edukacyjny (lub podsystem ogólnego systemu edukacyjnego) obejmujący instytucje, system legislacyjny, metodykę nauczania, procesy dydaktyczne oraz ich organizację i wykorzystujący do swoich celów technologie informatyczne (w tym internetowe). W województwie lubuskim planuje się w ramach projektu e-Urząd częściową implementację rozwiązań informatycznych bazujących na nauczaniu na odległość oraz wdrożenie odpowiedniego oprogramowania wspomagającego proces zarządzania, portal społecznościowy, elektroniczne formy rekrutacji i kontroli uczniów czy udostępnianie treści cyfrowych. Zaangażowanie merytoryczne administracji publicznej jest ograniczone do szeroko rozumianego zarządzania i administrowania a merytoryczny nadzór nad oświatą na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym, licealnym i ponadlicealnym (bez szkół wyższych) należy do Kuratorium Oświaty. Z powyższych powodów w zakresie e-Edukacji proponowane są takie działania, które uwzględniają powyższe ograniczenia, a niezbędny wkład własny (zaangażowanie finansowe) będzie mógł pochodzić z budżetu samorządu bez ryzyka uznania go za nieuzasadniony wydatek przez organy kontrolne.

Wykorzystane będą rozwiązania techniczne (centralna baza danych i CMS, narzędzie portalowe WWW) i organizacyjne z zakresu działania e-Administracji.

8.1.1 Cele główne projektu

Nowoczesna edukacja oparta na dostępie do wiedzy przy jednoczesnym wykorzystywaniu nowoczesnych form nauczania, w tym technologii informatycznych, jest kluczem do rozwoju współczesnego człowieka. Umiejętne i celowe korzystanie z dostępnych informacji i ich prawidłowa selekcja na każdym etapie zdobywania wiedzy może być zrealizowana w oparciu o następujące postulaty:

- stworzenie narzędzi i treści cyfrowych umożliwiających zdobywanie wiedzy i umiejętności przez różne grupy wiekowe dla edukacji podstawowej i kształcenia ustawicznego;
- podniesienie sprawności zarządzania oświatą przez wdrożenie sprawnego zarządzania przepływem informacji z udziałem elektronicznego obiegu dokumentów;
- uruchomienie i upowszechnienie elektronicznych usług elektronicznych dla uczniów i rodziców.

8.1.2 Planowany typ i zakres projektu e-Edukacja

Zadanie 1. Zarządzanie placówkami edukacyjnymi i obieg dokumentów

Wdrożenie informatycznego systemu wspomagającego zarządzanie publicznymi jednostkami edukacyjnymi, które są podległe samorządowi powinno zawierać następujące elementy integralne, oparte o rozwiązania umożliwiające wykorzystanie wszystkich standardów interoperacyjności:

- arkusz organizacyjny szkół;
- dziennik lekcyjny, e-dziennik;
- plany lekcji;
- biblioteki;
- droga edukacja ucznia;
- stypendium;
- księgowość;
- prawo oświatowe;
- mienie oświatowe;
- korespondencja szkolna.

Zadanie 2. Portal edukacyjny oraz forum społecznościowe

Portal edukacyjny z treściami cyfrowymi z zakresu edukacji w wybranych tematach (historia, geografia, turystyka) specyficznych dla regionu będzie zawierał następujące elementy:

- multimedialne materiały dydaktyczne;
- opis najlepszych praktyk edukacyjnych w regionie;
- oferta edukacyjna regionu;
- giełda podręczników i pomocy naukowych;
- baza wiedzy (np. testy, egzaminy);
- forum dyskusyjne oświaty;
- newsletters;
- wykazy i mapy jednostek oświatowych;
- giełda pracy.

Zadanie 3. Elektroniczny dzienniczek ucznia

Elektroniczny dzienniczek ucznia – system tworzony dla potrzeb placówek dydaktycznych służący do rejestracji wszelkich danych dotyczących ucznia (w tym uzyskanych wyników w nauce, frekwencji, otrzymanych uwag itp.) w celu sprawnego pozyskania przez zainteresowanych bieżącej informacji. Zapewni podniesienie standardu pracy w szkole i umożliwi stałą współpracę z rodzicami dzięki dostępności bieżących danych w Internecie oraz w razie nagłej potrzeby kontaktu przez SMS lub email. Nie eliminuje innych form kontaktu z rodzicami takich, jak tradycyjne zebranie czy indywidualne rozmowy, ale w znacznym stopniu zwiększa możliwość kontrolowania postępów w nauce. Szczególnie doceniany przez wychowawców, a także przez dyrektorów, którzy na bieżąco mogą obserwować statystyki klas, pracę uczniów zagrożonych itp.

Opiekunowie będą mogli na bieżąco sprawdzać postępy swoich podopiecznych w nauce, przeczytać informacje od nauczycieli i dyrekcji, zarówno te skierowane bezpośrednio do nich, jak i do wszystkich zainteresowanych. Nauczyciele będą mogli kierować komunikaty i materiały pomocnicze do wybranych klas. Dzięki zawartym w systemie danym ułatwiony będzie także bezpośredni kontakt między użytkownikami systemu, gdyż łatwiej będzie przekazać informacje chociażby o planowanych zebraniach lub o potrzebie natychmiastowego kontaktu rodzica z nauczycielem. W Dzienniczku można obejrzeć szkolną historię danego ucznia, jego postępy i frekwencję, zgłosić swoje uwagi i pomysły dotyczące edukacji dzieci. Uczniowie mają dostęp do podglądu swoich ocen, mogą obejrzeć plan zajęć z wyszczególnionymi zajęciami, klasówkami i pracami domowymi.

Zadanie 4.   Elektroniczna rekrutacja

Elektroniczna rekrutacja dzieci i młodzieży z terenu województwa lubuskiego do placówek oświatowych różnych szczebli (żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i liceów) z terenu województwa zapewniająca:

- **skuteczność** – wyniki rekrutacji dostępne są praktycznie natychmiast po wprowadzeniu danych. Bieżący monitoring popularności poszczególnych oddziałów oraz generowane raporty umożliwiają elastyczne rozwiązywanie sytuacji konfliktowych;
- **niezawodność** – dostęp do serwera może być realizowany przez Internet, jednak wprowadzanie danych może się odbywać nawet podczas braku połączenia z siecią;
- **bezpieczeństwo** – rozwiązania zapewniające bezpieczeństwo danych oraz ich poufność;
- **łatwość obsługi** – system przyjazny i łatwy dla użytkowników bez specjalnej wiedzy informatycznej;
- **elastyczność** – łatwość dostosowania do obowiązujących w danym miejscu przepisów i praktyk rekrutacyjnych z możliwością rozbudowy o dodatkowe moduły i funkcje odpowiadające potrzebom danego regionu;
- **oszczędność** – zastosowanie systemu pozwoli w perspektywie zaoszczędzić duże środki finansowe przeznaczone w budżetach samorządowych na szkolnictwo oraz przyczyni się do uniknięcia wielu przykrych sytuacji, zarówno dla kandydatów i ich rodziców, jak i nauczycieli oraz optymalnego wykorzystania miejsca w szkole.

Elektroniczna rekrutacja pozwoli uczniom ostatnich klas szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ubiegać się o przyjęcie do więcej niż jednej szkoły wyższego poziomu. Nie występuje zjawisko "blokowania miejsc" przez najlepszych uczniów, którzy po wstępnej selekcji znaleźli się na listach wszystkich szkół, w których złożyli swoje dokumenty, zajmując miejsca innym, dobrym uczniom. Eliminuje się strach, niepewność i frustrację rodziców i kandydatów znajdujących się na listach rezerwowych oraz chaos organizacyjny w szkołach, które przez długi czas nie mogły dotąd przygotować ostatecznych list przyjętych uczniów.

Zadanie 5.   Biblioteczne treści cyfrowe

- Dostęp do postaci elektronicznej części zasobów bibliotecznych według ustalonych priorytetów oraz harmonogramu z możliwością przeszukiwania wykazów oraz samych treści. Zadanie dotyczące między innymi udostępniania treści cyfrowych będących w posiadaniu bibliotek, będzie w części bazować na doświadczeniach i dobrych praktykach projektu „Program Rozwoju Bibliotek” realizowanego przez organizacje pozarządowe: Polsko – Amerykańską Fundację Wolności i Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, a finansowanego przez Fundację Billa i Melindy Gates. Celem tego projektu jest:
- dostosowanie oferty bibliotek do specyfiki poszczególnych społeczności lokalnych;

- uwzględnienie potrzeb miejscowości najbardziej oddalonych od centrów życia społecznego – najważniejszym adresatem działań będą filie biblioteczne, których sytuacja jest najgorsza, a które są często jedynym miejscem dostępu do publicznych usług technologii informacyjno – komunikacyjnych;
- podnoszenie umiejętności i kompetencji bibliotekarzy w celu przygotowania ich do pełnienia nowej roli społecznej – inspiratorów i przewodników po świecie informacji, sprzyjającej rozwojowi społeczności lokalnych;
- doprowadzenie do trwałej zmiany systemu bibliotecznego, wzmocnienia jego siły instytucjonalnej oraz współpracy różnych partnerów, aby zainicjowane przez program procesy pozytywnych zmian były trwałe i mogły być nadal rozwijane przez system biblioteczny;
- komplementarności z innymi inicjatywami, ukierunkowanymi na rozwój biblioteki zwiększenie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich i w małych miastach.

Projekt udostępniania bibliotecznych treści cyfrowych bazować będzie również na doświadczeniach projektu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Biblioteka+, którego celem strategicznym jest przekształcenie bibliotek w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury i informacji oraz ośrodki życia społecznego wraz z wprowadzeniem systemu certyfikującego dla bibliotek gminnych

Na poziomie operacyjnym projekt ten zakłada:

- wzmocnienie lokalowe bibliotek;
- przeszkolenie bibliotekarzy w zakresie nowych kompetencji;
- umożliwienie bibliotekom uzyskanie szerokopasmowego dostępu do Internetu o wysokim standardzie;
- zbudowanie nowoczesnego systemu komputerowego zarządzania zbiorami.

Zadanie 6. e-Learning

Wdrożenie narzędzi do e-Learningu oraz materiałów multimedialnych do e-Learningu dla różnych grup użytkowników o różnorodnej tematyce zawierającej:

- akademia on-line, edukacja na odległość dla uczniów i nauczycieli;
- kształcenie on-line dla niepełnosprawnych i chorych.
- Celem wdrożenia projektu e-Learningu jest ciągła poprawa skuteczności oraz elastyczności procesu nauczania na każdym poziomie edukacji. Realizacja tych działań odniesie skutek, gdy wzrośnie skuteczność komunikacji w połączeniu z doskonaleniem pracy z użytkownikami oparta o zastosowanie narzędzi innowacyjnych z dziedziny technologii ICT.

Celami nadrzędnymi projektu są:

- wspieranie kształcenia formalnego na różnych poziomach edukacji poprzez wdrożenie elektronicznego kształcenia, w postaci która wspomaga dotychczasowe nauczanie w formie tradycyjnej;
- uzyskanie poprawy jakości i zwiększenia skuteczności kształcenia w stosunku do form tradycyjnych;
- umożliwienie podjęcia nauki i dalszej kontynuacji edukacji osobom, które z różnych przyczyn, często niezależnych od nich samych nie mogą czasowo lub trwale uczestniczyć w zajęciach, np. niepełnosprawni, matki samotnie wychowujące dzieci, osoby opiekujące się chorymi i starszymi;
- podniesienie poziomu umiejętności informatycznych uczestników projektu, poprzez zapoznavanie się i pogłębianie umiejętności wykorzystywania nowoczesnych technologii;
- zwiększenie dostępności kształcenia ustawicznego dla szerszych grup społecznych dotychczas nie mających możliwości edukacji.

Celami szczegółowymi projektu są:

- wspieranie rozwoju edukacyjnego użytkowników korzystających z e-Learningu;
- umożliwienie podnoszenia kwalifikacji kobietom w okresie opieki nad dzieckiem;
- umożliwienie podnoszenia kwalifikacji niepełnosprawnym;
- podnoszenie kwalifikacji dla bezrobotnych;
- umożliwienie przezwodowienia dla osób długotrwale pozostających bez pracy;
- umożliwienie zdobycia nowego zawodu;
- szkolenia w zakresie telepracy;
- dokształcanie dla osób w podeszłym wieku Uniwersytet Trzeciego Wieku i różnorodne kursy dokształcające i aktywizujące);
- kursy on-line, szkolenia dla rolników;
- funkcje informacyjne i specjalistyczne;
- stworzenie warunków współpracy i wymiany doświadczeń;
- przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym;
- zapobieganie rezygnacjom z nauki w trakcie jej trwania;
- efektywniejsze wykorzystanie sprzętu komputerowego oraz narzędzi internetowych;
- rozwój umiejętności komunikacyjnych wszystkich uczestników projektu zarówno słuchaczy jak i nauczycieli.

8.2 e-Zdrowie

8.2.1 e-Zdrowie – podstawowe pojęcia

Definicja e-Zdrowia obejmuje „zastosowanie współczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w celu zaspokojenia potrzeb obywateli, pacjentów, personelu medycznego, zakładów opieki zdrowotnej oraz jednostek finansujących i zarządzających ochroną zdrowia”.⁷¹

Pojęcie e-Zdrowie odnosi się do wszelkich zastosowań technologii teleinformatycznych w diagnostyce, leczeniu, a także w profilaktyce i promocji zdrowia, szczególnie promocji zdrowego stylu życia. Chodzi zatem o komunikację oraz przechowywanie i przetwarzanie danych związanych z wymienionymi dziedzinami. Można tu wymienić komunikację między pacjentem a świadczeniodawcami – zakładami opieki zdrowotnej, lekarzami, osobami i instytucjami wykonującymi świadczenia rehabilitacyjne lub służące profilaktyce.

W zakresie tym mieści się również przekazywanie danych pomiędzy poszczególnymi instytucjami oraz pracownikami ochrony zdrowia. Mieszczą się w nim ponadto wszelkiego rodzaju sieci informacji na temat zdrowia, zbiory danych i mechanizmy zarządzania nimi, usługi telemedycyny, przenośne lub nadające się do noszenia urządzenia komunikacyjne, służące do wspomagania pacjenta i monitorowania jego stanu zdrowia. Znajdą się tu również komputery, a także telefony komórkowe o tyle, o ile wykorzystywane są do komunikacji w sprawie leczenia lub zdrowia.

Wśród obiektów objętych zakresem pojęcia e-Zdrowie łódzki portal samorządowy eZdrowie.lodzkie.pl wymienia między innymi: „sieci informacji o zdrowiu, elektroniczne książeczki zdrowia, usługi świadczone w ramach opieki telemedycznej, osobiste przenośne systemy komunikacji, portale poświęcone zdrowiu oraz wiele innych narzędzi na bazie technologii informacyjno – komunikacyjnych, pomagających zapobiegać, diagnozować i leczyć choroby, monitorować stan zdrowia, prowadzić odpowiedni tryb życia”.

Do dziedziny e-Zdrowie należą również systemy ITC służące rozliczaniu świadczeń zdrowotnych i prowadzeniu polityki zdrowotnej na szczeblach od lokalnego poprzez regionalny i ogólnokrajowy do europejskiego, w tym służące wszystkiemu temu, co określamy mianem zdrowie publiczne.

Funkcjonuje również pojęcie europejski obszar e-Zdrowie, które nie odnosi się do prostej sumy narodowych systemów informatycznych w ochronie zdrowia. W polskojęzycznej wersji portalu zdrowia publicznego Unii Europejskiej⁷² czytamy: „Koordynując interdyscyplinarne działania w dziedzinach powiązanych ze zdrowiem i angażując w nie wszystkie zainteresowane strony, Unia Europejska dąży do stworzenia europejskiego obszaru e-Zdrowia. Ma on pozwolić uniknąć fragmentaryzacji rynku i przyczynić się do rozpowszechniania sprawdzonych rozwiązań.”

Praktycznym wyrazem idei europejskiego obszaru e-Zdrowie ma być danie obywatelom Unii dostępu do wszystkich dotyczących ich danych medycznych, niezależnie od różnorodności miejsc, gdzie są przechowywane, z dowolnego miejsca na terenie Unii za pomocą środków komunikacji

---

⁷¹ Źródło: <http://www.aer.eu/main-issues/health/e-health.html>.

⁷² Źródło: http://ec.europa.eu/health-eu/care_for_me/e-health/index_pl.htm.

elektronicznej określanych jako tzw. EHR – Electronic Health Records (elektroniczne dane medyczne). W sytuacji choroby dostęp ten ma mieć lekarz sprawujący aktualnie nad nimi opiekę, niezależnie od miejsca w Europie, gdzie przebiega leczenie.

Dostęp ten ma być realizowany w trybie uczestnictwa w sieci internetowej z uwzględnieniem również telefonu komórkowego. Rynek oprogramowania wspomagającego proces leczenia, rozliczania świadczeń i prowadzenia polityki zdrowotnej ma być otwarty. Zadaniem państw członkowskich jest zapewnienie warunków prawnych i technicznych, umożliwiających udział ich obywateli, pacjentów i lekarzy, zakładów opieki zdrowotnej i firm informatycznych w tak zarysowanej sieci, konstytuującej wspomniany europejski obszar e-Zdrowie.

Do warunków prawnych należą normy dostępu, ochrony i wymiany informacji medycznej. Ale trzeba również stworzyć warunki techniczne, dzięki którym zostaną uzgodnione i wdrożone standardy i normy techniczne wymiany i przechowywania danych. Standardy częściowo są już przyjęte w ramach Unii, a częściowo są przedmiotem uzgadniania i doskonalenia.

Przyjęta w Europie logika rozwoju EHR oznacza traktowanie celu, jakim jest budowa wspomnianego europejskiego obszaru e-Zdrowie, jako efektu niezależnych inicjatyw różnorodnych środowisk medycznych oraz różnorodnych środowisk i firm informatycznych mieszczących się w ramach czy też normach uzgodnionych na szczeblu Unii. Uzgodnienia te dadzą się generalnie sprowadzić do kolejnej zasady mającej rządzić europejskim obszarem e-Zdrowie – zasady interoperacyjności. Spełnienie wymogów interoperacyjności oznacza w skrócie, że dane wykorzystywane przez uczestników systemu są przekładalne, czyli w każdym miejscu systemu poszczególne dane oraz ich zestawy są czytelne, zachowując to samo znaczenie. Nie jest zatem tak, że dane, na przykład o pacjentach lub szpitalach, są w różnych szpitalach w różny sposób zakodowane i "zaszyte" w różnych zestawach informacji, uniemożliwiając operowanie jednocześnie wszystkimi danymi pacjenta lub utrudniając budowę zestawień i analiz regionalnych, zmuszając tym samym mimo istnienia systemów informatycznych w poszczególnych zakładach opieki zdrowotnej do wielokrotnego wprowadzania tych samych danych.

8.2.2 Potrzeby ludności w zakresie e-Zdrowia w Polsce

Potrzeby mieszkańców Polski w zakresie e-Zdrowia sprowadzają się do wykorzystania technologii IT do pomocy w lepszym zaspokajaniu problemów zdrowotnych oraz pomocy w staraniach o zachowanie zdrowia i sprawności w przypadku osób zdrowych i sprawnych. Szczególną dziedziną jest wykorzystanie technologii teleinformatycznych w celu wsparcia rehabilitacji osób powracających do zdrowia po przebytych chorobach, osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i co staje się zagadnieniem szczególnie ważnym – pomoc w rehabilitacji lub pielęgnacji osób starszych. Informacje na ten temat znajdują się w głównych dokumentach dotyczących e-Zdrowia, zarówno polskich, jak unijnych. W Polsce takimi dokumentami są na przykład Plan informatyzacji e-Zdrowie Polska na lata 2009-2015 lub Strategia e-Zdrowie Polska na lata 2009-2015⁷³.

---

⁷³ Źródło: <http://www.csioz.gov.pl/publikacja.php?id=8>.

Oto ogólna lista tego rodzaju potrzeb:

- lepszy dostęp do świadczeń zdrowotnych czy to na poziomie lekarza pierwszego kontaktu, czy specjalisty, a także lepszy dostęp do leczenia szpitalnego, dzięki zamawianiu wizyt za pośrednictwem serwisu teleinformatycznego wykorzystującego Internet, również w telefonie komórkowym;
- uzyskanie dostępu z dowolnego miejsca w kraju przez pacjenta oraz lekarza do historii choroby i wyników badań w celu umożliwienia lub przyspieszenia postawienia diagnozy oraz szybszego wyboru skutecznego sposobu leczenia;
- otrzymywanie w odpowiednim czasie informacji o koniecznych badaniach profilaktycznych;
- poprawa poczucia bezpieczeństwa zdrowotnego, którego brakuje pacjentom z powodu obaw, co do zdolności systemu ochrony zdrowia do szybkiego, skoordynowanego reagowania na zagrożenia dla zdrowia, spowodowane złą lub spóźnioną informacją;
- poprawa komunikacji z systemami wspomagającymi zdrowie i niezależność życia osób niepełnosprawnych, a także wspomagające podejmowanie decyzji przez lekarzy na podstawie danych pochodzących ze stałego monitoringu w rodzaju funkcjonującego w Warszawie serwisu Cardiotele;
- lepsza wiedza z dziedziny zapobiegania chorobom;
- możliwość, dzięki narzędziom przekazywania i prezentowania danych, odpowiedniego leczenia w innym państwie członkowskim Unii.

Przykładowymi systemami z zakresu e-Zdrowia dla obywateli, które w niedalekiej przyszłości będą uzyskiwały coraz większy zasięg, są między innymi usługi z zakresu telemedycyny w zakresie opieki domowej czy przenośne systemy do monitorowania stanu zdrowia. Gdy mowa o pracownikach medycznych przykładami takimi mogą być: systemy zapewniające szybki dostęp do istotnych danych medycznych lub dostęp do wirtualnych urzędów.

8.2.3 Zakres i cele projektu e-Zdrowie w województwie lubuskim

Realizacja projektu e-Zdrowie w województwie lubuskim zakłada osiągnięcie następujących strategicznych rezultatów:

1. zbudowanie systemu informatycznego wspomagającego samorząd województwa oraz samorządy niższych szczebli w zakresie dostarczania i agregowania niezbędnych danych służących do oceny warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, oceny stanu zdrowia populacji oraz podejmowania działań zmierzających do podnoszenia efektywności i jakości usług zdrowotnych. System powinien realizować następujące funkcje:
  - umożliwić elektroniczną wymianę dokumentów pomiędzy placówkami ochrony zdrowia na terenie województwa lubuskiego oraz wojewódzką administracją opieki zdrowotnej;
  - wspierać wewnętrzną komunikację elektroniczną na terenie placówek ochrony zdrowia;

- zapewnić dostęp do informacji o działalności placówek opieki zdrowotnej dla mieszkańców województwa;
2. podniesienie jakości usług medycznych świadczonych pacjentom głównie w placówkach lecznictwa zamkniętego województwa poprzez:
    - zapewnienie punktów konsultacyjnych, które będą udzielały podstawowych porad i informacji dla mieszkańców regionu na temat usług medycznych dostępnych w placówkach ochrony zdrowia z wykorzystaniem systemów projektu e-Zdrowia;
    - zapewnienie poprzez zróżnicowane kanały (telefon, SMS, rozwiązania mobilne) dostępu do e-usług ochrony zdrowia wspomagających bieżącą pracę placówek ochrony zdrowia;
    - zapewnienie mieszkańcom województwa lubuskiego dostępu on-line do zasobów informacji medycznej w zakresie profilaktyki, edukacji zdrowotnej, porad medycznych i nowoczesnych metod leczenia;
    - podniesienie umiejętności pracowników administracji placówek ochrony zdrowia w zakresie korzystania z rozwiązań technologii teleinformatycznych;
  3. zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych na działalność szpitali poprzez ograniczenie błędów w procedurach, ograniczenie redundancji gromadzenia danych o pacjencie przez lekarzy oraz wyeliminowanie wykonywania wielokrotnie tych samych procedur medycznych z powodu braku dostępu do danych;
  4. zwiększenie efektywności pracy placówek opieki zdrowotnej regionu poprzez zapewnienie interoperacyjności systemów teleinformatycznych służących wykonywaniu procedur diagnostycznych poprzez:
    - wdrożenie zbioru standardów tworzenia i wymiany dokumentów pomiędzy placówkami opieki zdrowotnej na terenie województwa lubuskiego pracującymi w systemie elektronicznego obiegu dokumentów;
    - wdrożenie systemów zapewniających interoperacyjność oraz wspomagających automatyczną realizację procesów (portalowe rozwiązania prezentacji i dostępu do danych oferujących funkcje zależne od roli użytkownika, systemy warstwy pośredniczącej usług, takie jak brokery informacji, szyny usług, integracyjne silniki procesów, itp.);
    - modernizację infrastruktury komputerowej i zakup oprogramowania niezbędnych do zapewnienia automatycznej wymiany danych.

W ramach realizacji projektu e-Zdrowie przewidziano następujące zadania:

Zadanie 1. Przygotowanie projektu

Wstępną fazą przygotowawczą projektu jest wypracowanie koncepcji a następnie przygotowanie studium wykonalności do projektu kluczowego obejmującego w szczególności: audyt oraz analizę możliwości modernizacji i rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej infrastruktury sieciowej, sprzętowej, systemów informatycznych i aplikacji oraz listę jednostek szpitalnych spełniających

„warunki brzegowe”⁷⁴ udziału w projekcie wojewódzkim. Studium powinno objąć również: benchmarking wybranych procesów w jednostkach wytypowanych i wyrażających chęć udziału w projekcie, strategicznych z punktu widzenia realizacji inwestycji oraz omówienie zagadnień standaryzacji i interoperacyjności systemów ICT (uwarunkowania, typologia standardów oraz rekomendacje zapewnienia interoperacyjności systemów).

Zadanie 2. Aplikacje i systemy

Typy aplikacji i systemów wdrażanych w ramach projektu e-Zdrowie w województwie lubuskim to:

- wdrożenie Regionalnego Systemu Informacji Medycznej (RSIM) – zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego Samorząd Województwa oraz samorządy niższych szczebli w zakresie dostarczania i agregowania niezbędnych danych służących do oceny warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, oceny stanu zdrowia populacji oraz podejmowania działań zmierzających do podnoszenia efektywności i jakości usług zdrowotnych;
- wdrożenie systemów i aplikacji udostępniających usługi informacyjne i komunikacyjne dla pacjentów oraz pracowników ochrony zdrowia wraz z elementami niezbędnymi do ich funkcjonowania (systemy informatyczne „części białej” oraz „części szarej”, sprzęt komputerowy, elementy sieci teleinformatycznej);
- wdrożenie regionalnego systemu wymiany i zarządzania danymi medycznymi pomiędzy placówkami szpitalnymi tworzącymi konsorcjum projektu, zgodnie ze standardami wymiany danych medycznych, EHR oraz klasyfikacji i kodowania danych medycznych.

Potencjalnymi beneficjentami projektów są szpitale z terenu województwa lubuskiego podległe Samorządowi Województwa lub powiatom.

Zadanie 3. Infrastruktura teleinformatyczna

Realizacja projektu komplementarnego: Oś 1 LRPO, Działanie 1.3: Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego – Lubuska Sieć Szerokopasmowa (LSS) w postaci sieci dostępowej do sieci szkieletowej dla jednostek szpitalnych tworzących konsorcjum projektu.

Celem projektu jest m.in. połączenie placówek w sieć teleinformatyczną umożliwiającą efektywną wymianę danych medycznych, w tym przesył danych dotyczących diagnostyki obrazowej oraz prowadzenie telekonsultacji.

Potencjalni beneficjenci: szpitale z terenu województwa lubuskiego podległe Samorządowi Województwa lub powiatom.

---

⁷⁴ Warunki brzegowe – kryteria minimalne jakie musi spełniać jednostka szpitalna przed przystąpieniem do udziału w projekcie obejmujące zasoby ludzkie oraz organizacyjne niezbędne do prawidłowej realizacji projektu; kryteria powinny zostać opracowane przez podmiot opracowujący studium wykonalności.

Zadanie 4. Szkolenia i podnoszenie umiejętności cyfrowych

Realizacja projektu komplementarnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki obejmującego system szkoleń dla pracowników sektora ochrony zdrowia w obszarze wykorzystania narzędzi ICT do świadczenia usług medycznych, wsparcie doradcze kierownictwa placówek związane z zarządzaniem placówką ochrony zdrowia w czasie trwania i po zakończeniu procesu wdrożenia ICT oraz realizację szkoleń promujących wykorzystanie rozwiązań ICT wdrożonych w ramach realizacji projektu kluczowego.

Celem projektu jest przygotowanie kadr sektora ochrony zdrowia do efektywnego wykorzystania narzędzi oferowanych przez systemy i aplikacje wdrożone w obszarze e-Zdrowia, jak również podniesienie jakości usług świadczonych przez placówki opieki zdrowotnej.

Zadanie 5. Platformy Informacji Medycznej

Zapewnienie mieszkańcom województwa dostępu do szerokiego zakresu informacji medycznych za pomocą systemu elektronicznej informacji medycznej poprzez uruchomienie platformy informacyjno – komunikacyjnej, na której będą udzielane podstawowe porady i informacje dla mieszkańców regionu na temat usług medycznych dostępnych w placówkach opieki zdrowotnej w regionie w modelu 24h/dobę drogą elektroniczną: on-line, z wykorzystaniem telefonii internetowej i komunikatorów oraz wersji mobilnej serwisu udostępniającej bazę danych placówek ochrony zdrowia, systemu ratownictwa medycznego, lekarzy pierwszego kontaktu.

Zwiększenie poziomu wykorzystania statystycznej wiedzy medycznej przez jednostki ją generujące za pomocą systemu analizy, generowania i publikacji raportów statystycznych oraz medycznych na temat zdrowia publicznego poprzez wdrożenie narzędzi informatycznych oraz urządzeń służących przeprowadzaniu analiz z zakresu monitoringu zdrowia, poprzez bezpieczne przetwarzanie i udostępnianie danych statystycznych pozyskiwanych drogą elektroniczną od placówek medycznych, w tym niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich, za pomocą rozwiązań zapewniających limitowany dostęp dla osób/podmiotów o różnym poziomie upoważnień.

Beneficjent: Departament Ochrony Zdrowia Lubuskiego Urzędu Marszałkowskiego lub konsorcjum placówek szpitalnych lub Lubuski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

8.2.4 Możliwości współpracy z krajowymi projektami e-Zdrowia oraz partycypacji w europejskim obszarze e-Zdrowia

W projektach regionalnych objętych hasłem e-Zdrowie znajdzie się z pewnością dostarczenie na całym terytorium regionu infrastruktury szerokopasmowej. Regionalne strategie e-Zdrowie powinny ponadto uwzględnić możliwość współpracy w projektach prowadzonych przez Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, jako największych realizowanych w Polsce i obejmujących swoim zakresem cały polski system ochrony zdrowia.

Są to trzy projekty:

1. Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i Udostępniania Zasobów Cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych

Celem tego projektu jest budowa elektronicznej platformy usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia, umożliwiającej organom administracji publicznej, przedsiębiorcom (m.in. zakładom opieki zdrowotnej, aptekom, praktykom lekarskim) i obywatelom gromadzenie, analizę i udostępnianie zasobów cyfrowych o zdarzeniach medycznych⁷⁵.

2. platforma udostępniania on-line uprawnionym podmiotom usług i zasobów cyfrowych rejestrów medycznych

Platforma ta powstała w celu:

- umożliwienia elektronicznej rejestracji i aktualizacji danych rejestrowych;
- umożliwienia pobierania wypisów i zaświadczeń drogą elektroniczną;
- elektronicznego przechowywania dokumentów;
- umożliwienia administracji publicznej pobierania danych rejestrowych;
- upowszechnienia wykorzystania podpisu elektronicznego.

3. systemy związane z przebudową, dostosowaniem, utrzymywaniem i monitorowaniem rejestrów i innych zasobów ochrony zdrowia przez organy publiczne, w tym administrację państwową i samorządową – Platforma Rejestrów Ochrony Zdrowia (PROZ)

Głównym celem Projektu, jest stworzenie warunków do wdrożenia usług e-Zdrowia oraz podniesienie jakości informacji strategicznej i operacyjnej w ochronie zdrowia przez:

- uporządkowanie funkcjonowania rejestrów publicznych w ochronie zdrowia poprzez zapewnienie spójności danych gromadzonych w rejestrach zdrowia, umożliwienie dostępu do cyfrowych rejestrów w ochronie zdrowia, umożliwienie administracji publicznej pobierania danych rejestrowych oraz dostosowanie rejestrów w ochronie zdrowia do regulacji UE i krajowych;
- integracja rejestrów w ochronie zdrowia poprzez umożliwienie wymiany danych między rejestrami.

Możliwość współpracy między projektami o charakterze ogólnopolskim, a także europejskim uzależniona jest od dojrzałości systemów informatycznych w szpitalach, na co składają się takie elementy, jak: digitalizacja i powiązanie z siecią lokalną aparatury medycznej, integracja części medycznej szpitalnego oprogramowania z częścią administracyjną tego oprogramowania, posiadanie hurtowni danych, wykorzystywanie systemów informatycznych do celów zarządczych, zarówno w szpitalach, jak i na poziomie regionalnym.

---

⁷⁵ Źródło: www.csioz.gov.pl.

Zadaniem polityki regionalnej w dziedzinie e-Zdrowia jest zatem z jednej strony pomoc szpitalom, które jeszcze nie są jeszcze w pełni przygotowane technologicznie (około 75% szpitali)⁷⁶, a z drugiej stworzenie warunków tym szpitalom, które mogą wykorzystywać nowoczesne wdrożenia innowacyjne wykorzystujące rozwiązania ICT dla bieżącej działalności, dla pełnego zdyskontowania ich wysiłku i inicjatywy.

To pierwsze oznacza stworzenie warunków, w których informatyzacja szpitali niezainformatyzowanych lub zainformatyzowanych częściowo, czy też wręcz źle zainformatyzowanych, będzie przebiegała zgodnie z normami Unii Europejskiej, dotyczącymi między innymi EHR i odwołującymi się do wspomnianej wcześniej idei interoperacyjności. Chodzi tu o różne formy włączania się szpitali czy to do projektów ogólnopolskich, czy europejskich z wykorzystaniem funduszy unijnych. Zakresy regionalnych projektów z obszaru e-Zdrowie są mocno uzależnione od projektów centralnych przygotowywanych do realizacji przez Ministerstwo Zdrowia i Centrum Systemów Informatycznych Ochrony Zdrowia w ramach PO IG oś 7. W ostatnim okresie, w ramach Rady Marszałków ds. Społeczeństwa Informacyjnego prowadzone są konsultacje z Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia (jednostka podległa Ministerstwa Zdrowia) celem określenia Linii Współpracy CSIOZ – Regiony w ramach projektu P1 – „Elektroniczna platforma gromadzenia, analizy i udostępniania zasobów cyfrowych o zdarzeniach cyfrowych”.

Z doświadczeń innych polskich regionów realizujących projekty e-Zdrowia (np. w województwie łódzkim) wynika, iż ze względu na skomplikowany charakter zagadnienia, duże uzależnienie od działań centralnych oraz występowanie silnego sektora prywatnego i postępującej komercjalizacji służby zdrowia, nie jest wskazane realizowanie od początku projektów o skomplikowanym charakterze. W planach innych regionów planowane są usługi elektroniczne w skali minimum.

W zakresie elektronicznej identyfikacji i rejestracji właściwa wydaje się zastosowana karta pacjenta, bez zaawansowanych funkcjonalności, jako element osvajania pacjentów z tą formą ich identyfikacji – możliwe jest iż nowy elektroniczny dowód osobisty będzie pełnił także funkcję identyfikacyjną pacjenta. Elementem powtarzającym się są portale informacyjne, koncentrujące się na zbieraniu i gromadzeniu danych (depersonalizowane, dane medyczne oddzielone od danych pacjenta, przechowywane fizycznie osobno ze względu na kwestie bezpieczeństwa i ochrony udostępniania danych). Niemal wszędzie niezbędne jest i to na dużym poziomie wyposażenie publicznych jednostek medycznych w nowy sprzęt oraz uzupełnienie wewnętrznych i zewnętrznych sieci teleinformatycznych oraz systemów informatycznych obsługujących część „białą” i „szarą”.

W przypadku szpitali dysponujących profesjonalnym, zintegrowanym systemem informatycznym, obejmującym całość aparatury medycznej i wykorzystującym hurtownię danych, zadaniem polityki regionalnej powinno być stworzenie warunków dla rzeczywistego partnerstwa tych szpitali i regionu wobec projektów ogólnopolskich. W praktyce oznacza to egzekwowanie rzeczywistej partycypacji regionalnej na każdym etapie budowy rozwiązań informatycznych o charakterze ogólnokrajowym.

---

⁷⁶ Szpitale nie posiadające oprogramowania „białego” zintegrowanego z „szarym” oraz bez hurtowni danych. Na podstawie danych publikacji: „Zasoby i potencjały zakładów opieki zdrowotnej w dziedzinie informatyki a ich uczestnictwo w przestrzeni teleinformatycznej. Raport z realizacji ankiety”. CSIOZ, 2010r. Źródło: <http://www.csioz.gov.pl/publikacja.php?id=14>.

Co więcej, szpitale te i zapewne część leczenia otwartego, traktować można jako przygotowane do uczestnictwa w europejskim obszarze e-Zdrowie. Oznacza to, że przy sprzyjających warunkach, których stworzenie należy do zadań polityki regionalnej, region lubuski mógłby, włączając się do projektów ogólnopolskich i nie czekając na ich finalizację, równolegle włączać się do wspomnianego europejskiego obszaru e-Zdrowie. Oznaczałoby to fundamentalną zmianę w sytuacji pacjenta leczonego czy to na terenie regionu lubuskiego, czy w tych częściach Europy, które wdrożą unijne standardy EHR. Dla szpitali i leczenia otwartego oznacza to zdolność do konkurowania z podobnymi placówkami w Europie. Ostateczny kształt usług elektronicznych dla e-Zdrowia wymaga uzgodnienia z zainteresowanymi udziałem w jego realizacji w ramach LRPO i projektami centralnymi Ministerstwa Zdrowia (CSIOZ) oraz właściwie skorelowany z przyjętym 16.12.2009r. przez Zarząd Województwa Lubuskiego projektem „Lubuskiej Strategii Ochrony Zdrowia na lata 2009-2013”.

8.3 e-Turystyka

Głównymi celami wdrożenia rozwiązania e-Turystyka w Województwie Lubuskim w latach 2009-2015 powinny być następujące priorytety:

- wzrost wykorzystania publicznych usług elektronicznych w turystyce regionalnej przez turystów oraz mieszkańców regionu. Projekt będzie komplementarny z innymi działaniami w zakresie infrastruktury turystyki (np. szlaki turystyczne) i stanowić będzie jego komponent cyfrowy;
- podniesienie jakości, dostępności i użyteczności turystycznych usług elektronicznych na poziomie informacji;
- wzrost wykorzystania usług elektronicznych na poziomie komunikacji (np. rezerwacje on-line);
- wzrost wykorzystania usług elektronicznych na poziomie transakcji (zakupy usług i płatności on-line).

Realizacja technologiczna wymienionych powyżej priorytetów opierać się powinna na implementacji szczegółowych projektów dedykowanych w postaci następujących zadań:

Zadanie 1. Elektroniczny System Informacji Turystycznej (eSIT):

Zawartość merytoryczna eSIT obejmuje:

1. Krainy turystyczne i miejscowości:

- informacje podstawowe i praktyczne;
- wirtualne wycieczki, opisy tras turystycznych (integracja z istniejącymi);
- galerie zdjęć;
- informacja o obiektach kulturalnych (muzea, zabytki, galerie itp. oraz integracja z serwisami poszczególnych obiektów);

- historia (w tym: architektura, design);
  - widoki i atrakcje turystyczne (inspiracje w weekend, romantycznie, 10 najciekawszych atrakcji zimą, itp., oszczędni – informacje o tanim noclegu, wstępach wolnych do obiektów, tanim transporcie);
  - materiały do pobrania (foldery, ulotki, przewodniki w wersji elektronicznej);
  - wydarzenia (integracja z serwisami lokalnymi);
  - sport i rekreacja (opisy obiektów, usług, linki).
2. Transport (przejsięcie do elektronicznego systemu informacji o komunikacji i transporcie).
  3. Posiłki i zakupy (bazy danych o obiektach, w podziale na kategorie, z możliwością wyszukiwania, informacje o potrawach lokalnych i regionalnych).
  4. Pogoda (przegląd informacji o pogodzie w różnych porach roku, oraz aktualne prognozy; zdjęcia na żywo).
  5. Mapy cyfrowe (integracja z systemem GIS zadania e-Administracja), mapy do pobrania, Interaktywna mapa obiektów z możliwością wyszukiwania ulic, urzędów, szkół (dowolnie zdefiniowanych obiektów). Funkcja filtrowania wyników (nałożone warstwy) z możliwością wydrukowania mapki dojazdowej z dowolnie wybranego punktu startowego).

Opisy w elektronicznym systemie będą zintegrowane z informacjami znajdującymi się w rzeczywistości w opisywanych miejscach i obiektach oraz spójne z informacjami zawartymi w elektronicznych systemach informacji miejskiej.

Zadania techniczne niezbędne do realizacji eSIT:

- utworzenie/modyfikacja/rozbudowa regionalnego portalu turystycznego (pełniącego funkcje informacyjne, komunikacyjne, transakcyjne) oraz selektywna integracja (na poziomie migracji treści z serwisami lokalnymi) przygotowanego do obsługi określonej, minimalnej, dziennej liczby użytkowników i odwiedzających;
- utworzenie, integracja, uzupełnienie, dostosowanie do standardów W3C istniejących regionalnych i lokalnych cyfrowych serwisów i baz danych turystycznych;
- przygotowanie i wdrożenie systemu CMS (system zarządzania treścią), w tym przeszkolenie pracowników oraz help-desk;
- pozyskanie i przygotowanie treści cyfrowych we współpracy z uczelniami wyższymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi organizacjami turystycznymi, przedsiębiorcami, w tym przeniesienie/aktualizacja treści z już istniejących serwisów;
- zakup niezbędnego sprzętu i oprogramowania;
- utworzenie częściowo zautomatyzowanego systemu aktualizacji treści, w tym baz danych osób dostarczających treści oraz systemu powiadomień poprzez e-mail lub/i SMS.

System nie ogranicza funkcjonowania innych lokalnych serwisów turystycznych, natomiast integruje informację w nich zawartą. System nie spełnia roli, którą pełnią obecnie komercyjne serwisy hotelowe i rezerwacyjne, a jedynie do nich odsyła, uzupełnia natomiast informację dostępną w Internecie.

Zadanie 2. Elektroniczny system informacji o komunikacji i transporcie

Treści cyfrowe w systemie komunikacji i transportu:

- zintegrowany planer podróży na terenie województwa (wyszukiwarka połączeń wraz z możliwością zakupu biletu on-line);
- informacja o tym, jak dotrzeć do największych miast (samolotem, pociągiem, autobusem, samochodem);
- informacja o dostępnych środkach lokomocji na danym obszarze (rozkłady jazdy, ceny biletów, dostępne możliwości zakupu biletu, informacja o dworcach (godziny otwarcia); obejmowałaby m.in. autobusy, busy (narzędzie udostępniane na podstawie odrębnych umów przedsiębiorcom prywatnym), tramwaje, taksówki, pociągi;
- informacja o strefach płatnego parkowania, cenach biletów, dostępnych możliwościach zakupu biletu;
- informacja o postojach taksówek, firmach przewozowych, cenach za przejazd;
- informacja o ścieżkach rowerowych;
- mapy do pobrania (schematy komunikacji).

System znajduje najbardziej optymalne (najszybsze, najwcześniejsze, najtańsze) środki lokomocji (spośród wszystkich lub tylko zaznaczonych, domyślnie wyszukiwane są wszystkie tzn. autobus, tramwaj, taxi, itp.) bazując na rozkładach jazdy (możliwość ręcznego przeszukiwania rozkładu jazdy). Funkcje systemu będą dostępne w infokioskach: analogia do rezerwacji biletów on-line, z jedyną różnicą: użytkownik po zarezerwowaniu oraz dokonaniu wpłaty otrzymuje bilet (automat po otrzymaniu pieniędzy, drukuje bilet).

Zadania niezbędne do realizacji systemu informacji o komunikacji i transporcie:

- utworzenie/modyfikacja/rozbudowa regionalnego portalu (pełniącego funkcje informacyjne, komunikacyjne, transakcyjne, w tym przygotowanie i aktualizacja treści cyfrowych, funkcja rezerwacji i płatności, planer podróży);
- przygotowanie i wdrożenie systemu CMS (system zarządzania treścią), w tym przeszkolenie pracowników oraz help-desk;
- zakup niezbędnego sprzętu i oprogramowania;
- utworzenie częściowo zautomatyzowanego systemu aktualizacji treści, w tym baz danych osób dostarczających treści oraz systemu powiadomień poprzez e-mail lub/i SMS.

Zadanie 3.   Utworzenie i rozwój sieci infokiosków – automatów informacyjnych udostępniających informacje z systemów

W celu optymalnego i szybkiego dotarcia z informacją turystyczną planuje się wykorzystanie infokiosków wraz z następującymi narzędziami:

- elektroniczna Informacja turystyczna;
- elektroniczna informacja o transporcie i komunikacji.

Podstawowym zadaniem infokiosku jest udostępnienie informacji z wyżej wymienionych systemów. Zostaną one udostępnione w lokalizacjach wskazanych przez Partnerów projektu na podstawie analizy dostępności miejsc, m.in.: na dworcach PKP, PKS, lotnisku, punktach informacyjnych, miejscach wzmożonego ruchu (centra handlowe), parkach narodowych, stacjach benzynowych. Lokalizacja infokiosku spełniać będzie warunek dostępności dla osób niepełnosprawnych. Dla zapewnienia bezpieczeństwa kiosków objęte one będą całodobowym monitoringiem. Kiosk umożliwia zapłaty za usługi kartami płatniczymi lub gotówką. Funkcjonowanie infokiosku jest oparte na systemie bazodanowym działającym z poziomu przeglądarki internetowej, umożliwiającego zautomatyzowane powiązanie go z innymi systemami i serwisami informacyjnymi.

Koszty eksploatacji (w tym monitoringu) i ubezpieczenia infokiosków są ponoszone przez Partnerów projektu, proporcjonalnie do ilości infokiosków zainstalowanych na terenie danej gminy.

Zadanie 4.   Mobilne systemy informacji miejskiej i turystycznej (mobilne portale miejskie (MPM), rezerwacje mobilne)

Strona Główna MPM będzie podzielona na następujące działy tematyczne:

- zakupy;
- posiłki;
- wydarzenia / ciekawe imprezy;
- miejsca / atrakcje/ zwiedzanie;
- komunikacja.

Funkcje dostępne w wersji mobilnej (telefony komórkowe):

- moduł płatności mobilnych (parkingi, komunikacja miejska, wejścia do obiektów muzealnych, kulturalnych);
- rozkład jazdy oraz zakup, potwierdzenie zakupu biletu;
- wyszukiwanie najbliższych (w zadanym promieniu) przystanków autobusowych, tramwajowych, postojów taksówek w oparciu o dostępność lokomocyjną (np. po godzinie 23 przystanki tramwajowe nie są brane pod uwagę).

Działania w ramach e-Turystyki różnią się w zakresie merytorycznym od pozostałych. Zaangażowanie administracji publicznej w turystykę jest z natury ograniczone do informacji i promocji oraz wspierania organizacji lub podmiotów specjalizujących się w tej działalności.

Z tego powodu w zakresie e-Turystyki proponowane są takie działania, które uwzględniają powyższe ograniczenia a zaangażowanie finansowe (niezbędny wkład własny) będzie mógł pochodzić z budżetu samorządu bez ryzyka uznania za nieuzasadniony wydatek przez organy kontrolne.

Zadania nie będą dublowały sprawdzonych i profesjonalnych systemów działających w kwalifikowanej i profesjonalnej turystyce (np. rezerwacja miejsc w hotelach i pensjonatach, oferty biznesowe hoteli i pakietów turystycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych). W toku dalszych analiz niewykluczone, iż wiodącą rolę będzie pełnił któryś i obecnych portali regionalnych specjalizujący się w tematyce turystycznej np. Ziemia Lubuska <http://www.ziemialubuska.pl>.

8.4 Bezpieczeństwo systemów i sieci teleinformatycznych

Bezpieczeństwo teleinformatyczne – to zbiór zagadnień z dziedziny **telekomunikacji i informatyki** związany z szacowaniem i kontrolą **ryzyka** wynikającego z korzystania z **komputerów, sieci komputerowych** i przesyłania **danych** do zdalnych lokalizacji, rozpatrywany z perspektywy poufności, integralności i dostępności.

Budowa Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim, a w szczególności realizacja dwóch projektów kluczowych z listy IPI, wymaga spełnienia określonych wymagań ustawowych dotyczących bezpieczeństwa systemów i sieci teleinformatycznych. Zbudowanie solidnej polityki bezpieczeństwa jest jednym z zadań, przed jakimi stoi obecnie województwo lubuskie. Zakres obszarów tematycznych opisany jest w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100 poz. 1024) oraz w dokumencie: „Szczegółowe zalecenia dotyczące opracowywania Szczególnych Wymagań Bezpieczeństwa dla systemów i sieci teleinformatycznych wer. 2.2 N-IV-717/2006” wydanym przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Departament Bezpieczeństwa Teleinformatycznego. Zgodnie z § 3 i § 4 rozporządzenia MSWiA właściciel konkretnego rozwiązania sieciowego i teleinformatycznego ma obowiązek zapewnić stosowne zabezpieczenia i opracować szereg dokumentacji o charakterze analityczno – wdrożeniowym dotyczącym jego bezpieczeństwa. W zakresie wskazania działań, jakie należy wykonać oraz ustanowienia zasad i reguł postępowania, które należy stosować, aby właściwie wykonać obowiązki administratora danych w zakresie zabezpieczenia danych osobowych, o których mowa w § 36 ustawy, województwo lubuskie obowiązuje Polska Norma PN-ISO/IEC 17799. Należy także określić praktyczne zasady zarządzania bezpieczeństwem informacji w obszarze technik informatycznych, które powinny zawierać:

- Wykaz budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane są dane osobowe;
- Wykaz zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych;

- Opis struktury zbiorów danych wskazujący zawartość poszczególnych pól informacyjnych i powiązania między nimi;
- Sposób przepływu danych pomiędzy poszczególnymi systemami; określenie środków technicznych i organizacyjnych niezbędnych dla zapewnienia poufności, integralności i rozliczalności przy przetwarzaniu danych.

Według zaleceń ABW Departamentu Bezpieczeństwa Teleinformatycznego dokumentacja związana z bezpieczeństwem powinna być sformułowana na najwcześniejszym etapie cyklu projektowania, a potem wdrażania projektu oraz w odpowiedni sposób rozwijana tak, aby uzyskać podstawę do akredytacji systemów lub sieci IT przez odpowiednie służby ochrony państwa.

Jednolita struktura dotycząca bezpieczeństwa w znaczący sposób racjonalizuje koszty utrzymania struktur sieciowych i teleinformatycznych. Utworzenie i rozwój maksymalnie kilku centrów przetwarzania danych w województwie w przypadku sieci powiązań pomiędzy Lubuską Siecią Szerokopasmową a beneficjentami korzystającymi między innymi z zasobów e-Urzędu, jest rozwiązaniem jak najbardziej korzystnym pod względem ekonomicznym. Mimo, że każda jednostka posiadająca sieć i zasoby teleinformatyczne jest zobowiązana do posiadania odpowiednich zabezpieczeń, w praktyce koszty TCO (Total Cost of Ownership) takich rozwiązań są znaczące. Redukcja małych centrów przy każdej jednostce do niezbędnego minimum i zapewnienie bezpieczeństwa na poziomie regionalnym spowoduje obniżenie kosztów utrzymania całej infrastruktury. Docelowo wszystkie informacje zostają zgromadzone w jednym miejscu (nie są rozproszone w różnych lokalizacjach strukturalnych, np. w referatach Urzędów) – na serwerze bazodanowym – i są regularnie centralnie kopiowane (backup'y), co zapewnia ciągłość realizacji procesów i całkowitą kontrolę nad danymi. Z drugiej strony petenci otrzymują szybszy dostęp do informacji ich dotyczących poprzez Internet lub telefon – dane są scentralizowane. Wszelkie wymagania prawne dotyczące norm bezpieczeństwa zostają zachowane, ponieważ w przypadku, gdy użytkownicy łączą się z serwerem (np. obiegu dokumentów projektu Lubuski e-Urząd) poza bezpieczną siecią urzędu, komunikacja użytkowników z serwerem odbywać się może przy użyciu bezpiecznego protokołu komunikacji (np. HTTPS) z szyfrowaną transmisją danych (np. DES czy DC4 lub też MD5, SHA-1). Szyfrowanie danych kanału komunikacyjnego odbywać się może niezależnie od szyfrowania informacji dodatkowych i może być realizowane za pomocą systemów VPN opartych o routery, pracujące np. na protokole IPSec.

Zastosowane rozwiązanie dla systemu musi jednocześnie zapewnić autoryzację minimum hasłem oraz możliwość definiowania poziomów uprawnień dla użytkowników, kontrolę logowań do systemu oraz prowadzenie rejestru logowań do systemu. System powinien realizować przypisywanie i modyfikację praw użytkowników związanych z rzeczywistym zakresem ich zadań i kompetencji, w tym: nadawanie praw dostępu do określonej części systemu, dostępu do określonych czynności, dostępu do określonych dokumentów, dostępu do różnego zakresu pracy z dokumentami.

Na obecnym etapie prac nad projektami dotyczącymi rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie lubuskim zaleca się przygotowanie założeń do wstępnej koncepcji scentralizowanej polityki bezpieczeństwa sieci i systemów teleinformatycznych, obejmującej zarówno komponenty regionalne, jak i lokalne. Założenia te powinny spełniać wszelkie normy prawne obecnie

obowiązujące i wykraczać swoimi ramami poza obszar wypełnienia minimalnych obowiązków wynikających z ustawodawstwa.

8.5 Zintegrowane zarządzanie e-usługami w województwie lubuskim

Zintegrowane zarządzanie e-usługami w województwie lubuskim będzie możliwe tylko i wyłącznie przez powołanie centralnego ośrodka, którego zadaniem będzie koordynacja działań poszczególnych jednostek. Takie podejście ma sens w przypadku zastosowania modelu szyny usług, gdzie centralny ośrodek zapewnia kluczowe (z punktu widzenia całego systemu) funkcjonalności takie, jak autentykacja użytkowników, mechanizmy zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji, mechanizmy dostępu (portal, system formularzy) lub mechanizmy integracji procesów pomiędzy jednostkami. Centralny ośrodek koordynujący ma również za zadanie definiowanie standardów i stałą opiekę nad portalem stanowiącym centralny punkt dostępowy do usług z poziomu województwa.

8.5.1 Zakres zadań jednostki koordynującej

Zakres uprawnień koordynacyjnych powinien być ustalony w odniesieniu do realizowanych projektów głównych. Do typowych zadań w zakresie koordynacji należeć powinno:

- przygotowanie głównych planów działań i monitoring realizacji projektów;
- przygotowywanie koncepcji funkcjonalnych i użytkowych rozwiązań informatycznych do wdrożenia;
- zapewnienie wspólnej, podstawowej oferty usługowej dla wszystkich jednostek samorządu;
- działania na rzecz standaryzacji i zapewnienia interoperacyjności rozwiązań, robocze kontakty z władzami centralnymi oraz wymiana dobrych praktyk pomiędzy samorządami.

8.5.2 Zagadnienia organizacyjne

Jednostki samorządu przystępujące do systemu powinny podjąć wysiłki na rzecz wspólnego ustalania standardów i standaryzacji procesów. Pilotażowym projektem jest Projekt e-Urząd. Jak pokazuje praktyka ostatnich lat, istnieje realne niebezpieczeństwo niedoinwestowania ośrodków koordynujących oraz brak inwestycji odtworzeniowo – rozwojowych po zakończeniu danego etapu projektu. Ma to związek z brakiem systemowego planowania, dotyczącego wykorzystania pierwszych efektów wdrażanych rozwiązań do napędzania motywacji do realizowania następnych projektów. Realizacja niewielkiej części funkcji, która jednak jest wykorzystywana przez dużą liczbę użytkowników, powinna być zawsze przedkładana nad realizację kompleksowych programów, które dają rezultaty dopiero na koniec projektu. Poszczególne e-usługa wykorzystywana masowo jest bardziej wartościowa i przynosi większy zwrot z inwestycji niż 100% oferty e-usług wykorzystywanych sporadycznie.

Współpraca między jednostkami może również polegać na naprzemiennym pilotażu rozwiązań, a w przypadku tworzenia rozwiązań programowanych specjalnie na zamówienie klienta, zawierania klauzul przekazania praw autorskich do oprogramowania tak, aby można było je udostępnić innym jednostkom w ramach umów wzajemnych.

8.5.3 Wykorzystanie efektywnych narzędzi kontroli

Kluczowym narzędziem kontrolnym oraz pozwalającym samoistnie narzucać standaryzację jest realizacja architektury usługowej, w której kontrolę – zarówno nad punktem dostępowym dla ludności, jak i nad elementami wspólnej szyny usługowej – sprawuje jednostka koordynująca. Taki model jest realizowany przez ePUAP i został również na dużą skalę zrealizowany przez portal directgov w Wielkiej Brytanii. Jest to również model stosowany przez wszystkie liczące się koncerny internetowe, oferujące aplikacje w tzw. chmurze usługowej (np. Google Applications, Microsoft Azure, Amazon EC2). Należy przy tym mieć na uwadze, że kluczowym czynnikiem powodzenia tego modelu jest jakość wszystkich oferowanych usług i odpowiedź na konkretne potrzeby klientów. W modelu tym jednostka koordynująca jest dostawcą usług dla innych jednostek. W przypadku gdy usługi nie będą spełniać oczekiwanej jakości, należy się spodziewać rezygnacji z usługi i wdrażania własnych rozwiązań zastępczych.

8.5.4 Znaczenie punktu dostępowego do elektronicznych usług publicznych

Posiadanie jednego punktu dostępowego do usług publicznych w danym rejonie stanowi szczególne ułatwienie dla mieszkańców. Kontrola nad punktem dostępowym oznacza efektywne wdrożenie wojewódzkiego portalu e-Administracji, który byłby bramką do wszystkich usług i informacji samorządowych. Należy się jednak wystrzegać traktowania takiego portalu jako portalu stricte informacyjnego – jego funkcja informacyjna powinna być zarezerwowana dla najważniejszych tematów, które dotyczą całości województwa i wszystkich mieszkańców. Zasady działania tego portalu powinny zostać sformułowane i uzgodnione ze wszystkimi interesariuszami i dotyczyć wszystkich samorządów. W przeciwieństwie do obecnego portalu www.lubuskie.pl, który jest głównie portalem informacyjnym Zarządu Województwa, portal dostępowy ma reprezentować na równi wszystkie gminy oraz jednostki samorządowe regionu.

Aby taki portal cieszył się powodzeniem i generował popyt na usługi publiczne, muszą zostać spełnione następujące warunki:

- portal powinien posiadać aplikacje, które zachęcają do regularnych odwiedzin portalu (np. przygotowanie do prawa jazdy, planowanie podróży uzależnione od pory roku, okazjonalne akcje promocyjne, informacje turystyczne, itp.). Akcje promocyjne muszą być zaplanowane jako spójna i przemyślana całość, na zasadach stosowanych przez agencje PR. Publikowanie wiadomości bez przygotowania kampanii nie przyniesie efektu w postaci większego zainteresowania;
- portal powinien prowadzić do głównych punktów zainteresowania z pierwszej strony. Użytkownicy Internetu chcą się jak najszybciej dostać do interesujących informacji;

- portal powinien uwzględniać potrzeby różnych grup użytkowników (osoby starsze, uczniowie, rodzice, młodzież, turyści, przedsiębiorcy).

Wzorcową realizacją portalu dostępowego administracji publicznej jest witryna www.directgov.gov.uk, która w dużym stopniu przyczyniła się do znacznego wzrostu e-Administracji w Wielkiej Brytanii.

8.6 Podwyższenie kwalifikacji mieszkańców województwa lubuskiego w zakresie e-usług

Jak już zostało wykazane w poprzednich rozdziałach, poświęconych rozwojowi Społeczeństwa Informacyjnego (rozdział nr 3) oraz zawierających analizy sytuacji obecnej (rozdział nr 4), bariery technologiczne w postaci braku dostępu do sieci oraz bariery finansowe mają istotne znaczenie dla stopnia korzystania z Internetu, a tym samym rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Jednak autorzy raportu *Diagnoza Społeczna 2009* dochodzą do wniosku że „podstawowe problemy i bariery upowszechnienia tych technologii i zmniejszenia zjawiska cyfrowego podziału to nie brak dostępu do komputerów i Internetu. Choć brak sprzętu lub brak możliwości (technicznych i finansowych) założenia stałego łącza są istotne, to znacznie częściej barierami są przede wszystkim brak motywacji, wiedzy, a także umiejętności korzystania z komputerów i Internetu.”⁷⁷ Dlatego też obok działań na rzecz rozwoju infrastruktury informatycznej i telekomunikacyjnej oraz projektów, których rezultatem będzie zbudowanie oferty aplikacji i usług elektronicznych, konieczne są działania edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu. Istotnym jest, aby działania te odpowiadały strukturze Społeczeństwa Informacyjnego. Należy zwrócić uwagę, że z Internetu korzystają głównie ludzie młodzi i wykształceni, która to kwestia została podniesiona również w akapicie dotyczącym analizy PEST. Dlatego też działania promocyjne i szkoleniowe mające na celu podwyższenie kwalifikacji mieszkańców województwa lubuskiego powinny być dopasowane do potrzeb grup docelowych podzielonych ze względu na wiek oraz poziom wykształcenia. Osoby młode (szczególnie uczniowie oraz z osoby z wykształceniem ponad podstawowym, w wieku do 35 roku życia), które zazwyczaj aktywnie korzystają z bankowości elektronicznej, serwisów aukcyjnych lub portali społecznościowych powinny posiadać dostateczne umiejętności, żeby z powodzeniem skorzystać z oferty wszystkich e-usług wymienianych w ramach tego opracowania. Dla tej grupy docelowej programy promocyjne powinny skupiać się przede wszystkim na skutecznym dotarciu do odbiorcy przez odpowiednio ukierunkowaną reklamę. Zgoła inna sytuacja przedstawia się jeśli chodzi o osoby nie korzystające aktywnie z Internetu, a więc statystycznie w wieku powyżej 35 roku życia oraz słabo wykształcone (szczególnie z wykształceniem podstawowym). Programy podnoszenia kwalifikacji tej grupy docelowej powinny uwzględniać konieczność aktywnych działań zmierzających do zmniejszenia wykluczenia cyfrowego tych osób. Przedstawione w następnych podrozdziałach przykłady sprawdzonych programów mających na celu podnoszenie kwalifikacji Społeczeństwa Informacyjnego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu

---

⁷⁷ Źródło: *Diagnoza Społeczna 2009*, raport pod redakcją Janusza Czapińskiego i Tomasza Panka, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, str. 300.

cyfrowemu powinny być punktami odniesienia dla przyszłych propozycji szkoleniowych dla Województwa Lubuskiego

8.6.1 Młodzież ambasadorem Internetu dla starszej generacji

Ideą przewodnią tego typu projektów jest wykorzystanie wysokich kompetencji młodzieży w zakresie korzystania z Internetu do przekazania swojej wiedzy osobom starszym. Takie programy mogą być oparte o szkolny wolontariat lub organizacje studenckie. Projekt powinien być systemowo wspierany przez portal edukacyjny oraz akcje promocyjne realizowane w ramach tego portalu mające na celu zachęcenie młodzieży do uczestnictwa w projekcie. Przykładem takiego podejścia jest projekt BT Internet Rangers⁷⁸ realizowany w Wielkiej Brytanii przez operatora British Telecom we współpracy z organizacją pozarządową „One Economy Partner”. W ramach partnerstwa stworzono między pokoleniowy program przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu mający na celu pomoc starszym członkom społeczności w efektywnym korzystaniu z technologii informacyjno – komunikacyjnych. Projekt w ciekawy sposób łączy misję wspierania młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz misję przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu osób starszych.

8.6.2 Wsparcie dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw w korzystaniu z e-usług

Małe przedsiębiorstwa działające na terenie województwa lubuskiego cechują się niewielkim stopniem innowacyjności (patrz analiza SWOT). Często barierą korzystania z Internetu przez firmy sektora MŚP jest brak wiedzy na temat korzyści jakie można uzyskać wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno – komunikacyjne w biznesie. Firmy nie potrafią podjąć decyzji kolejnych inwestycji w nowoczesną komunikację bez wsparcia lokalnych firm telekomunikacyjnych i informatycznych. W tym celu należy uruchomić lokalne programy szkoleniowe oraz wsparcia dla firm w zakresie wykorzystania technologii informatycznych w działalności gospodarczej. Przykładem takiego programu jest program Cisco Entrepreneur Institute – program społeczny firmy Cisco, który oferuje nieodpłatny dostęp do wysokiej jakości treści z zakresu prowadzenia działalności w oparciu o nowe technologie. Przy projektowaniu tego typu programów należy również przewidzieć współpracę z lokalnymi firmami świadczącymi usługi teleinformatyczne, które będą mogły zaoferować odpowiednie usługi zainteresowanym przedsiębiorcom. Przykładem takiego projektu jest Connecting Somerset (CS)⁷⁹ realizowany przez gminę Sommerset w Wielkiej Brytanii. Oferta projektu obejmuje wsparcie w uzyskaniu połączenia z siecią szerokopasmową, stworzenie firmowej strony internetowej, wsparcie we wdrażaniu sprzedaży przez Internet czy realizowaniu zamówień przez Internet. Pomoc oferowana przez CS obejmuje szkolenia, doradztwo, udział w warsztatach, pośrednictwo pomiędzy oferentami technologii informatycznych oraz udzielenie informacji na temat

---

⁷⁸ Źródło: <http://www.btinternetangers.co.uk/>.

⁷⁹ Źródło: <http://www.connectingsomerset.co.uk/>.

możliwości uzyskania dofinansowania na inwestycje w technologie informatyczne. CS udzieliło pomocy ponad 2600 MŚP z terenów wiejskich.⁸⁰

8.6.3 Lubuski Autobus Internetowy

Nowoczesne technologie zmieniają sposób pracy i życia współczesnego człowieka – trudno dziś sobie wyobrazić świat bez komputerów, Internetu i telefonów komórkowych. Państwo zmierza w kierunku Społeczeństwa Informacyjnego, w którym informacja oraz szybkość przepływu stanowi o istotnym poziomie rozwoju oraz konkurencyjności gospodarki. Warunkiem wstępnym rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jest powszechny szerokopasmowy dostęp do Internetu oraz rozwinięta oferta usług elektronicznych. Umiejętność posługiwania się komputerem oraz korzystania z Internetu jest podstawowym warunkiem rozwoju każdego państwa.

Głównym założeniem proponowanego projektu jest prezentacja możliwości oferowanych przez technologie informatyczne, a przede wszystkim kształtowanie świadomości technologicznej społeczeństwa. Zakłada się, że projekt będzie finansowany ze środków unijnych Europejskiego Funduszu Społecznego. Wymogi formalne obligują więc Wnioskodawcę do wyboru określonej grupy beneficjentów docelowych, zgodnie z wytycznymi do Priorytetu VI lub VII. Czy będą to osoby bezrobotne, dla których poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej jest warunkiem koniecznym do zmiany statusu społecznego, czy też osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, jest uzależnione od decyzji Wnioskodawcy. W przypadku wyboru priorytetu VI osoby uczestniczące w projekcie będą objęte pomocą, która realizuje następujące cele:

- upowszechnianie wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w życiu codziennym szczególnie w poszukiwaniu pracy;
- niwelowanie barier związanych z wykorzystaniem nowych technologii;
- zastosowanie Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych do poprawienia efektywności pracy podmiotów działających na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz upowszechniania dialogu oraz partnerstwa publiczno – społecznego na poziomie regionalnym i lokalnym;
- realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia, połączonych z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi dla osoby uczestniczącej w projekcie szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych;
- opracowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy, możliwościach udziału w szkoleniach i stażach oraz innych oferowanych usługach i instrumentach aktywizacji zawodowej, w tym m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych i wielokanałowych technik informacyjnych i komunikacyjnych;

---

⁸⁰ Studium przypadku opisane jest na portalu Epractice, Źródło:
<http://www.epractice.eu/en/cases/connectingsomerset>.

- organizacja warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych;
- wsparcie psychologiczne – doradczę osób wchodzących i powracających na rynek pracy;
- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy.

Przewidywanym Rezultatem projektu będzie kształtowanie świadomości technologicznej społeczeństwa, jak również rozwijanie umiejętności związanych z korzystaniem z Internetu oraz aktywizacja społeczna. Rezultatem będzie także dostarczenie wiedzy z zakresu wykorzystania technologii teleinformacyjnych w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz ogólnych szkoleń z zakresu nowych technologii.

Wewnątrz Lubuskiego Autobusu Internetowego zostaną przedstawione korzyści jakie można uzyskać korzystając z aktywnego uczestnictwa w Społeczeństwie Informacyjnym. Szkolenie będzie oferowane w modułach:

- podstawowe szkolenie komputerowe;
- podstawowe szkolenie internetowe – znajdowanie potrzebnych informacji, założenie konta pocztowego, wysyłanie/odbieranie maili;
- warsztaty z aktywnego poszukiwania pracy;
- szkolenia tematyczne związane z wykorzystaniem Internetu w poszukiwaniu pracy oraz podwyższania kwalifikacji.

Projekt zakłada także szkolenia tematyczne, skategoryzowane w następujących modułach:

- e-Praca – podczas tego szkolenia uczestnik dowie się co to jest e-Praca. Przybliżona zostanie historia i geneza e-Pracy. Przedstawione zostaną aspekty prawne wykorzystania pracy na odległość oraz korzyści płynące z jej zastosowania zarówno dla pracodawcy, jak i osób pracujących w ten sposób;
- warsztaty z aktywnego poszukiwania pracy – podczas warsztatów będzie można zapoznać się z medium jakim jest Internet oraz jak można wykorzystać go w poszukiwaniu pracy oraz składaniu aplikacji oraz w procesie naboru nowych pracowników;
- fundusze Strukturalne dla bezrobotnych – w tej części zostaną przedstawione możliwości związane z okresem programowania 2007-2012 z jakich można skorzystać w poszukiwaniu pracy, szkoleń oraz samozatrudnienia. Szkolenie odpowie na pytanie jakie środki są na to przeznaczone i gdzie można zdobyć dofinansowanie związane z zatrudnianiem nowych pracowników, dostosowaniem miejsca pracy oraz pozyskanie dotacji na założenie działalności gospodarczej;
- e-Biznes – jak założyć i prowadzić działalność gospodarczą w Internecie. Jakie są tego korzyści oraz aspekty prawne;

- Internet na obszarach wiejskich – Internet jest wszędzie, jedyną barierą w korzystaniu z jego dobrodziejstw jest cena usługi. W ramach tego szkolenia zostanie pokazane, dlaczego dostęp do Internetu jest tak bardzo ważny, szczególnie na terenach wiejskich. Dzięki zaprezentowaniu możliwości technicznych dostępu do Internetu, każdy będzie wiedział, jaka technologia może zapewnić nieprzerwany, szerokopasmowy dostęp do Internetu w miejscu jego zamieszkania;
- rodzaje dostępu szerokopasmowego, publiczne punkty dostępu do Internetu – treścią tego szkolenia jest szerokopasmowy dostęp do Internetu oraz publiczne punkty dostępu do Internetu Uczestnicy zapoznają się z korzyściami płynącymi z tego rodzaju rozwiązań;
- e-Learning (e-Kształcenie) – jest jednym z głównych narzędzi edukacyjnych prowadzących do rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, w którym wiedza i umiejętności odgrywają kluczową rolę, a człowiek stale podnosi kwalifikacje w procesie doskonalenia zawodowego. Mając na uwadze znaczenie jakie e-Kształcenie odgrywa i będzie odgrywać w procesie edukacyjnym, uczestnikom szkoleń zostaną przedstawione podstawowe pojęcia i rodzaje e-Kształcenia, jego historia oraz korzyści wynikające z jego stosowania. W oparciu o e-Kształcenie opracowano wiele programów Unii Europejskich, a także wiele kursów oferowanych drogą elektroniczną, o których będzie można dowiedzieć się podczas zajęć;
- wprowadzenie do obsługi komputera – w korzystaniu z wszelkich dobrodziejstw jakie daje Internet, konieczna jest umiejętność posługiwania się narzędziem, jakim jest komputer. Uczestnik szkolenia dowie się jak jest zbudowany komputer, jak działa, co to jest system operacyjny, jak funkcjonuje Internet oraz co to jest i jak działa poczta elektroniczna. Jest to podstawowa wiedza, jaką każda osoby funkcjonująca w Społeczeństwie Informacyjnym powinna posiadać;
- obsługa Internetu – podczas tego szkolenia można dowiedzieć się można jak działa Internet i jak wykorzystywać w poszukiwaniu pracy, poznać zasady działania wyszukiwarek internetowych itp;
- Społeczeństwo Informacyjne – szkolenie pozwoli odpowiedzieć każdemu uczestnikowi na pytanie, czym jest Społeczeństwo Informacyjne oraz pozwoli zrozumieć aspekty związane z rozwojem Społeczeństwa Informacyjnego. Na szkoleniu zostaną przedstawione podstawowe definicje nowo tworzącego się społeczeństwa, jego historia, podstawy prawne regulujące jego rozwój na poziomie europejskim oraz sektory życia w jakie wkracza i jak można to wykorzystać w posuwaniu pracy.

Zgodnie z przygotowanymi dokumentami na poziomie europejskim, krajowym i lokalnym, działania w Polsce koncentrują się na rozwoju społecznym lokalnym i regionalnym. Dzięki finansowaniu przedsięwzięć ze środków nie tylko z budżetu Państwa, ale również z Unii Europejskiej, pojawiły się nowe możliwości mające na celu zniwelowanie różnic pomiędzy regionami. Wiedza o nowych usługach świadczonych drogą elektroniczną oraz nowych metodach poszukiwania i wykonywania pracy jest coraz bardziej niezbędna szczególnie na terenach wiejskich.

Mając na uwadze zarówno politykę Unii Europejskiej, jak i Rządu RP związaną z rozwojem regionalnym, projekt Lubuski Autobus Internetowy daje możliwość uczestnictwa w szkoleniach mieszkańcom małych wsi bez ponoszenia kosztów.

8.6.4 „Internet zmieni Twój los” – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie województwa lubuskiego

Projekt będzie finansowany z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, priorytetu 8 działanie 3.

Tworzenie, przetwarzanie i przechowywanie informacji, a nie dóbr materialnych, jest jedną z fundamentalnych zasad dotyczących społeczeństwa opartego na wiedzy oraz nowoczesnej, ciągle rozwijającej się technologii informacyjnej. W Polsce duża grupa ludzi jest zagrożona wykluczeniem społecznym m.in. cyfrowym. Powstające rozwarstwienie społeczne wynika z informatycznego analfabetyzmu, czyli braku dostępu do technologii ICT oraz braku umiejętności posługiwania się nimi. Jednym z czynników rozwarstwienia społecznego jest informatyczny analfabetyzm, czyli brak dostępu do technologii ICT oraz brak umiejętności posługiwania się nimi. Istnieje silna korelacja pomiędzy wysokim statusem zawodowym i materialnym a aktywnym dostępem do Internetu i komputera (Diagnoza Społeczna 2007, 73,8% pracujących na własny rachunek ma dostęp do Internetu i jest to najwyższy wskaźnik). Internet jest zatem jednym z najbardziej skutecznych narzędzi integracji społecznej – ułatwia powrót na rynek pracy, umożliwia kształcenie i daje możliwość nowych form pracy zarobkowej.

Cel główny projektu jest zbieżny z 6 celem szczegółowym Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 – Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce, gdzie jako element podstawowy wskazano rozwój Społeczeństwa Informacyjnego jako istotnego czynnika zwiększania innowacyjności gospodarek europejskich, co jest jednocześnie jednym z kluczowych założeń Strategii Lizbońskiej. Projekt jest również zgodny z celami głównymi 8 osi priorytetowej – Społeczeństwo Informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki, gdzie jako jeden z celów wskazano zmniejszanie technologicznych, ekonomicznych i mentalnych barier wykorzystywania e-usług w społeczeństwie. Działania i cele postawione przy realizacji projektu wpisują się w całości w dokumenty strategiczne Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Realizacja projektu przyczyni się również do realizacji celów strategicznych rozwoju społeczno – gospodarczego Województwa Lubuskiego zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2020 oraz w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym. Projekt przyczyni się więc do realizacji celów strategicznych tzn. wzrostu konkurencyjności gospodarki m.in. poprzez tworzenie Społeczeństwa Informacyjnego oraz wzrostu aktywności zawodowej poprzez umożliwienie wykonywania pracy niezależnie od miejsca zamieszkania przy wykorzystaniu środków teleinformatycznych.

Celem projektu jest także zapewnienie narzędzi związanych z korzystaniem z technologii ICT dla mieszkańców gmin z województwa lubuskiego zagrożonych wykluczeniem cyfrowym z powodu trudnej sytuacji materialnej oraz niepełnosprawności, w celu aktywizacji zawodowej i świadczenia pracy w różnych formach (w tym telepracy). Internet jest jednym z najbardziej

skutecznych narzędzi integracji społecznej – ułatwia powrót na rynek pracy, umożliwia kształcenie i daje możliwość nowych form pracy zarobkowej, jaką jest e-Praca.

Celem proponowanego projektu jest zapewnienie społeczeństwu równego dostępu do Internetu i wyjście z wykluczenia społecznego osób nim zagrożonych. Adresatami projektu są osoby zagrożone problemem szeroko pojętej alienacji, czyli osoby niepełnosprawne, osoby pochodzące z gospodarstw domowych spełniających kryterium dochodowe upoważniające do otrzymania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej lub systemu świadczeń rodzinnych. Powodem wykluczenia cyfrowego może być niskie wykształcenie i związany z tym brak możliwości podjęcia zatrudnienia, a także brak wystarczających środków finansowych na zapewnienie dostępu do Internetu, co przekłada się na pogłębianie bariery technologicznej. Najważniejszym elementem prowadzącym do wyjścia z wykluczenia społecznego jest zapewnienie pracy i dobrych warunków do życia. Możliwości poprawy dostępu do rynku pracy dzięki dostępowi do Internetu przekładają się na zwiększenie szans poprzez doskonalenie umiejętności (strona podażowa) oraz elastyczne profilowanie stanowisk pracy i organizacji pracy (strona popytowa). Poprzez realizację projektu samorząd stanie się dostarczycielem nowych pracowników dla przedsiębiorców z oddalonych geograficznie regionów, co pozytywnie wpłynie na rozwój gospodarczy regionu. Pracownicy Ci będą świadczyć prace niezależnie od ich geograficznego położenia i nie będąc tym samym zmuszonym do migracji zarobkowej.

Poprzez realizację celów projektu zostaną osiągnięte następujące rezultaty:

- dostarczenie niezbędnych narzędzi oraz wiedzy z zakresu uczestnictwa i korzyści wynikających z funkcjonowania w Społeczeństwie Informacyjnym;
- wsparcie dostępu uczestników projektu do rynku pracy, jako podstawowe działanie umożliwiające wyjście ze statusu osoby wykluczonej;
- promocja postawy kształcenia się przez całe życie;
- wsparcie równoprawnego uczestnictwa w życiu publicznym i politycznym;
- minimalizacja problemów wynikających z izolacji społecznej, dysfunkcjonalności na rynku pracy czy niepełnosprawności;
- rozwój i promocja e-Pracy.

Celem ogólnym projektu w perspektywie długoterminowej jest wpływ na rozwój ekonomiczny regionu, rozwój rynku usług świadczonych drogą elektroniczną oraz grup obecnie zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez stworzenie możliwości ich aktywnego udziału w nowoczesnym życiu gospodarczym. Celem szczegółowym projektu jest natomiast zapewnienie dostępu do Internetu oraz sprzętu komputerowego z oprogramowaniem dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym z powodu trudnej sytuacji materialnej lub niepełnosprawności z terenu Województwa Lubuskiego. Jednocześnie należy włączyć wybrane grupy docelowe zagrożone wykluczeniem cyfrowym na rynek pracy poprzez aktywizację zawodową (szkolenia z zakresu obsługi komputera połączone ze szkoleniami zawodowymi) w kierunku świadczenia usług poprzez Internet (telepraca).

8.7 Wpływ e-usług na gospodarkę województwa lubuskiego

Przedstawiona w tym rozdziale koncepcja wdrażania e-usług w województwie lubuskim ma na celu pobudzenie gospodarki poprzez e-usługi. Tym samym realizacja Programu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2009-2015 ma charakter transformacyjny, czyli podejmowane działania mają na celu przekształcenie lokalnej gospodarki województwa z gospodarki tradycyjnej do gospodarki elektronicznej.

Profesor Cellary – pracownik naukowy Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu definiuje gospodarkę elektroniczną w sposób następujący: „w gospodarce elektronicznej produkt i usługa cyfrowa są środkiem realizacji biznesu. Innymi słowy, procesy biznesowe są realizowane przez sieć⁸¹. W praktyce oznacza to:

- zastąpienie formalnych dokumentów papierowych (na przykład umów, kontraktów, faktur itp.) i nieformalnych dokumentów papierowych (na przykład notatek, wiadomości, listów itp.) dokumentami elektronicznymi i zorganizowanie obrotu nimi przez sieć;
- zorganizowanie interakcji międzyludzkich za pomocą mediów elektronicznych zamiast bezpośrednich spotkań.

Nieformalne dokumenty papierowe zastępuje się plikami, które można wymienić za pomocą poczty elektronicznej i bezpośredniego transferu lub publikować na stronach WWW lub w elektronicznych biuletynach. Odpowiednikiem takiego dokumentu jest również wpis do bazy danych, na przykład za pomocą elektronicznego formularza umieszczonego na stronie WWW. Definiując gospodarkę elektroniczną jako taką, w której procesy biznesowe są realizowane przez sieć pragniemy bardzo wyraźnie podkreślić, że pojęcie to odnosi się do wszystkich działów gospodarczych i do wszystkich przedsiębiorstw, niezależnie od tego, co wytwarzają. Przeciwnieństwem gospodarki elektronicznej jest gospodarka „papierowa”, której organizacja zależy od obiegu dokumentów papierowych. Siłą rzeczy musi być ona mniej efektywna niż gospodarka elektroniczna, bo w porównaniu z obiegiem informacji cyfrowej obieg informacji na nośniku papierowym jest wolniejszy, kosztowniejszy, ma ograniczony zasięg i nie nadaje się do automatycznego przetwarzania.⁸²

Wraz z rozwojem Społeczeństwa Informacyjnego należy się spodziewać coraz większego wykorzystania Internetu do tworzenia nowych form współpracy gospodarczej. Nowe technologie informacyjne stanowiące podstawę relacji społecznościowych (tzw. Web 2.0) umożliwiają skupienie geograficznie odległych osób i przedsiębiorstw wokół wspólnego celu. Do przykładów zaliczyć można: portale społecznościowe, które wspierają kontakty z różnymi osobami zarówno prywatne, jak i gospodarcze; tworzenie oprogramowania typu Open Source, gdzie efekty pracy globalnej sieci programistów mogą być komercjalizowane przez lokalne przedsiębiorstwa; czy też sieci otwartych

---

⁸¹ Źródło: W. Cellary, Elektroniczny biznes, Bezpieczna gospodarka elektroniczna [Wydanie specjalne Net Forum], 2000r.

⁸² Źródło: Polska w drodze do globalnego społeczeństwa informacyjnego. Raport o rozwoju społecznym, Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, Warszawa 2002, str. 20.

innowacji, w których przedsiębiorstwa oraz naukowcy z różnych krajów współdzielą informacje w celu wypracowania nowych produktów i usług. Inne przykłady e-usług znaleźć można na portalu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości o nazwie “WEB.GOV.PL”, gdzie e-usługi, poza opisanymi wcześniej w tym rozdziale to⁸³:

- e-Praca, czyli działania oferowane w ramach rekrutacji pracowników, które obejmują wszelkie procedury wykorzystujące technologię Internetu i współpracujących z nią multimediów w celu – z jednej strony – poinformowania potencjalnych kandydatów o firmie, warunkach zatrudnienia, oczekiwaniach i wymaganiach stawianych kandydatom oraz kształtowaniu pozytywnych postaw i motywacji do zatrudnienia, z drugiej strony – publikację ofert osób i firm poszukujących odpłatnej lub nieodpłatnej formy zatrudnienia.
- e-Logistyka, czyli usługi wspomagające funkcjonowanie łańcuchów dostaw, nie mające nic wspólnego z fizycznym przemieszczaniem towarów, posiadaniem jakichkolwiek środków transportu bądź magazynów. Dostawcy usług e-Logistycznych nie zajmują się dystrybucją czegokolwiek, ich obszarem działań jest realizacja wirtualnych procesów w Internecie, mających na celu koordynację i integrację partnerów biznesowych w łańcuchu dostaw;
- e-Finanse, czyli ogół operacji dotyczących finansów wykonywanych za pośrednictwem mediów elektronicznych, w tym e-Ubezpieczenia;
- e-Handel, czyli umowa zawierana jest poprzez Internet i zostaje całkowicie wykonana za jego pośrednictwem lub zawarcie umowy odbywa się przez Internet, ale jej docelowe wykonanie następuje już poza siecią, np. wysłanie towarów zakupionych poprzez Internet pocztą tradycyjną.

Do e-usług nie zalicza się czynności takich, jak handel przedmiotami poprzez serwis WWW (sklepy internetowe); usług krawieckich, kurierskich, restauracyjnych itp., które można zamówić poprzez Internet; usług doradczych, porad prawnych itp., udzielanych za pośrednictwem e-maili, stron WWW, forów, itp. Natomiast w gospodarce elektronicznej technologie informacyjno – komunikacyjne mają kluczowe znaczenie również we wszystkich klasycznych typach usług.

W celu pełnego wykorzystania potencjału gospodarczego e-usług w województwie lubuskim realizacja programu opierać się będzie na głównych filarach rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w województwie, jakimi są działania opisane w poprzednich rozdziałach, w szczególności projekty Lubuskiej Sieci Szerokopasmowej oraz Lubuskiego e-Urzędu. Kluczowym elementem w gospodarce elektronicznej jest dostępność wysokiej jakości sieci szerokopasmowych. Niektóre z e-usług (jak na przykład telekonferencje, telemedycyna lub e-Edukacja) wymagają szybkiego transferu dużej ilości danych. Istotna jest również rola administracji elektronicznej jako stymulatora rozwoju gospodarki elektronicznej. Odpowiednia oferta e-Urzędu oraz system zachęt (np. załatwianie spraw bez kolejek, automatyczne wypełnianie danych w formularzach, konkursy na e-Przedsiębiorcę,

---

⁸³ Źródło: E-usługi – definicja i przykłady. Badanie zapotrzebowania na działania wspierające rozwój usług świadczonych elektronicznie (e-usług) przez przedsiębiorstwa mikro i małe. Radosław Flis, Jacek Szut, Beata Mazurek-Kucharska, Jacek Kuciński, PARP, 2009.

e-Obywatela, itp.) może stanowić jeden z kluczowych elementów promocji wykorzystania Internetu w działalności gospodarczej. Jak zostało wykazane w rozdziale trzecim, na podstawie danych Banku Światowego, dziesięcioprocentowy wzrost liczby użytkowników Internetu przekłada się na dodatkowy 1,3% wzrostu gospodarczego. Podobnego efektu należy się spodziewać również w województwie lubuskim.

Lubuskie

9 Podsumowanie

Społeczeństwo Informacyjne jest szansą dynamicznego rozwoju województwa lubuskiego. Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015 ma na celu wykorzystanie tej szansy, co stanowi kluczowy element wizji dla tego programu. Szanse rozwojowe wynikają z trzech głównych elementów. Są nimi: dostęp do sieci szerokopasmowych na terenie całego województwa, bogata oferta e-usług i powszechne wykorzystanie możliwości Internetu przez społeczeństwo województwa lubuskiego.

Warunkiem koniecznym do przyspieszenia tempa rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jest rozwój sieci szerokopasmowych. Jak wykazano w niniejszym opracowaniu województwo lubuskie musi poprawić wskaźniki dostępności Internetu, jak również zapewnić spójność rozwoju regionu pod względem dostępnej infrastruktury pomiędzy terenami wiejskimi a miejskimi.

Samo zwiększenie dostępności Internetu nie jest jeszcze warunkiem wystarczającym do zwiększenia dynamiki rozwoju. Konieczne jest również zwiększenie podaży elektronicznych usług publicznych oraz ich aktywna promocja w celu zachęcenia coraz większej liczby lokalnej ludności do aktywnego korzystania z Internetu.

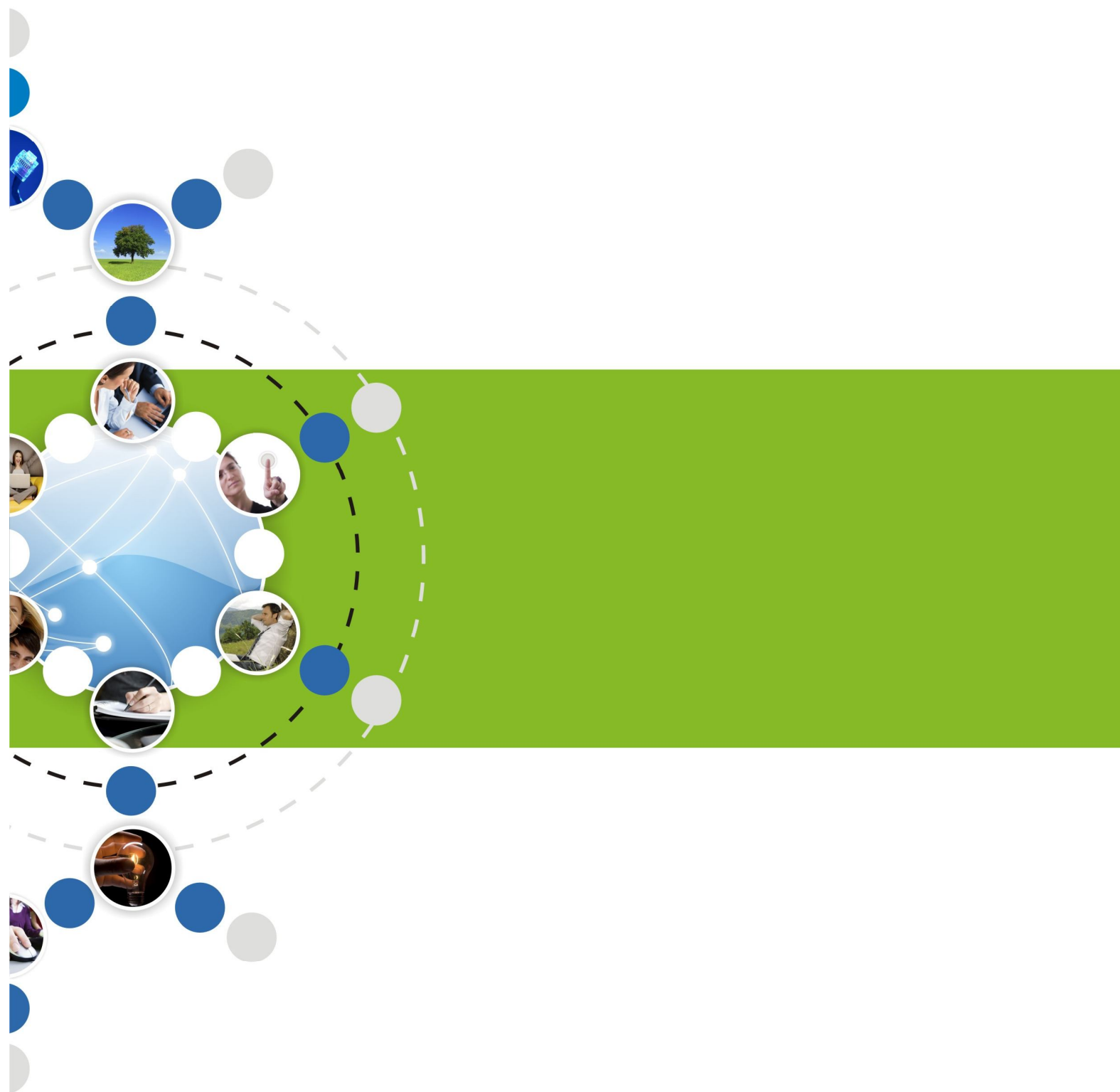
Samorząd Województwa Lubuskiego dysponuje wystarczającymi środkami do realizacji zamierzonych celów. Realizacja projektów wymagać będzie wdrożenia zintegrowanego systemu zarządzania oraz stosowania sprawdzonych modeli działania platform usługowych. Równie ważne jak samo wdrożenie, jest zapewnienie wystarczająco szybkiej adopcji usług wśród głównych beneficjentów. Zakres proponowanych projektów świadczy o tym, że niniejszy program ma charakter nie tylko technologiczny, ale również transformacyjny – z administracji publicznej zorientowanej na siebie do administracji publicznej zorientowanej na obywatela, realizującej swoje procesy drogą elektroniczną.

Wykorzystanie tej szansy będzie możliwe tylko przy współdziałaniu wszystkich interesariuszy ważnych z punktu widzenia rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na terenie województwa lubuskiego. Sposób realizacji celów programu oraz szczegółowy zakres projektów może ulec zmianie w wyniku zmian technologicznych, zmieniających się potrzeb społecznych lub zmian w otoczeniu projektów. Dlatego też Program Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na lata 2009-2015 wyznacza kierunki rozwoju, przedstawia kluczowe projekty, których realizacja jest konieczna do osiągnięcia zamierzonych celów, ale nie określa szczegółowo działań projektów, jakie będą realizowane w następnych latach.

Program zakłada radykalne, bo aż do 95%, zwiększenie dostępu gospodarstw domowych na terenach wiejskich do sieci szerokopasmowych oraz możliwość realizacji przynajmniej 80% spraw urzędowych poprzez Internet. Utrzymanie efektów mierzone jest wzrostem udziału środków publicznych przeznaczonych na rozwój Społeczeństwa Informacyjnego, który powinien być adekwatny do nakładów koniecznych na utrzymanie rezultatów projektów po ukończonej fazie wdrożenia. W roku 2015 oferta dostępu do sieci szerokopasmowych oraz usług elektronicznych będzie znacząco większa niż obecnie, co przyczyni się do dynamicznego rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w okresie następnych lat.

©2010 Województwo Lubuskie

Wykorzystane zdjęcia pochodzą z serwisu *istockphoto.com*, na licencji *royalty free „Content License Agreement”*. Dozwolona reprodukcja w celach promocyjnych, reklamowych włączając materiały drukowane oraz publikację online, za wyjątkiem sprzedaży publikacji lub udzielenia odpłatnej licencji na korzystanie z publikacji